

Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Anabilim Dalı
Çalışma Ekonomisi Bilim Dalı

**KURUMSAL VE TOPLUMSAL GEREKLİLİK VE VERİMLİLİK
AÇISINDAN TÜRK SİLAHLI KUVVETLERİNİN UYGULADIĞI
TOPLUMSAL GELİŞİME DESTEK FAALİYETLERİNİN
İNCELENMESİ**

Seyit Harun GÜLŞEN

Yüksek Lisans Tezi

Tez Danışmanı
Yrd.Doç.Dr.Mehmet ASLAN

Sivas
Haziran, 2009

**KURUMSAL VE TOPLUMSAL GEREKLİLİK VE VERİMLİLİK
AÇISINDAN TÜRK SİLAHLI KUVVETLERİNİN UYGULADIĞI
TOPLUMSAL GELİŞİME DESTEK FAALİYETLERİNİN
İNCELENMESİ**

Seyit Harun GÜLŞEN

Cumhuriyet Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü

Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin
Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri
Anabilim Dalı / Çalışma Ekonomisi Bilim Dalı İçin Öngördüğü

YÜKSEK LİSANS TEZİ
Olarak Hazırlanmıştır

Sivas
Haziran, 2009

KABUL VE ONAY

Seyit Harun GÜLŞEN'in hazırlamış olduğu “Kurumsal ve Toplumsal Gerekliklik ve Verimlilik Açısından Türk Silahlı Kuvvetlerinin Uyguladığı Toplumsal Gelişime Destek Faaliyetlerinin İncelenmesi” başlıklı bu çalışma, 29.06.2009 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından, “Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Anabilim Dalı, Çalışma Ekonomisi Bilim Dalı'nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Nevzat GÜLDİKEN (Başkan)

Doç. Dr. Necmettin ÖZERKMEN

Yrd. Doç. Dr. Mehmet ASLAN (Danışman)

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım. / /

Prof. Dr. Mehmet ARSLAN

Enstitü Müdürü

ÖZET

GÜLŞEN, Seyit Harun, Kurumsal ve Toplumsal Gereklilik ve Verimlilik Açısından Türk Silahlı Kuvvetlerinin Uyguladığı Toplumsal Gelişime Destek Faaliyetlerinin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Sivas, 2009.

Yirminci yüzyılın sonlarında başlayan ve yüzyılımızda da artarak devam edeceği beklenen idari, sosyal, ekonomik ve teknolojik gelişmeler, temelde insan unsurunu merkeze alan bir niteliği ile dikkat çekmektedir. Toplumun bilgi bombardımanına tutulduğu çağımızda, daha iyi tanıtımın ve lehte kamuoyu yaratmanın her geçen gün önemi artmaktadır.

Bu tez çalışmasında; TSK'nın halkla bütünleşmek ve temel konularda halka destek olmak amacıyla icra ettiği Toplumsal Gelişime Destek Faaliyetleri (TGDF) incelenmiş, TSK'nın hemen her birliğinde icra edilen bu faaliyetlerin hem toplumumuz, hem de TSK kurumu için gerekliliği ve verimliliği ortaya konmaya çalışılmıştır.

Tezin giriş bölümünde problemin durumu ortaya konmuş, araştırmanın konusu, amacı, önemi, kapsamı ve varsayımlarına değinilmiştir. Araştırma sırasında kullanılan yöntem, çözümlenmeler ve yapılan yorumlar konusunda bilgi verilmiştir.

Birinci bölümde; tez araştırmasında değinilen temel kavramların tanımları verilmiş, halkla ilişkiler ve bir kurum için halk desteğinin ne derece önemli olduğu da vurgulanmıştır. Ayrıca; araştırmanın dayandığı nazari temeller kapsamında TGDF'nin tanımı, amacı ve önemi ortaya konmuş, halkla ilişkiler ve sivil-asker işbirliği konusunda bilgiler verilmiştir. TGDF'nin uygulanacağı ortam tanımlanarak, TGDF'nin ana faaliyet sahaları ayrıntısıyla incelenmiştir.

İkinci bölümde; bulgular ve yorum kapsamında; TSK'da bugüne kadar icra edilen TGDF'ne örnekler verilmiş ve TGDF'nin kurumsal ve toplumsal gerekliliği ve verimliliği konularına değinilmiştir.

Araştırma sonucunda; TGDF'nin TSK ile toplumun bütünleşmesi ve toplumun gelişmesi adına önem arz ettiği, her iki taraf için de uygulamalarda verimin artırılması için zaman, kaynak, yetişmiş insan gücü, tutum ve davranışlar ve aleyhte propagandalar konusunda tedbirler alınması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

ABSTRACT

GÜLŞEN, Seyit Harun, The analyzing of Supporting Activities for Societal Development (SASD) Implemented by Turkish Armed Forces (TAF) within Institutional, Societal Necessity and Productivity, Post Graduation Thesis, Sivas, 2009.

The executive, social, economic and technological developments which have begun in late 20th century and which expected to continue increasingly during our century, draw attention by the trait that specifically focuses on human factor. In our age in which the society is faced with information bombardment, the importance of better presentation and the creation of positive public opinion is rising everyday.

By this analysis; SASD, implemented by TAF in order to support the people with respect to basic issues and provide them to integrate with TAF, is studied, the necessity and feasibility of these activities which are performed in even every unit of TAF have been aimed to be presented both for our society and for TAF Institution too.

In the introduction part; the state of the problem is set forth and dealt with the subject of the study, aim, importance, coverage and postulations. The information is presented on the method which is used, analyzing and comments during the study.

In part one; the definitions of basic terms which were argued in the thesis study are given and stressed the extent of importance of public relations and public support for an institution. Furthermore; within the theoretical principals; the definition, aim and essence of SASD are set forth, the information in regards with public relations and civil-military cooperation is presented. The main activity fields of SASD are analyzed in detail defining the medium onto where the SASD will be applied.

In part two; within evidences and commentary; the references of SASD of TAF are presented to date and the subjects of institutional and societal necessity and efficiency of SASD are mentioned.

In the result of the study; the importance of SASD on behalf of the coalescence of TAF and society and development of society , for every two part to enhance efficiency in applications the necessity of taking measures in subjects of time, source, trained manpower, attitude and behaviours and adverse propaganda are concluded.

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	i
ABSTRACT.....	iii
İÇİNDEKİLER	v
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN DAYANDIĞI NAZARİ TEMELLER

1. ARAŞTIRMADA KULLANILAN TEMEL KAVRAMLARIN TANIMLARI... 5	
2. TOPLUMSAL GELİŞİME DESTEK FAALİYETLERİNİN TANIMI, AMACI VE ÖNEMİ	6
2.1. Tanımı	6
2.2. Amacı	7
2.3. Önemi	8
3. TOPLUMSAL GELİŞİME DESTEK FAALİYETLERİNİN ESASLARI.....	10
3.1. Halkla İlişkiler.....	10
3.1.1. İlgili Tanımlar	13
3.1.2. Halkla İlişkilerin Tarihsel Gelişimi.....	14
3.1.3. Halkla İlişkilerin Amerika'daki Gelişimi	16
3.1.4. Halkla İlişkilerin Avrupa'daki Gelişimi	19
3.1.5. Halkla İlişkilerin Türkiye'deki Gelişimi.....	20
3.1.6. Halkla İlişkilerin Amaçları.....	22
3.1.7. Halkla İlişkilerin Reklâm ve Propagandadan Farkı	24
3.1.7.1. Halkla İlişkilerin Reklâmdan Farkı	24
3.1.7.2. Halkla İlişkilerin Propagandadan Farkı	27
3.2. Sivil-Asker İşbirliği (SAİ).....	29
4. TOPLUMSAL GELİŞİME DESTEK FAALİYETLERİNİN UYGULANACAĞI ORTAM	33
5. TOPLUMSAL GELİŞİME DESTEK FAALİYETLERİNİN ANA FAALİYET SAHALARI.....	34

5.1. Eğitim Faaliyetleri.....	34
5.1.1. Okullara Kitap, Kırtasiye, Araç-Gereç Yardımı	34
5.1.2. Okuma - Yazma Kursları	34
5.1.3. Bilgi - Beceri Geliştirme Kursları	35
5.1.4. Anadolu Liselerine ve Üniversiteye Hazırlık Kursları.....	35
5.1.5. Türkçe Bilmeyen / Konuşamayan Vatandaşlar İçin Kurslar.....	36
5.1.6. Yabancı Dil Eğitimi	36
5.1.7. Bilgisayar Tanıtımı ve Kullanımı Kursları	36
5.1.8. Mehmetçik Kütüphaneleri.....	37
5.1.9. Yurt Sevgisi Eğitimleri	37
5.1.10. Bilgilendirme Konferansları.....	37
5.1.11. Üreme Sağlığı ve Aile Planlaması Eğitimleri	38
5.1.12. Kadının İnsan Hakları ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Konulu Eğitimleri.....	39
5.2. Bakım, Onarım ve Yardım Faaliyetleri.....	40
5.2.1. Giyecek Yardımı	40
5.2.2. Gıda Yardımı.....	40
5.2.3. Okul Bakımı ve Onarımı.....	41
5.2.4. Su Şebekesi Tesisi veya Islahı	41
5.2.5. Elektrik Şebekesi Tesisi veya Islahı.....	41
5.2.6. Köy Yollarının Bakım ve Onarımı.....	41
5.2.7. Doğal Afet Yardımları	42
5.2.8. Yakacak Yardımları	42
5.2.9. Huzur Evi / Kimsesizler Yurdu Yardımları	43
5.2.10. Askeri Öğrenci Adaylarına ve Ailelerine Yönelik Uygulama	43
5.2.11. Engelli Vatandaşlara Yönelik Uygulamalar.....	44
5.3. Birlik - Beraberlik Yaratıcı Faaliyetler	45
5.3.1. Evlendirme ve/veya Resmi Nikâha Teşvik Etme.....	45
5.3.2. Nüfusa Kayıt Olmamış Vatandaşların Nüfus Kayıtlarına Kaydolmalarını Teşvik Etme	45
5.3.3. Koruyucu Aile / Gönüllü Veli Sistemi Uygulamaları.....	45
5.3.4. Kardeş Okul Uygulamaları	46

5.3.5. Spor ve Kültür-Sanat Faaliyetleri.....	46
5.3.6. Sohbet Toplantıları.....	47
5.3.7. Ziyaretler	48
4.3.8. Bando Konserleri	48
5.4. Çevre Bilinci Yaratıcı Faaliyetler	49
5.4.1. Ağaçlandırma, Çevre ve Doğal Hayatı Koruma	49
5.4.2. Tarımın Geliştirilmesine Destek	49
5.4.3. Hayvan Sağlığı ve Hayvancılığın Geliştirilmesine Destek.....	50
5.5. Sağlık Faaliyetleri	50
5.5.1. Sağlık Taraması, İlaç ve Aşı Yardımı	50
5.5.2. Sağlık Ocaklarının Bakım ve Onarımı	51
5.5.3. Yoksul Ailelerin Çocuklarının Sünnet Ettirilmesi	51
5.5.4. Gıda Kontrol ve Su Tahlilleri.....	52
5.6. Gezi Faaliyetleri	52
5.6.1. Askeri Kışla, Karargâh, Eğitim Kurumu Gezileri, Ziyaretleri ve Davetler	52
5.6.2. Bölge İçi Öğrenci / Erbaş-Er Gezileri	53
5.6.3. Bölge Dışı Öğrenci Gezileri.....	54
5.7. Diğer Faaliyetler.....	55

İKİNCİ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

1. K.K.K.LIĞINDA UYGULANAN TOPLUMSAL GELİŞİME DESTEK FAALİYETLERİ	56
1.1. Ocak-Aralık 2004 Tarihleri Arasında Yürütülen Faaliyetler	56
1.1.1. Giyecek ve Yiyecek Yardımı	56
1.1.2. Okulların ve Sağlık Ocaklarının Bakım ve Onarımı ile Köy Yollarının Islahı	56
1.1.3. Tedavi, İlaç ve Aşı Yardımı, Veterinerlik Hizmeti.....	57
1.1.4. Sünnet Kampanyaları	57
1.1.5. Nikâh Kampanyaları	57

1.1.6.	Eğitim, Kurs, Tiyatro ve Spor Faaliyetlerinin Dzenlenmesi.....	57
1.1.7.	Kltür Gezileri	57
1.1.8.	Ağaçlandırma Kampanyaları	58
1.1.9.	Köy Ziyaretleri ve Halkla Sohbet Toplantıları.....	58
1.1.10.	Gönüllü Veli Sistemi.....	58
1.2.	Ocak-Aralık 2005 Tarihleri Arasında Yürütülen Faaliyetler	59
1.2.1.	Giyecek ve Yiyecek Yardımı	59
1.2.2.	Okulların ve Sağlık Ocaklarının Bakım ve Onarımı İle Köy Yollarının Islahı	59
1.2.3.	Tedavi, İlaç ve Aşı Yardımı, Veterinerlik Hizmeti.....	59
1.2.4.	Eğitim, Kurs, Tiyatro ve Spor Faaliyetlerinin Dzenlenmesi.....	60
1.2.5.	Kltür Gezileri	60
1.2.5.1.	Öğrenci.....	60
1.2.5.2.	Erbaş ve Er	60
1.2.6.	Ağaçlandırma Kampanyaları	61
1.2.7.	Köy Ziyaretleri ve Halkla Sohbet Toplantıları.....	61
1.2.8.	Gönüllü Veli Sistemi.....	61
1.3.	Ocak-Aralık 2006 Tarihleri Arasında Yürütülen Faaliyetler	62
1.3.1.	Giyecek ve Yiyecek Yardımı	62
1.3.2.	Okulların ve Sağlık Ocaklarının Bakım ve Onarımı İle Köy Yollarının Islahı	62
1.3.3.	Tedavi, İlaç ve Aşı Yardımı, Veterinerlik Hizmeti.....	62
1.3.4.	Eğitim, Kurs, Tiyatro ve Spor Faaliyetlerinin Dzenlenmesi.....	62
1.3.5.	Kltür Gezileri	63
1.3.5.1.	Öğrenci.....	63
1.3.5.2.	Erbaş ve Er	63
1.3.6.	Ağaçlandırma Kampanyaları	64
1.3.7.	Köy Ziyaretleri ve Halkla Sohbet Toplantıları.....	64
1.3.8.	Gönüllü Veli Sistemi.....	64
1.4.	2007-2008 Tarihleri Arasında Yürütülen Faaliyetler.....	64
1.4.1.	Eğitim, Kurs, Tiyatro ve Spor Faaliyetlerinin Dzenlenmesi.....	64

1.4.2. Okulların ve Sağlık Ocaklarının Bakım ve Onarımı ile Köy Yollarının Islahı	65
1.4.3. Tedavi, İlaç ve Aşı Yardımı, Veterinerlik Hizmeti.....	65
1.4.4. Birlik - Beraberlik Yarararıcı Faaliyetler	65
1.4.5. Kadının İnsan Hakları ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Konulu Eğitimleri.....	66
1.4.6. Kültür Gezileri	66
1.4.7. Ağaçlandırma Kampanyaları	67
1.4.8. Yetenek Kazandırma Kursları.....	67
2. DZ.K.K.LIĞINDA UYGULANAN TOPLUMSAL GELİŞİME DESTEK FAALİYETLERİ	68
2.1. Eğitim Faaliyetleri.....	69
2.2. Bakım, Onarım ve Yardım Faaliyetleri.....	70
2.3. Birlik ve Beraberlik Yarararıcı Faaliyetler.....	71
2.4. Çevre Bilinci Yarararıcı Faaliyetler	71
2.5. Sağlık Faaliyetleri	71
2.6. Gezi Faaliyetleri	72
2.7. Diğer Faaliyetler.....	72
3. HV.K.K.LIĞINDA UYGULANAN TOPLUMSAL GELİŞİME DESTEK FAALİYETLERİ	73
3.1. Arama ve Kurtarma Faaliyetleri.....	73
3.1.1. Hasta Vatandaşın Helikopter İle Hastaneye Nakli.....	73
3.1.2. Ağrı Dağında Mahsur Kalan Turistlerin Kurtarılması	73
3.2. Yangın Söndürme Faaliyetleri	74
3.3. Hava Birliklerini Tanıtıcı Geziler	75
3.4. "İstikbal Göklerdedir" Konulu Resim Yarışması.....	75
3.5. Plastik Model Uçak Yarışmaları	75
3.6. Engelli Vatandaşlar İçin Temsili Askerlik Uygulaması.....	75
3.7. Eğitime Destek Faaliyetleri.....	76
3.8. Köy Destek Çalışmaları	76
3.9. Erlere Yönelik Meslek Edinme Ve Okuma Yazma Kursları	77
3.10. Doğal Hayatın Korunması ve Ağaçlandırma Çalışmaları.....	77

4. J.GN.K.LIĞINDA UYGULANAN TOPLUMSAL GELİŞİME DESTEK FAALİYETLERİ	77
4.1. 2003–2007 Tarihleri Arasında Yürütülen Faaliyetler	77
4.1.1. Maddi İmkânları Yetersiz Öğrencilerin Okutulması.....	77
4.1.2. Kardeş Okulların ve Öğretmenlerin Desteklenmesi	78
4.1.3. İzcilik Faaliyetleri	79
4.1.4. Yurt Sevgisi Eğitimi.....	80
4.1.5. Meslek Edindirme Kursları	80
4.1.6. Özürlülere Yardım Faaliyetleri	81
4.1.7. Mehmetçik Dershaneleri	82
4.1.8. Sağlık Desteği	82
4.1.9. Jandarma İnsan Hakları İnceleme ve Değerlendirme Merkezi (JİHİDEM) Faaliyetleri	83
4.1.10.Çocukların Korunması	84
4.1.12.Çevrenin ve Doğal Hayatın Korunması	85
4.1.13.Örnek Köy Uygulamaları	866
4.1.14.Jandarma Arama Kurtarma (JAK) Faaliyetleri	88
4.1.15.Orman Yangınlarına Müdahale Faaliyetleri.....	91
4.1.16.Aile Destek Merkezleri	92
4.2. 2007 Yılında Yürütülen Faaliyetler	92
4.2.1. Okulların Bakım ve Onarımı.....	92
4.2.2. Eğitime Destek Faaliyetleri.....	92
4.2.3. Konferans ve Sohbet Toplantıları	93
4.2.4. Sağlık Faaliyetleri	93
5. SAHİL GÜVENLİK KOMUTANLIĞINDA UYGULANAN TOPLUMSAL GELİŞİME DESTEK FAALİYETLERİ	93
5.1. Balıkçıları Bilgilendirme Toplantıları.....	93
5.2. Yaralı Deniz Kaplumbağasının Kurtarılması.....	94
6. TOPLUMSAL GELİŞİME DESTEK FAALİYETLERİNİN VATANDAŞLAR ÜZERİNDEKİ ETKİLERİNİN ANALİZİ	95
6.1. Araştırmanın Kapsamı ve Sınırlılıkları	95
6.2. Araştırmanın Yöntemi.....	95

6.3. Anketi Cevaplayan Vatandaşların Genel Özellikleri	96
6.4. Araştırmanın Yapıldığı Köyler Hakkında Genel Bilgiler	97
6.4.1. Sincan / Akçaören Köyü	97
6.4.2. Beypazarı / Saray Köyü	98
6.5. Araştırmanın Yapıldığı Köylerde TGDF Kapsamında Uygulanan Faaliyetler.....	99
6.5.1. Sincan / Akçaören Köyü	99
6.5.2. Beypazarı / Saray Köyü	103
6.6. Araştırma Sonucunda Elde Edilen Bulgular	106
6.6.1. Çevresel Etkiler.....	106
6.6.2. Sosyolojik Etkiler.....	107
6.6.3. Psikolojik Etkiler.....	108
6.6.4. Açık Uçlu Sorular	109
7. TGDF’NİN KURUMSAL GEREKLİLİĞİ VE VERİMLİLİĞİ	109
8. TGDF’NİN TOPLUMSAL GEREKLİLİĞİ VE VERİMLİLİĞİ.....	111
SONUÇ	114
KAYNAKÇA	116
EKLER	118
EK-1: KKK.LIĞI Toplumsal Gelişime Destek Faaliyetleri Yıllık Dökümü (1996–2006)	118
EK-2:.. KATILIM SAĞLANAN ERBAŞ VE ERLERE YETENEK KAZANDIRMA KURSLARINDAN ÖRNEKLER.....	119
EK-3:ERBAŞ VE ERLERE YETENEK KAZANDIRMA KURSLARI SONUÇ TABLOSU (08 ŞUBAT 2000 - 31 MART 2007).....	120
EK-4:OKUMA YAZMA KURSLARI TOPLAM SONUÇ TABLOSU (08 ŞUBAT 2000- 31 MART 2007)	121
EK-5:TOPLUMSAL GELİŞİME DESTEK FAALİYETLERİNİN VATANDAŞLAR ÜZERİNDEKİ ETKİLERİNE AİT ANKET FORMU.....	122

GİRİŞ

Bilgi ve iletişim çağı olarak kabul edilen yüzyılımızın en önemli yönetim işlevlerinden birisi olan halkla ilişkiler hususu, çevreyle etkileşim zorunluluğu bulunan tüm örgütler için artık vazgeçilmez bir kavram olmuştur.

Söz konusu bu kavramı, günümüzün gereksinim duyulan gerçek şartlarına göre kullanacak ve bu yönden de kamuoyunun güven ve desteğini sağlayacak olan her kurum veya kuruluş, görevinde diğerlerine göre şüphesiz ki bir adım önde olacaktır.¹

Kurumsal ve toplumsal gereklilik ve verimlilik açısından TSK'nin uyguladığı Toplumsal Gelişime Destek Faaliyetlerinin incelenmesi konulu tezimde de bu kavram her yönüyle ele alınmış ve TSK'nin Türk milleti için sadece bir savunma kurumu olmadığı, aynı zamanda ekonomik, sosyal, kültürel ve siyasi bir olgu olduğuna değinilmiştir.

Bu popüler kavrama TSK açısından baktığımızda da, farklı bir durumdan söz etmek mümkün değildir. Bugün artık iyice anlaşılmıştır ki, bir ordu ne kadar güçlü ve teknik güce sahip olursa olsun, halkın destek ve güveninden yoksun ise başarı sağlaması olası değildir.

Bu çerçeveden bakıldığında milli birlik ve bütünlüğün sağlanması, güçlendirilmesi, sürdürülmesi ve TSK'nin tanıtılması, halkın güven ve desteğinin devam ettirilmesi gibi çok boyutlu bir halkla ilişkiler faaliyetine girmek zorunluluğu ortaya çıkmıştır.

Halk unsuru hiçbir zaman göz ardı edilmemelidir. Halk gözünde başarısız olan yönetici, silinmeye ve yok olmaya mahkumdur. Aynı şekilde halka sırtını dönen, iletişim kurmayan, kapılarını kapatan kurumlar da aynı sonuçla karşı karşıya kalacaklardır.

¹ DURAN, Bülent, Kurum ve Çevre Bütünleşmesinde Halkla İlişkiler ve Tanıtma Faaliyetlerinin Rolü: Türk Silahlı Kuvvetlerinde Uygulama Örnekleri, Yüksek Lisans Tezi, 2000.

Halkın bu çeşitli aşamalarda yardımını, desteğini, katkısını sağlamak iyi bir yönetim için gereklidir. Çünkü yönetimin başarısı da halkın bu yardım ve katkısını sağlayabildiği oranda artmaktadır. Bu yönden yönetimi başarılı kılmak için, her alanda kamu kuruluşlarının halkla yakın işbirliği yapmaları gerekmektedir.²

Bu gerçekler ışığında hareket eden TSK, asli görevlerini icra ederken halk desteğinin önemini kavramış, özellikle son yıllarda bu husus üzerinde daha çok durmaya başlamıştır. Çünkü yurdumuzun her köşesinde görev yapmak durumunda olan TSK, bulunduğu yerde halk gözünde devleti temsil etmektedir.

Türk Milleti'nin tarihten gelen bir anlayışla, asker millet olma özelliğinden dolayı TSK'nin 1990 öncesi kamuoyu oluşturma ihtiyacı fazlaca önem taşımamaktaydı. Ancak, 1990 sonrası kitle iletişim araçlarının çok yaygın olarak toplumu bilgi bombardımanına tuttuğu çağımızda, daha iyi tanınmanın ve lehte kamuoyu yaratmanın her geçen gün önemi artmaktadır.

1990'lı yıllarda sadece Güneydoğu Anadolu Bölgesinde başlayan bu faaliyetler, daha sonraları tüm yurt sathına yayılarak TGDF adını almıştır. Tarih boyunca sürekli halkının yanında olan ve dar gününde yardımına koşan TSK, söz konusu faaliyetlerle bunu bir kez daha ispatlamıştır.

İcra edilen bu faaliyetler sayesinde, halk TSK'ni hem daha iyi tanır, hem de TSK'ya bakış açısı pozitif yönde değişir. Bunları sağlamayı başarabilen bir TSK, görevlerinde göreceği halk desteği sayesinde daha başarılı olacaktır.

İcra edilen bu faaliyetlerin asli amacı sadece halk desteğini sağlamak ve halkla bütünleşmek değil, aynı zamanda çeşitli sıkıntılar çeken halka yardımcı olmak, karamsarlığa itilen, devletine küsen, geleceğe umutsuz bakan, bıkkın ve bitkin kitleleri de tekrar hayata bağlamak, devlete, millete faydalı bireyler haline getirmektir. Çünkü söz konusu ortamlar, suç ve suçluların artması için en elverişli ortamlardır. Yasadışı örgütler bu tür ortamlarda kendilerine yaşam alanı bulurlar.³

² TORTOP, Nuri. Halkla İlişkiler, Ankara, Yargı Yayınevi, 2003.

³ YÜCE, Erkan, Jandarmanın Halkla İlişkiler Kapsamında İcra Ettiği Toplumsal Gelişime Destek

Çünkü tüm bu olumsuz hususları bünyesinde taşıyan kitleler, bir ülkenin geleceği açısından ciddi riskler oluşturmaktadırlar. Bu riskleri yok etmek, tüm kamu kurum ve kuruluşlarının görevidir. Her kurum, imkânları ölçüsünde vatandaşların huzuru ve geleceğe umutla bakmalarını sağlamak için gayret sarf etmelidir.

Bir ülkede devlet ve halk arasında karşılıklı iletişim, samimiyet ve ilişki kopuksa, bireylerin bir arada bulunmaktan kaynaklanan güven ve bağlılık da giderek zayıflayacak ve en nihayetinde kopacaktır. Bundan dolayı kurumlar ile bireyler birbirlerinden haberdar olmalı, birbirleriyle sürekli ve karşılıklı bilgi alışverişinde bulunmalıdırlar.

Bu tezin amacı; Türk Silahlı Kuvvetleri bünyesinde icra edilen ve halkla ilişkiler kapsamında değerlendirilen TGDF'nin uygulama alanlarını ortaya koymak; amacı, halk ile TSK arasındaki iyi ilişkileri güçlendirmek, eğitim, kültür, moral, sağlık ve çevre gibi temel konularda halka destek olmak, halkın sorunlarına çözüm bulunmasına katkıda bulunmak, devletin ve TSK'nın her zaman halkının yanında olduğunu göstermek, halkın devlete ve TSK'ya olan güvenini artırmak ve vatandaşlar arasında birlik ve beraberlik duygularını geliştirmek olan TGDF'ni toplumsal ve kurumsal gereklilik ve verimlilik açısından incelemektir.

Gerek yurt içi, gerek yurt dışında Türk Vatanının ve Milletinin bağımsızlığının ve güvenliğinin sağlanması ve korunmasında en önemli rolü oynayan TSK ile halk arasında bütünleşmenin sağlanamaması ve ilişkilerde kopuklukların meydana gelmesi, egemenlik konusunda Türk Milletinin en temel dayanağı olan TSK'ya karşı yurt içi ve dışından kasıtlı olarak yürütülen karalama kampanyaları sonucunda, halkın TSK'ya karşı olan güven ve bağımlılığını azaltabilecektir.

Bu olumsuz etkinin ortadan kaldırılması ve TSK'nın kamuoyundaki güvenilirliğinin muhafaza edilmesi için, amacı halkla bütünleşmek olan TGDF; sonuçları açısından önem kazanmaktadır.

Bu araştırmada, öncelikle TGDF ve halkla ilişkiler konularında bilgiler verilmiş, TSK bünyesinde icra edilen TGDF kapsamında Kuvvet Komutanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı'nda bugüne kadar yapılan uygulamalara ve istatistikî bilgilere örnekler verilmiştir. Araştırmada konunun içeriğine yönelik bir çok örnek uygulamalar ve yapılan uygulamaların sonuçlarının değerlendirildiği örnek bir anket ele alınmıştır. Ancak TGDF'nin özellikle güneydoğu bölgesindeki uygulama sonuçlarının bölge halkına etkisi ve elde edilen getirisinin neler olduğu konusunda bir çalışma yapılmamıştır.

Bu tezin hazırlanmasında literatür taramasına, bilgi ve doküman temin edilmesine ve yürütölen örnek bir uygulamanın sonuçlarının incelenmesine dayalı bir araştırma yöntemi kullanılmıştır.

Araştırmada;

a. TGDF'nin vatandaşlar üzerindeki etkilerini ve vatandaşların bu uygulamalar hakkındaki duygu ve düşüncelerinin ortaya koymak amacıyla, Ankara'ya bağlı iki köyde yapılan bir araştırmanın sonuçları incelenmiş,

b. Konu ile ilgili tez çalışmaları ve Faydalanılan Kaynaklar bölümünde belirtilen diğer kaynaklar incelenmiş ve analiz edilmiştir.

Bu çalışma her hangi bir varsayıma dayandırılmamıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. ARAŞTIRMADA KULLANILAN TEMEL KAVRAMLARIN TANIMLARI

Halkla Bütünleşme : TSK unsurlarınca; bağrından çıktığı Türk milleti ile kederde ve tasada, sevinçte ve kıvançta tüm duyguları paylaşarak, birlik ve bütünlüğü pekiştirmek, tarihten gelen ORDU - MİLLET geleneğini yaşatmak maksadıyla yürütülen faaliyetlerdir.

Toplumsal Gelişime Destek Faaliyetleri (TGDF) : İhtiyaç duyulan bütün bölgelere, eğitim ve sağlık başta olmak üzere, eldeki imkanlar nispetinde mümkün olan hizmetleri götürerek, vatandaşın mevcut koşullarının iyileştirilmesi, devlete ve TSK'ya güven ve bağlılığının artırılması, moralinin yükseltilmesi, ülke sevgisi kazandırmayı amaçlayan uygulamaların tümüne verilen addır. Halkla bütünleşmenin en önemli parçasıdır.

Halkla İlişkiler : Bir kurumun ulaşmak istediği hedef kitlelerle sağlam bağlar geliştirerek onları olumlu inanç ve eylemlere yöneltmesi, tepkileri değerlendirerek davranışlarına yön vermesi ve böylece karşılıklı yararlar sağlayan ilişkileri sürdürmesi yolundaki planlı çabaları kapsayan bir yöneticilik fonksiyonudur.

Köy Destek Uygulamaları : TGDF kapsamında bilhassa mezra ve köy gibi küçük yerleşim birimlerinde uygulanan faaliyetlerdir.

Bölge Destek Uygulamalar : TGDF kapsamında ilçe ve daha büyük yerleşim birimlerinde uygulanan faaliyetlerdir.

Örnek Köy : Köy yaşamında belirgin bir farklılık yaratmak, köylülerimizin yaşam kalitesini yükseltmek, köy halkını üretime yönelik olarak eğitmek, Anadolu'nun kültürel zenginliğinin gelecek kuşaklara daha sağlıklı olarak

aktarılmasına yardımcı olmak maksadıyla; Valilikler, İl Özel İdareleri, Belediyeler, üniversiteler ve diğer ilgili kamu kuruluşları ile koordineli olarak yurt genelinde uygulamaya konan proje kapsamında oluşturulan köylerdir.

Merkezi Köy : Terör nedeniyle köyünden ayrılan vatandaşların köye dönüş projesi kapsamında tekrar geri dönme talepleri halinde mülki makamlarca yönlendirildikleri ve yerleştirildikleri köylerdir. Uygulama İçişleri Bakanlığı sorumluluğunda yürütülmektedir.

Sivil Asker İşbirliği : Askeri hareketin sivil potansiyel güç ile desteklenmesini sağlamak amacıyla, tüm sivil kaynakların uyumlu ve dengeli bir biçimde planlanması ve kullanılması ile sivil makamların merkezi ve mahalli seviyede yapacakları karşılıklı işbirliğidir.

2. TOPLUMSAL GELİŞİME DESTEK FAALİYETLERİNİN TANIMI, AMACI VE ÖNEMİ

2.1. Tanımı

TGDF ihtiyaç duyulan bütün bölgelere, eğitim ve sağlık başta olmak üzere, eldeki imkânlar nispetinde mümkün olan hizmetleri götürerek, vatandaşın mevcut koşullarının iyileştirilmesi, devlete ve TSK'ya güven ve bağlılığının artırılması, moralinin yükseltilmesi, ülke sevgisi kazandırmayı amaçlayan uygulamaların tümüne verilen addır. Halkla bütünleşmenin en önemli parçasıdır.

TSK tarafından, mevcut olan imkânlar ölçüsünde yurdumuzun ihtiyaç duyulan bütün bölgelerine eğitim ve sağlık başta olmak üzere tüm imkân ve hizmetleri götürerek, vatandaşlarımızın mevcut koşullarını iyileştirmeyi, devlete ve TSK'ya olan güven duygularını ve bağlılıklarını pekiştirmeyi, onlara moral ve yurt sevgisi bilinci ve coşkusu kazandırmayı, sosyal ve kültürel gelişmeyi amaçlayan uygulamalara TGDF denmektedir.

Söz konusu bu uygulamaların kapsamı bölgeden bölgeye farklılık göstermekle birlikte genel olarak; sağlık ve veteriner hizmetlerini, eğitim desteğini, giyecek ve yiyecek yardımını, elektrik, su, yol yapım ve onarımı gibi alt yapı hizmetlerini, sosyal ve psikolojik desteği, konferansları, sohbet toplantılarını ve diğer konularda yapılacak yardım ve destek faaliyetlerini kapsamaktadır.⁴

TGDF; ilk olarak 1990'lı yıllarda İç Güvenlik Harekâtı Bölgesinde, yani genel olarak Güneydoğu Anadolu Bölgesinde "Köy Destek Uygulamaları" adıyla başlatılmış, sonraki yıllarda ise tüm yurt sathına yaygınlaştırılarak faaliyetlerin sadece yurdun bir bölümü ve/veya köylerle sınırlı kalmayıp yurdun tamamı TGDF kapsamına alınmıştır.

Bugün artık batı bölgelerimizde bulunan askeri birliklerimiz tarafından da, aşağıda üzerinde ayrıntılı bir şekilde duracağımız birçok TGDF çalışmaları icra edilmektedir.

Yapılan bu çalışmalar sadece dışarıdaki ihtiyacı olan sivil vatandaşı değil, askerliğini yapmakta olan gençlerimizi de kapsamaktadır. Bunlar askerlere yönelik olarak yapılan Yurt Sevgisi Eğitimi, Meslek Edindirme Kursları, Okuma-Yazma Kursları gibi faaliyetlerdir.

2.2. Amacı

TGDF'nin amacı, halk ile TSK arasındaki iyi ilişkileri güçlendirmek; eğitim, kültür, moral, sağlık, çevre gibi temel konularda halka destek olmak; halkın sorunlarına çözüm bulunmasına katkı sağlamak; devletin ve TSK'nın her zaman halkının yanında olduğunu göstermek; halkın devlete ve TSK'ya olan güvenini artırmak; vatandaşlar arasında birlik ve beraberlik duygularını geliştirmek; kısaca, "halkla bütünleşmek"tir.

Ayrıca bu faaliyetlerdeki bir başka amaç ise, özellikle icra edilen köy destek uygulamalarında yapılan iyileştirme faaliyetlerini diğer köylü vatandaşlara

⁴ DURAN, Güray ve diğerleri, Halkla İlişkiler, Jandarma Okullar Komutanlığı Öğretim Başkanlığı Yayınları, Ankara, 2004.

göstererek, onların da örnek almalarını sağlamak ve aynı işleri kendi köylerinde yapmalarına öncülük etmektir. Bu maksatla uygulamalar bittikten sonra, özellikle açılış törenlerine civar yerleşim yerlerinden de vatandaşlar çağrılarak, yapılan icraatlar yerinde bizzat gösterilmektedir.

TSK, ülkemizin bazı bölgelerinde halkın içinde bulunduğu mevcut kötü koşulların iyileştirilmesi maksadıyla, elindeki mevcut imkânlarıyla yürüteceği TGDF ile bir taraftan devletin diğer kurum ve kuruluşlarının çabalarına katkı sağlamayı, diğer taraftan da vatandaşa hizmet konusunda kamu ve sivil kurum ve kuruluşlara öncülük etmeyi hedeflemektedir.

2.3. Önemi

TSK açısından halkla bütünleşmesinin en önemli faktörlerinden biri olan TGDF, aynı zamanda halka sorunlarının çözümünde ve ihtiyaç duydukları bazı diğer önemli konularda yol gösterici yönüyle de gereklilik arz etmektedir.

Artık günümüzde, gerekli teknolojik olanakları kullanarak oldukça organize bir biçimde hareket eden yasa dışı unsurlar ve terör örgütlerinin de öncelikli hedefleri arasında halkı kazanmak gelmektedir. Çünkü onlar da halk desteği olmadan uzun süre faaliyetlerine devam edemeyeceklerinin farkındırlar. Bundan dolayı da masum halkı ve özellikle işsiz gençleri yanlarına çekebilmek için her türlü yolu denemektedirler. Bu husus özellikle bizim ülkemiz açısından çok daha büyük önem arz etmektedir. Çünkü ülkemiz uzun yıllardır terör örgütlerinin tehdidi altında yaşamaktadır. Ayrıca işsiz genç nüfusun fazla olması da bu unsurların adam bulmasını büyük oranda kolaylaştırmaktadır.

Türkiye İstatistik Kurumunun 2008 yılında yaptığı araştırmaya göre; yaklaşık 70 milyon 586 bin olan nüfusumuzun 21 milyon 945 bini istihdamlı iken, işgücüne katılma oranı ise %49,1 olarak tahmin edilmiştir. Aynı dönemde işsiz sayısı 2 milyon 687 bin kişi, işsizlik oranı ise % 10,9 olarak yayınlanmıştır.⁵

⁵ www.tuik.gov.tr.

İcra edilen bu faaliyetler sayesinde; belki var olan işsiz sayısı azaltılamayacak fakat vatandaşların en azından bazı konularda rahatlamaları, moral bulmaları, devletin sıcaklığını hissetmeleri, güven duymaları ve en önemlisi de sorunlarına çözüm bulma konusunda bilgilenmeleri sağlanmış olacaktır.

Ayrıca bu faaliyetlerin en önemli işlevlerinden birisi de insanlarda sahiplenilme ve aidiyet duygusunu geliştirip pekiştirecek olmasıdır. Toplumda sahiplenildiği duygusu birlik ve beraberliği geliştirecek, bozucu ve yıkıcı güçlere karşı cesareti arttırıcı bir etken oluşturacaktır. Bunun sonucunda toplum kendini daha güvenli hissedecek ve zor durumlarda sırtını dayayacağı ve yanında olacağı bir devlet gücüne inanacaktır.⁶

Silahlı Kuvvetlerin yaptığı bu uygulamaları yeni bir faaliyet olarak görmemek gerekir. Çünkü Türk ordusu, tarih boyunca sürekli buna benzer uygulamalar gerçekleştirmiş, bulunduğu her ortamda çevresini imar etmeyi, (bugün dikkat edilirse genellikle askeri birliklerin buldukları yerlerin, çevrelerine göre daha yeşil veya düzenli olduğu görülebilir) halkın geçimine katkıda bulunmayı, yaşamı insanlar için kolaylaştırmayı ilke edinmiştir. Bu açıdan bakıldığında, Türk ordu tarihi, üstün savaş kudreti ve kahramanlıkları kadar, bugün olduğu gibi sivillere/vatandaşlara yardım ve destek çabalarıyla da doludur.

Türk toplumunda "ordu-millet" geleneği, tarih boyunca yasaya gelen bir sosyal değer olarak hep var olmuştur. Ordu ve halk asırlar boyunca hep birlikte yaşamış ve iç içe olmuşlardır. Bundan dolayı da, Türk halkının orduya, askerliğe bakışı ve bu kurumu algılayışı belki hiçbir toplumda görülmeyen sıcaklık ve yakınlıktadır. Bu sıcaklığı sürdürmek, halkın TSK'ya yakınlığını ve ilgisini yaşatmak, "en güvenilir kurum" olarak nitelediği TSK'nın mevcut saygınlığını korumak, aynı zamanda halkın bu teveccühüne aynı sıcaklıkta karşılık vermek her TSK mensubunun sorumluluğudur.

⁶ ÇEVİK A. ve CEYHUN B., "Psikolojik Yönden Kimlik Gelişimi ve Etnik Terörizm", Politik Psikoloji Serisi, Politik Psikoloji Yayınları, Ankara, 1995.

3. TOPLUMSAL GELİŞİME DESTEK FAALİYETLERİNİN ESASLARI

3.1. Halkla İlişkiler

Halkla ilişkiler kavramının, üzerinde herkesin uzlaştığı kesin bir tanımını yapmak gerçekten çok güçtür. Genellikle yapılan tanımlar, kişilerin veya kurumların bakış açılarına veya amaçlarına göre değişmektedir. Halkla ilişkileri aşağıdaki gibi değişik şekillerde tanımlamaktadır:

Yönetimin izlemekte olduğu politikanın halka benimsetilmesi, çalışmaların devamlı ve tam olarak halka duyurulması, yönetime karşı olumlu bir hava yaratılması ve buna karşılık, halkın da yönetim hakkında ne düşündüğünün, yönetimden ne istediğinin bilinmesi ve halkla işbirliği sağlanması görevine halkla ilişkiler denir.

Halkla ilişkiler, kişinin ya da bir kurumun halkla ilgisini geliştirme ve anlama yolundaki çabadır.

Halkla ilişkiler, belirtilmiş hedef kitleleri etkilemek için hazırlanmış planlı inandırıcı haberleşme çabasıdır.

Halkla ilişkiler, halkı etkileyen söz, eylem ya da olaydır. Halkla ilişkiler, bir kuruluşu çalışanlara, müşterilere, bağıntılı olduğu kişilere sevdirmeye ve saydırma sanatıdır. Halkla ilişkiler, düşüncelerin istenen sonuçları yaratması amacı ile çeşitli gruplara ustaca aktarılması, becerikli bir haberleşme oluşumunun gerçekleştirilmesidir.

Halkla ilişkiler, halkın neyi sevdiğini öğrenip onu daha çok yapmak, neden hoşlanmadığını bilip onu yapmamaktır.

Halkla ilişkiler, halkı belirli bir tutumu kabule, ya da belirli bir uygulama yolunu izlemeye inandırma sanatıdır ve yöneticilikle sıkı bağlantısı vardır.

Halkla ilişkiler, doğru olanları yapmak suretiyle halk tarafından beğenilmektir.⁷

Diğer bazı tanımlar ise şu şekildedir;

Halkla ilişkiler; kişi ya da kurumların, ulaşmak istedikleri kitlelerle sağlam bağlar geliştirerek, onları olumlu inanç ve eylemlere yönlendirmesi, tepkileri değerlendirerek davranışlarına yön vermesi, böylece karşılıklı yararlar sağlayan ilişkileri sürdürmesi yolundaki planlı çabaları kapsayan bir yöneticilik sanatıdır.⁸

Halkla ilişkiler; bir örgütün sunduğu hizmetin geliştirilmesi amacıyla yürütülen ve kamuoyunu etkilemeye yönelik tüm ilişki biçimlerini içeren planlı çabalardır.⁹

Bir şahsın veya kuruluşun çevresiyle olan münasebetlerini açıklığa kavuşturmak veya bu münasebetleri geliştirmek amacıyla yürüttüğü faaliyetlerin tümüne "Halkla İlişkiler" diyoruz.¹⁰

Halkla ilişkiler; dost kazanma politikası, içimizden gülmek gelmesede dahi gülebilmek sanatı, çuvaldızı kendine iğneyi başkasına batırma akıllılığıdır.¹¹

Görüldüğü gibi, halkla ilişkiler kavramının tanımı, kişilerin bu kavramı algılayış biçimlerine veya amaçlarına göre farklılık göstermektedir. Ancak ortak tema; "ulaşılacak istenen amaca göre halkı etkilemek, ondan etkilenmek ve halkla gerçek bir alışveriş içinde olmaktır" şeklinde özetlenebilir.

Halkla ilişkilerin önemi yapılan tanımlarda dahi kendisini göstermektedir. Çünkü insanlar genellikle, inandıkları ve güvendikleri hususlara destek verir ve bu hususların gerçekleşmesi için katkı sağlarlar. Buna mukabil tanımadıkları,

⁷ TORTOP, Nuri, Halkla İlişkiler, Yargı Yayınevi, Ankara, 2003.

⁸ AŞNA, Alaeddin, Public Relations Temel Bilgiler: Halkla İlişkiler, İletişim, Çevre İlişkileri, Bilişim, Kitleleşme İlişkileri, Tanıtım, Der Yayınları, İstanbul, 1998.

⁹ ERTEKİN, Yücel, Halkla İlişkiler, Türkiye ve Orta Doğu Amme idaresi Enstitüsü Yayınları, Ankara, 1983.

¹⁰ SOMER, Tarık, "Açış Konuşması", Halkla İlişkiler Sempozyumu-87, Ankara Üniversitesi Basın-Yayın Yüksekokulu Yayınları, Ankara, 20-21 Nisan 1987.

¹¹ SEÇİM, Hikmet, Halkla İlişkiler, Eskişehir, T.C. Anadolu Üniversitesi İşletme Fakültesi Ders Kitapları Yayınları, 1998.

bilmedikleri, şüpheli yaklaştıkları veya kendilerine uzak olan şeylerden daima çekinir ve yardımlarını esirgerler. Yani halka anlatılmayan veya halk tarafından benimsenmeyen bir faaliyetin başarıya ulaşma şansı çok azdır.

Sosyologlar, halka bir şey yaptırabilmek için dünyada üç etkili yol olduğunu söylerler. Bunlar: zor kullanmak, para ile satın almak ve inandırmaktır. Bunlardan halkla ilişkilerde uygulanması gereken yöntem, üçüncüsü, yani inandırmadır.¹²

Artık günümüzde özellikle demokratik yönetimlerde, kamuoyu gerçekten çok önemlidir. Halkın inanmadığı, desteklemediği şeyleri gerçekleştirmek kolay değildir veya böyle eylemler çeşitli güçlükler doğurmakta ya da uzun vadede ters sonuçlara yol açmaktadır. Bunun için kamuoyu ile görüş ve inançlardaki değişimler yakından izlenmeli, kişilerin, kuruluşların davranış ve tutumları, hükümetlerin politikaları buna göre ayarlanmalıdır. Bugün “halk da kim oluyor” düşüncesi çok gerilerde kalmış ve artık geçerliliğini yitirmiştir.¹³

Çünkü halk; yönetenlerin özellikle kendilerini ilgilendiren hususlarda neler planladığını ve halen ne durumda olduğunu bilmek, gelecekle ilgili alınacak önemli kararlara katılmak, bizzat yapacağı faaliyetler için ise gerekli bilgilere zamanında, doğru, tatmin edici ölçüde sürekli olarak ulaşmak istemektedir.¹⁴

Artık çoğu demokratik toplumlarda, söz konusu hususlar insanların anayasal hakkı sayılmakta ve aksi durumlarda bireyler yargı yoluna başvurabilmektedirler.

Sonuç olarak, halkla ilişkiler faaliyetlerinin başarılı bir şekilde uygulanması, günümüzün haftada 7 gün, günde 24 saatlik iş dünyasında ister uluslar arası olsun ister tek kişilik, her tür kurum ve kuruluş için hayati önem taşımaktadır . Ayrıca toplumun psikolojisini, geleneksel inançlarını ve geçmişini de dikkate almak, başarılı bir halkla ilişkiler için gereklidir.¹⁵

¹² AŞNA, Alaeddin, "Halkla İlişkilerin Türkiye'de Benimsenmesi", Halkla İlişkiler Sempozyumu-87, Ankara Üniversitesi Basın-Yayın Yüksekokulu Yayınları, Ankara, 20-21 Nisan 1987.

¹³ TORTOP, Nuri, Halkla İlişkiler, Yargı Yayınevi, Ankara, 2003.

¹⁴ DURAN, Güray ve diğerleri, Halkla İlişkiler, Jandarma Okullar Komutanlığı Öğretim Başkanlığı Yayınları, Ankara, 2004.

¹⁵ BARRY, Amanda, Halkla İlişkilerin Gücü: Uzmanından Öneriler, Cantekin Matbaası, Ankara,

3.1.1. İlgili Tanımlar

Hedef kitle : Mesajın ulaşılması amaçlanan kişi, kurum veya bunlardan oluşan topluluklardır.

Kurum kimliği : Bir kurumun, kuruluşu ve faaliyetleri ile bu faaliyetlerin neden ve nasıl yapıldığını hedef kitle ve kamuoyuna, kendisini diğer kurumlardan farklı kılan özellikleri sergileyerek anlatan ifade şekillerinin toplamıdır.

Kurum imajı : Bir kuruluşun çalışanları, hedef grupları ve kamu üzerinde, kurum kimliğinin etkisi sonucunda ortaya çıkan olgudur. Kurumun kendisi hakkında sahip olduğu düşünce ile hedef grubun sahip olduğu düşüncenin örtüşmesi durumunda ideal imaj oluşturulur.

Propaganda : Bir bireyin veya grubun, başka bireylerin veya grupların tutumlarını belirleyip biçimlendirmek, denetim altına almak veya değiştirmek için iletişim araçlarından yararlanarak, bu bireylerin veya grupların belirli bir durum veya konumdaki tepkilerinin kendi amaçlarına uygun tepkiler olacağını umarak gerçekleştirdikleri bilinçli bir girişimdir.

Propaganda ile halkla ilişkiler kavramı karşılaştırıldığında şu sonuçlara ulaşılabilir; “Propaganda tek yönlüdür, iyi niyet olmayabilir ve bilgiler yanıltıcı olabilir; halkla ilişkiler ise iki yönlü, iyi niyetli ve dürüstlük esasına dayanmalıdır. Propagandada ikna için her yol denenir, halkla ilişkilerde ise ikna için her türlü gerçek açıklanmaya çalışılır. Biri yıkıcı bir yöntem kullanabilir, diğeri ise daima yapıcı davranmak durumundadır.”

Reklam : Bir ürün veya hizmetin, bir yerin veya bir şeylerin özelliklerini, yararını ve ilgi çekici yanlarını halka duyurmak, anlatmak veya tanıtmak için, bazı araçları kullanarak en inandırıcı mesajın verilmesidir.

Reklam ile halkla ilişkiler kavramı karşılaştırıldığında şu sonuçlara ulaşılabilir; “Reklamda temel amaç kar elde etmek olduğu halde, halkla ilişkilerde bu

dolaylı bir amaçtır. Reklam kısa vadede sonuç almaya, genellikle yüksek bütçeye ve belirgin bir hedef kitleye gereksinim gösterir. Halkla ilişkiler uzun vadede sonuç alan (sabırlı), genellikle düşük bütçeli ve daha geniş hedef kitlelere yönelen bir yapıdadır. Reklamda kullanılan mesaj abartılı olabilir, ancak halkla ilişkilerde mesaj doğru ve net olmalıdır.¹⁶

Medya açısından ele alındığında, halkla ilişkiler medyayı “misafir” gibi kullanırken, reklam “kiracı” gibidir. Halkla ilişkiler çalışmaları medyada ücretsiz yayınlanır. Reklam için ücret ödenir. Doğal olarak, birincisinde ev sahibinin kuralları geçerli iken, ikincisinde önemli ölçüde kiracının kuralları geçerlidir. Tarih boyunca reklamın en büyük problemi olan “inandırıcılık” eksiği, halkla ilişkiler tarafından “bu bir reklam değildir” görüntüsüyle kapatılmaya çalışılmaktadır. Bu kez de, misafirin hareket serbestliği eksikliği ortaya çıkmaktadır.¹⁷

3.1.2. Halkla İlişkilerin Tarihsel Gelişimi

Halkla ilişkiler, dünyada gün geçtikçe önemi daha da artan bir uzmanlık alanı haline gelmiştir. Ülkemizde ise, ciddi boyutlarda son yıllarda ele alınmaya başlanmıştır. Halkla ilişkilerle ilgilenen bilim adamları, halkla ilişkilerin insanların toplum halinde yaşamaya başlamalarından beri var olduğunu kabul ederler.

Halkla ilişkiler, sistematüğini oluşturmada önce de bilinçli ya da bilinçsiz olarak uygulanmıştır. İlk ve ortaçağdaki halkla ilişkiler etkinlikleri, daha çok propaganda niteliğinde uygulanmıştır. Bu dönemde yönetenler yönetilenler karşısında meşruluk kazanmak, politikalarını halka onaylatmak için çeşitli araçlara başvurmuşlardır. Eski Mısır, Çin, Yunan ve Roma Uygarlıklarına ilişkin yapılan çalışmalarda yöneticilerle halk arasındaki ilişkiler araştırılmıştır. Eski Mısır, Mezopotamya ve İran'da yöneticileri halka sevdirep benimsetmeye yönelik propaganda amaçlı tabletler bulunmuştur. Eski Yunan'daki Agora toplantıları, Eski Roma'daki Forum'lar dönemin halkla ilişkiler etkinlikleri olarak değerlendirilebilir.

¹⁶ Çamdereli, Dr.Mete, **Ana Çizgileriyle Halkla İlişkiler**, Çizgi Kitabevi, Konya, Ekim 2000, s.25-28.

¹⁷ Hürel, Feridun v.d., **Reklam, Halkla İlişkiler ve Ötesi**, 3. Baskı, MediaCat Kitapları, Kapital Medya A.Ş., Ankara, 2000, s.15-17.

Aynı şekilde, Göktürklerin Orhun yazıtları, Fatih'in İstanbul'u aldıktan sonra azınlıklara karşı tutumu, Osmanlı devlet büyüklerinin halkla dertleştikleri "cuma selamlığı" uygulamaları da Türk Tarihindeki halkla ilişkiler örnekleridir.

Büyük İskender'in (M.Ö. 356–323) yeni aldığı ülkelere yerel giysiler giyerek gitmesi, işgal ettiği ülkenin kralının kızı ile evlenip bu suretle halkın ilgisini çekmek istemesi de aslında birer halkla ilişkiler örneğidir.¹⁸

Halkla ilişkiler konusunda önceleri yüz yüze ilişkiler şeklinde olan çalışmalar, matbaanın bulunması ile birlikte kitle iletişimi biçimine dönüşmüş ve yaygınlaşmıştır, özellikle son yıllarda gazete, radyo, televizyon gibi kitle iletişim araçlarının inanılmaz derecede gelişmesi ve yaygınlaşması, halkla ilişkiler etkinliklerine çok geniş imkânlar oluşturmuş, teknolojinin gelişmesi ve internetin de devreye girmesi ile birlikte halkla ilişkiler uygulamaları farklı bir boyuta geçmiştir.¹⁹

Halkla ilişkilerdeki hızlı gelişme, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra olmuş ve aynı zamanda, halkla ilişkiler önce Avrupa ve sonra diğer ülkelere yayılmaya başlamıştır. Bu ülkelerin çoğunda uygulanan halkla ilişkiler pratikleri ve prensipleri Amerika Birleşik Devletleri'ndekine benzer.

Halkla ilişkiler, uluslar arası alanda genişleyen ticaret ve siyasi alandaki çalkantılara paralel olarak, tüm dünyada Amerika ve uluslar arası şirketler tarafından yoğun bir biçimde uygulanmıştır.²⁰

Halkla ilişkilerin özellikle 20. yüzyılda daha çok gelişmesinin ve işlerlik kazanmasının nedenlerini; gerek kamu gerek özel kesim örgütlerinin toplumsal sorumluluk duygularının güçlenmesine, çevrelerine karşı daha duyarlı olma zorunluluğu hissetmelerine, halkla etkileşim olanaklarının artmasına, iletişim teknolojisindeki büyük gelişmelere ve devletin görevlerinin giderek çoğalmasına bağlamak mümkündür. Ayrıca söz konusu hususların tümünü etkileyen genel bir

¹⁸ BIÇAKÇI, İlker, İletişim ve Halkla İlişkiler: Eleştirel Bir Yaklaşım, Şefik Matbaası, İstanbul, 2003.

¹⁹ TENGİLİMOĞLU D. ve ÖZTÜRK Y., İşletmelerde Halkla İlişkiler, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2004.

²⁰ ERDOĞAN, İrfan, Teori ve Pratikte Halkla İlişkiler, Pozitif Matbaacılık, Ankara, 2006.

etmen de, sanayileşmeyle birlikte ortaya çıkan hızlı toplumsal değişim ve gelişimin kendisi olmaktadır.

Bugün artık halkla etkileşim zorunluluğu bulunan kurum ve kuruluşların, halkla ilişkiler taktik ve kurallarını göz ardı etme gibi bir lüksleri yoktur. Çünkü bu hususlar artık onların başarılarının en önemli ayağını teşkil etmektedir.²¹

3.1.3. Halkla İlişkilerin Amerika'daki Gelişimi

Halkla ilişkiler terim olarak ilk kez 1882'de Yale Üniversitesinde "Halkla İlişkiler ve Hukukçuların Yükümlülükleri" adlı bir konferansta geçmektedir. Terim, 1897 yılında Amerikan demiryolları ile ilgili olarak çıkarılan "Demiryolu Yılığında" da kullanılır. Thomas Jefferson ise 1807'de Birleşik Devletlerin dış ilişkileri ile ilgili olarak, halkla ilişkiler terimini 10. Kongreye gönderdiği mesajda Görüldüğü gibi halkla ilişkiler Amerika'da doğmuş, gelişmesi de yine bu ülkede olmuştur.²²

Çağdaş anlamda ilk halkla ilişkiler departmanını ise 1889 yılında George Westinghouse, kendi elektrik şirketi içinde meydana gelen bir kriz esnasında kurmuştur. Westinghouse alternatif akımı, rakibi General Elektrik şirketinin kurucusu, mucit Edison ise doğru akımı savunur. İdam cezasında kullanılan elektrikli sandalyede alternatif akım kullanılıyor diyerek Westinghouse'u aşağılayan Edison'a karşılık Westinghouse, basın sözcüsü olarak yetenekli bir gazeteci olan Heinrich'i işe alır. Bu şekilde basın ile bilgi alışverişinin önemi bu olayda ortaya konmuş olur.

Gazeteci Ivy Lee ise ilk halkla ilişkiler adamı olarak bilinir. Amerika Birleşik Devletlerinde 1916'da ünlü John Rockefeller'ın danışmanı olarak göreve başlayan Ivy Lee, işçilerin iş bırakması ile ilgili olarak ortaya çıkan sorunları çözer. Daha sonra yayımladığı birtakım kitapçıklarla halkla ilişkilerin özel kesimdeki ilk örneklerini ve ilkelerini ortaya koyan Ivy Lee, halkla ilişkileri meslek olarak yapan ilk kişi olmuştur. Lee'nin "Declaration of Principles" adıyla kamuya duyurduğu bazı ilkeler

²¹ ERTEKİN, Yücel, Halkla İlişkiler, Türkiye ve Orta Doğu Amme idaresi Enstitüsü Yayınları, Ankara, 1983.

²² MARDİN, Betül, "Halkla ilişkilerin ABD'de Gelişimi ve Avrupa'ya Girişi", Halkla İlişkiler Sempozyumu-87, Ankara Üniversitesi Basın-Yayın Yüksekokulu Yayınları, Ankara, 20-21 Nisan 1987.

vardır. Kamuoyunu görmemezlikten gelmek mümkün değildir. Kamu toplumdaki olaylardan mutlaka haberli kılınmalı, bunun için de basınla ilişkiler sağlıklı bir biçimde yürütülmelidir. Bu tür ilişkiler nitelikli bir hizmetle desteklenmeli, böylece hizmetin geliştirilmesi de sağlanmalıdır.

1917 yılında Birinci Dünya Savaşı'na giren Birleşik Amerika'da, başlangıçta halk savaştan habersizdir. Fakat daha sonra harbin sebebini, ideal ve amaçlarını yaymak ve halkı bilgilendirmek için (Committee For Public Information) Halk Enformasyon Komitesi kurulur.²³

Halkla ilişkiler konusunda danışmanlık işlevini ortaya çıkaran kişi ise Edward L. Bernays'dir. Bernays, çalışmalarında kuruluşların yönetim birimlerinin politikalarını ele almış ve bu politikaların ne şekilde uygulanması halinde kamuoyunu etkileyebileceğini belirtmiştir. Birinci Dünya Savaşı sırasında Başkan Wilson tarafından kurulan "Kamuoyunu Bilgilendirme Kurulu" içerisinde yer alan Bernays, Almanya'ya karşı ABD'de müttefiklerin moralini yükseltmek, düşmanın moralini ise zayıflatmak, tarafsız olanları kazanmak ve sonuçta Wilson'un barış planını desteklemek için çalışmıştır.²⁴

Yine Amerika'da halkla ilişkiler mesleği, daha iyi benimsenmek ve halkı daha iyi tanımak ve çeşitli isteklere cevap vermek için, iyi nitelikli personelle örgütlenmeye başlamıştır. Devam eden süreçte, 1920 yılında ilk kez halkla ilişkiler Danışma Ajansı kurulmuştur. 1923 yılında Newyork Üniversitesinde ilk kez halkla ilişkiler dersleri verilmeye başlanmıştır. 1924 yılında bir Amerikan ajansı Paris'te bir büro açarak Fransız işadamları için seri konferanslar düzenlenir. Böylece yavaş yavaş, halkla ilişkiler, halkın ve kitlelerin iyi niyetini kazanmanın basit bir aracı sayılmaya başlanır. Harvard, Yale, Columbia Üniversitelerinde de, halkla ilişkiler dersleri okutulmaya başlanmıştır.

1917 ile 1925 yılları arasında, halkla ilişkilerle ilgili olarak 28 kitap yazılmıştır. Bunların en ünlüsü Edward Bernays'ın "Kamuoyunun Kristalleştirilmesi"

²³ TORTOP, Nuri, Halkla İlişkiler, Yargı Yayınevi, Ankara, 2003.

²⁴ BIÇAKÇI, İlker, İletişim ve Halkla İlişkiler: Eleştirel Bir Yaklaşım, Şefik Matbaası, İstanbul, 2003.

adını taşıyan kitabıdır. Bernays ise üniversitede halkla ilişkiler dersi veren ilk uzmandır.

1929 yılında ABD'de yaşanan ekonomik krizde birçok sanayi kuruluşu kapanma noktasına gelmiş, bankalar iflas etmeye başlamış ve sonuçta işsizlik çok büyük boyutlara ulaşmıştır. Bundan dolayı da halkın sisteme olan inancı ve güveni önemli ölçüde körelmiştir. Bu olumsuz süreci aşmak ve halkın güvenini yeniden sağlamak için halkla ilişkiler çalışmalarına ağırlık verilmeye başlanır ve halkın isteklerini saptamak amacıyla kurullar oluşturulur.²⁵

1947 yılında Boston Üniversitesi'nde ilk halkla ilişkiler okulunun açılmasıyla birlikte, halkla ilişkiler, mesleki saygınlığını ve meşruluğunu giderek kazanmaya başlar ve iki yıl içinde bu okulların sayısı yüze ulaşır. 1954 yılında da halkla ilişkiler mesleğinin ilk etik kuralları Amerikan Halkla İlişkiler Birliği tarafından geliştirilir.

Halkla ilişkiler mesleğinin 20'nci yüzyılda ABD'deki gelişimi kısaca aşağıda belirtilen altı devre ile özetlenebilir:

1900 – 1917: Araştırmacı Gazetecilik Dönemi

1917–1919: 1. Dünya Savaşı Dönemi

1919 – 1930: Kükreyen 1920'li Yıllar Dönemi

1930 – 1945: Roosevelt ve 2. Dünya Savaşı Dönemi

1945 – 1965: Savaş Sonrası Dönem

1965'den günümüze, Bilgi Toplumu Dönemi²⁶

²⁵ MARDİN, Betül, "Halkla ilişkilerin ABD'de Gelişimi ve Avrupa'ya Girişi", Halkla İlişkiler Sempozyumu-87, Ankara Üniversitesi Basın-Yayın Yüksekokulu Yayınları, Ankara, 20–21 Nisan 1987.

²⁶ SEÇİM, Hikmet, Halkla İlişkiler, T.C.Anadolu Üniversitesi İşletme Fakültesi Ders Kitapları Yayınları, Eskişehir, 1998.

3.1.4. Halkla İlişkilerin Avrupa'daki Gelişimi

Avrupa'da halkla ilişkiler yöntemine ilk kez İngiltere'de, Başbakan L. George'nin 1912'deki seçim kampanyasında başvurulmuştur. İngiltere'de bilinen ilk bilinçli halkla ilişkiler uzmanı Sir Stephen Tarrents'dir. Yine İngiltere'de halkla ilişkiler sözcüğü ilk kez 1932 yılında kullanılmıştır. 1939–1945 yıllarında yani II. Dünya Savaşı sırasında devlet tarafından yürütülen kampanyalar halkla ilişkiler mesleğinin yerleşmesini sağlamıştır. 1946 yılında COI (Merkez Enformasyon Bürosu) kurulur ve hükümetin tanıtımı bu merkezden yapılmaya başlanır.²⁷

Halkla ilişkilerin Fransa'daki gelişimi, genellikle millileştirme hareketlerinin başladığı elektrik, gaz, kömür, otomobil endüstrisi gibi alanlarda büyük milli teşebbüslerin kurulduğu dönem olan 1946 yıllarına denk gelmektedir. Bu dönem, Fransa'da İkinci Dünya Savaşı'nın sarsıntularından bir an önce kurtulmak için, verimlilik fikrinin yayıldığı dönemdir. Bu yıllarda birçok Fransız, en iyi verimlilik formüllerini araştırmak ve yakından görmek için Amerika'ya gitmiştir. Bu uzmanlar Amerika'da herkesin halkla ilişkilerden söz ettiğini görmüşlerdir. Böylece halkla ilişkiler konusu, okyanusu geçerek Fransa'ya atlamış, hiç kimse yeni bir tercüme karşılık aramaya kalkmadan Halkla İlişkiler deyimini kullanmaya başlamıştır.²⁸

Fransız Milli Gazetesinde 1964 yılında halkla ilişkiler uygulamacılarının mesleğinin tanımlanmasıyla, Fransa Avrupa'da halkla ilişkileri resmi bir meslek olarak kabul eden ilk ülke olmuştur. Fakat Avrupa'da halkla ilişkilerin bir meslek olarak kabul edilmesi biraz zaman almıştır.²⁹

Diğer ülkelerde ise halkla ilişkilerin gelişmesine bakılacak olunursa Hollanda'da 1948'de, Norveç'te 1949'da mesleki faaliyetlerin başladığı görülür. İtalya, Belçika, İsveç ve Finlandiya'da ise 1950'den itibaren halkla ilişkiler faaliyetleri görülmeye ve uygulanmaya başlanmıştır.

²⁷ MARDİN, Betül, "Halkla ilişkilerin ABD'de Gelişimi ve Avrupa'ya Girişi", Halkla İlişkiler Sempozyumu-87, Ankara Üniversitesi Basın-Yayın Yüksekokulu Yayınları, Ankara, 20-21 Nisan 1987.

²⁸ TORTOP, Nuri, Halkla İlişkiler, Yargı Yayınevi, Ankara, 2003.

²⁹ ERDOĞAN, İrfan, Teori ve Pratikte Halkla İlişkiler, Pozitif Matbaacılık, Ankara, 2006.

Avrupa harici ülkelerde ise; Kanada'da 1940'da, Orta Amerika, Güney Amerika, Avustralya, Japonya, Yeni Zelanda ve Güney Afrika'da ise 1950-55 yılları arasında halkla ilişkiler mesleği gelişmeye ve yayılmaya başlamıştır.³⁰

3.1.5. Halkla İlişkilerin Türkiye'deki Gelişimi

Türk tarihinde halkla ilişkilerle ilgili uygulamaların ilk örneklerini, Göktürklerin Orhun Yazıtları'na kadar götürmek mümkündür. Daha sonraki tarihlerde ise, özellikle Selçuklu İmparatorluğu döneminde, Nizam-ül Mülk'ün "Siyasetname" adlı eserinde halkın düşünce ve isteklerinden yönetimi haberdar etmenin gereğinden bahsedilmesi ve Anadolu Selçuklularında da hükümdarların haftanın belirli günlerini halkın sorunlarını dinlemeye ayırmaları halkla ilişkilere verilebilecek örneklerdir.

Osmanlı dönemine gelindiğinde ise, yine bazı halkla ilişkiler uygulama örneklerine rastlamak mümkündür. Örneğin; bazı elçilerin seferlere davet edilmeleri, devletin zaferlerinin İslam Ülkelerine fetihnameler ve hediyelerle duyurulması, Fatih döneminde ünlü sanatçıların yabancı ülkelere davet edilmeleri ve iltifat görmeleri, Cuma namazlarında halkla görüşme saatlerinin ayrılması ve halkın şikâyetlerinin doğrudan sadrazamlar ve diğer ileri gelenler tarafından dinlenerek bunlara çözüm getirmeye çalışılması Osmanlı döneminde halkla ilişkilere verilebilecek örneklerdendir.³¹

Görüldüğü gibi eski tarihlerde bile özellikle düzenli devlet teşkilatlarının kurulmasıyla birlikte, halk hiçbir zaman ikinci plana atılmamış, halkın şikâyet ve istekleri dikkate alınmaya çalışılmıştır.

Benzer şekilde Kurtuluş Savaşı yıllarında da, Atatürk'ün, Eylül 1919'da toplanan Sivas Kongresi'nde alınan kararların halka duyurulması için İrade-i Milliye gazetesini yayınlaması, Ankara'ya gelişinden kısa bir süre sonra Hâkimiyet-i Milliye

³⁰ MARDİN, Betül, "Halkla ilişkilerin ABD'de Gelişimi ve Avrupa'ya Girişi", Halkla İlişkiler Sempozyumu-87, Ankara Üniversitesi Basın-Yayın Yüksekokulu Yayınları, Ankara, 20-21 Nisan 1987.

³¹ TENGİLİMOĞLU D. ve ÖZTÜRK Y., İşletmelerde Halkla İlişkiler, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2004.

gazetesini yayın hayatına sokması, ayrıca Cumhuriyetin ilan edilmesinden önce, 1920'de Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü ve Anadolu Ajansı'nı kurdurması ve böylece işgal edilen ülkedeki olup biteni ve Cumhuriyetin kurulmasından sonra devrimlerin halka tanıtılmasını üstlenen iki kurumun kurulması yine halkı bilgilendirmenin ve halkla ilişkilere verilen önemin örnekleridir.³²

Bu dönemde millet gücünün farkında olan Atatürk'ün, halkın geleceğinin yine halk tarafından elde edilebileceği gerçeğini görmesi ve içinde bulunulan buhranlı durumu tüm çıplaklığıyla halkın kendisine anlatması, mücadelenin başarılmasında önemli bir etken olmuştur. Halk, ancak bu sayede memleketin ve kendi geleceklerinin vahim halini görebilmiş ve mücadeleye yaşlı, kadın, çoluk çocuk demeden tam destek vermiştir. Burada halka gerçekleri saptırmadan ve gizlemeden anlatmanın önemini ve halk gücünün boyutunu görmek mümkündür.

Daha sonraki dönemlere gelindiğinde ise, Türkiye'nin halkla ilişkiler bakımından diğer ülkelerden çok geri olduğunu söylemek doğru değildir. Amerika'da 1920'lerde çağdaş anlamda başlayan halkla ilişkiler, 1950'lere doğru Avrupa'ya gelmiş, 1960'larda ise dünyanın çeşitli ülkelerinde yaygınlaşmıştır. Halkla ilişkilerin, Türkiye'deki gelişiminin ise 1960'lı yıllarda başladığını söylemek mümkündür. Aslında, 1960 öncesinde de kamu kuruluşlarının, bugün halkla ilişkiler diye tanımlanan ve uygulanan bir takım çalışmaları vardı. Örneğin, Dışişleri Bakanlığı Enformasyon Genel Müdürlüğü 1950'li yıllardan itibaren çalışan bir birimdir ve yaptığı çalışmalar halkla ilişkilerden başka bir şey değildir. Milli Savunma Bakanlığı ve Genelkurmay Başkanlığının sadece Ankara'da değil, İstanbul'da bile "Basın İrtibat Bürosu", "Yayın ve Temsil Şubesi", "Basın ve Halkla Münasebetler Daire Başkanlığı" gibi isimlerle anılan birimleri olmuştur.

1957 yılında hükümet programında yer alan "polis ve amirlerin halkla olan münasebetlerinin mükemmelleştirilmesi için bu mahiyette kurslar tertipleneceği" ibaresi ise halkla ilişkiler ile ilgili alınan ilk resmi karardır.³³

³² ERDOĞAN, İrfan, Teori ve Pratikte Halkla İlişkiler, Pozitif Matbaacılık, Ankara, 2006.

³³ DURAN, Güray ve diğerleri, Halkla İlişkiler, Jandarma Okullar Komutanlığı öğretim Başkanlığı Yayınları, Ankara, 2004.

Kısaca Mehtap Projesi diye isimlendirilen ve günümüzde bile halen büyük bir değer taşıyan Merkezi Hükümet Teşkilatı Araştırma Projesinde de, 1962 yılında halkla ilişkiler konusuna yer verildiği ve "Devlet kuruluşlarının her kademesindeki çalışmalarda ve kararların alınmasında halkla yakın ilişki sağlamak zorunludur" denildiği görülmektedir.

Ülkemizde halkla ilişkilerin önemi bütün kamu kuruluşlarınca anlaşılmaya başlanmış olmasına rağmen, kuruluşların bu konuda uzman eleman sağlayacakları kaynakları sınırlıdır ve halen görevli elemanların çoğu sadece mesleki eğitim görmüş, halkla ilişkilerde uzmanlaşmış kişiler değildir. Halkla ilişkilerin ders konusu olması ve bu isimde kitaplar yayımlanması da son yıllarda gerçekleşmiştir. Halkla ilişkiler konusu, fakültelerde kamu yönetimi dersleri içinde ve İktisadi ve İdari Bilimler Fakültelerinde, Basın Yayın Yüksek Okullarında, Kara Harp Okulunda ve diğer Askeri Okullarda, Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü ile diğer ilgili bazı yüksek okullarda öğretim konusu olmaktadır.³⁴

Türkiye'de halkla ilişkiler çalışmalarının bütün amaçlarına ulaştığını söylemek zordur. Ülkemize kamu sektörü öncülüğünde giren halkla ilişkiler uygulamaları, yönetim ile halk arasında ortaya çıkan ve uyumsuzlukları gidermekten çok, toplumsal sorunların sonuçlarına yönetileni inandırma amacına yönelik başlanmış olup hâlihazırda gerek kamu, gerekse özel sektörde planlı, düzenli ve seviyeli politikalar üretme çalışmaları sürdürülmektedir.³⁵

3.1.6. Halkla İlişkilerin Amaçları

Halkla ilişkilerin en önemli amacı, halkla yöneticiler veya kurumlar arasında karşılıklı güven, sevgi ve hoşgörü ortamının tesis edilmesidir.

Halkla ilişkilerin ardında yatan en önemli felsefe; halk oyunun en üst düzeyde otorite olduğu ve önem taşıdığı felsefesidir. Bunun için, halkla ilişkilerde esas amaç mutlaka, her türlü işlemde veya olayda iyi niyetin yerleştirilmesi, doğrunun dile

³⁴ TORTOP, Nuri. Halkla İlişkiler, Ankara, Yargı Yayınevi, 2003.

³⁵ DURAN, Güray ve diğerleri, Halkla İlişkiler, Jandarma Okullar Komutanlığı öğretim Başkanlığı Yayınları, Ankara, 2004.

getirilmesi ve bu geleneğin yaşatılması olmalıdır. Olayların veya faaliyetlerin aydınlatılması ve açıklanmasında tahrif veya kısıtlama kesinlikle düşünülmemelidir. Örneğin bu inanca bağlı kalan Amerika Birleşik Devletleri, Watergate ve İran'a silah satışı olaylarını kamuoyuna açıklamaktan kaçınmamış, bu arada “acaba dış politika veya milli güvenlik yara alır mı” diye düşünmemiştir. Yani herhangi bir kuruluş tasarladığı bir işin yolunda gitmesini ve en az tenkide maruz kalmasını istiyorsa, önceden iyi planlama yapması gerekir. Bu açıdan bakıldığı zaman halkla ilişkilerin bir ilerleme, gelişme ve kontrol mekanizması durumunda olduğunu söylemek mümkündür. Kurum ve kuruluşlar, bazı konularda uygulama yapmadan önce mutlaka çok daha önceden uygulamanın halkın kabul edebileceği ve benimseyebileceği şekilde olmasına özen göstermelidirler. Aynı şekilde gazetecilikte de, bir gazetenin halk tarafından benimsenebilmesi için, haberlerin mutlaka ilgi çekici ve doğru olması, halk tarafından tasvip görmesi gerekir. Bundan dolayı basın halkın, neyi, niçin ve nasıl istediğini sürekli araştırmak zorundadır.³⁶

Halkla ilişkilerin amacı, kuruluş ile diğer çeşitli iç ve dış kuruluşlar arasında iyi bir ortam yaratmaktır ve bu anlamda halkla ilişkiler bir kuruluşun yalnızca halkla olan ilişkilerini değil, aynı zamanda diğer kuruluş veya topluluklarla olan ilişkilerini de kapsamına almaktadır. Bu sayede, yani kuruluşun diğer kuruluşlarla olan ilişkilerinin iyileştirilmesi ve iyi bir ortam yaratılması, iş verimini artırdığı gibi, kuruluşun daha iyi gelişmesi de sağlanmış olur.

Tortop halkla ilişkilerin çeşitli amaçları şu şekilde özetlenebilir:

- (a) Halkı aydınlatmak ve onlara çalışmalarını benimsetmek,
- (b) Halkta yönetime karşı olan olumlu davranışlar yaratmak,
- (c) Halkın yönetimle olan ilişkilerinde işlerini kolaylaştırmak,
- (ç) Kararların isabet derecesini arttırmak için halktan bilgi almak,

³⁶ SOMER, Tarık, "Açış Konuşması", Halkla İlişkiler Sempozyumu-87, Ankara Üniversitesi Basın-Yayın Yüksekokulu Yayınları, Ankara, 20-21 Nisan 1987.

(d) Kanun ve nizamlara uyulmasını sağlamak için bunlar hakkında halka aydınlatıcı bilgi vermek (trafik kuralları, yasaklar, v.b.),

(e) Halkla işbirliği sağlayarak hizmetlerin daha çabuk ve kolay görülmesini sağlamak (okul, hastane, yol yapımı, okul aile birliği toplantıları gibi),

(f) Özel ve kamu yararlarına cevap vermeye çalışmak ve herkesin kişiliğine hürmet ederek sosyal sorumluluk duygusu yaratmaktır.

Günümüzde artık her modern ve demokratik yönetimin yapması gereken görevlerden birisi de, halkla ilişkilerle ilgili çalışmalardır. Bundan dolayı çoğu idareler, özel teknik ve bürolar veya işin uzmanları aracılığıyla doğrudan doğruya, sürekli bir biçimde kamuoyunu yoklamak isterler. Çünkü bu sayede bizzat idarenin içinde ve devlet örgütünde halkın ihtiyaçlarına, isteklerine cevap vermek olanağı bulunur. Aynı zamanda demokratik kuruluşlar ve kamu idareleri hakkında halk topluluklarının güvensizlik duygusu da bertaraf edilmiş olur.³⁷

3.1.7. Halkla İlişkilerin Reklâm ve Propagandanan Farkı

Halkla ilişkiler kavramı, benzer özellikleri sebebiyle sık sık reklâm ve propaganda kavramlarıyla karıştırılabilmektedir. Bunun çeşitli sebepleri vardır. Örneğin kullandıkları iletişim araçlarının çoğunun aynı olması ve hepsinde hedef kitlenin halk olması bu karışıklığın temel sebebidir. Tek farkları ise, hedef kitle üzerinden sağlanmaya çalışılan amaçtır.

3.1.7.1. Halkla İlişkilerin Reklâmdan Farkı

Reklâm, bir ürünün ya da bir hizmetin tanıtımı ve satışını, halkla ilişkiler ise hizmet ya da ürünün değil, bunları üreten resmi ya da özel kuruluşların tanıtımını amaçlar. Yani reklâmcılık, sunduğu ürün ya da hizmet için olumlu imaj sağlamaya çalışırken, halkla ilişkiler bunu kuruluş için yapmaya çalışır. Ayrıca ikisinin de basılı,

³⁷ TORTOP, Nuri. Halkla İlişkiler, Yargı Yayınevi, Ankara, 2003.

görsel ve işitsel kitle iletişim araçlarından yararlanıyor olması, bu iki kavramın özdeş sanılmasına sebep olmaktadır.³⁸

Bugün dünya üzerinde hem reklâmcılık, hem de aynı zamanda halkla ilişkiler mesleği ile uğraşan pek çok insanın varlığının etkisiyle de bu iki faaliyet kolu birbirine karıştırılabilmektedir. Çünkü her iki meslek dalı da kamuoyuna bir mesaj iletmeye ve bunun için de aynı kitle haberleşme araçlarından yararlanmaya çalışırlar. Bu da iki kavramın birbirine karıştırılabilmemesine olanak sağlamaktadır.³⁹

Her iki uğraşı alanı ile de farklı güdülenmeler anlatılmak istenmektedir. Son zamanlara dek halkla ilişkilerin ağır basan asıl görevinin, kurum ve kuruluşların ürünlerini değil ve fakat erdemlerini anlatan bir sanat olduğu, reklâmın ise müşterinin gereksinmesini karşılayacak ürünün varlığını bilmesini sağladığı, o ürünün adı ve firması ile müşteri arasında bağ kurduğu, fiyatını, nereden sağlanabileceğini, ürünün neye yarayacağını, nasıl bir biçimde piyasaya sürüldüğünü anlattığı bir gerçektir. Aynı zamanda reklâm, ürünü göstererek müşterinin onu iyice tanımasını, öteki ürünlerden ayırmasını sağlayıcı bilgi verir. Ayrıca reklâmda kullanılan renk, biçim ve sözcüklerin kolayca anlaşılabilir olması ve bu amaca hizmet etmesi gereklidir. Yani kısaca reklâmdaki asıl amacın, mevcut müşterilerle potansiyel müşterilerin davranışlarının, özellikle bir mal veya hizmeti alırken yaptıkları seçimin etkilenmesi olduğu söylenebilir.

Buna mukabil, halkla ilişkilerde doğrudan doğruya satışa yönelik bir çaba yoktur. Önemli olan, kurumun saygınlığını sağlama ve ününü sürdürmede tüm kamuoyunu veya belli "kamusal çevreleri" etkilemektir. Aynı şekilde halkla ilişkilerde gerçeği olduğu gibi yani abartmadan kamuya duyurma ve bilgi verme, kurum içi kamuoyu yaratma, iyi ve güvenilir bir imaj ortaya koyma, ticari reklâmdan ziyade kurum hakkında çok daha değişik ve tutarlı bir biçimde yazı yazılmasını sağlama, bu nedenle de basınla olan duyarlı ilişkileri sürdürme önem taşır. Bu yönü

³⁸ BIÇAKÇI, İlker, İletişim ve Halkla İlişkiler: Eleştirel Bir Yaklaşım, Şefik Matbaası, İstanbul, 2003.

³⁹ AŞNA, Alaeddin, Public Relations Temel Bilgiler: Halkla İlişkiler, İletişim, Çevre İlişkileri, Bilişim, Kitleleş İlişkiler, Tanıtım, Der Yayınları, İstanbul, 1998.

ile halkla ilişkiler haber niteliği bilgileri, para karşılığı olmaksızın yayınlar ve daha da etkili olur.⁴⁰

Bu iki kavram tablo yardımıyla da aşağıdaki şekilde karşılaştırılabilir:

KARŞILAŞTIRMA KRİTERLERİ	HALKLA İLİŞKİLER	REKLÂM
Konu	İşletmenin kendisi	İşletmenin çıktısı olan mal ve hizmetler
Amaç	İşletmenin prestijini yükseltme, Kamuoyunun desteğini alma	Mal veya hizmetin satışını artırma
Kar	Dolaylı bir amaçtır	Doğrudan kar elde etmek, talebi artırmak
Hedef Kitle	Bütün kamuoyu	Mevcut ve potansiyel tüketiciler
Bütçe	Sınırlıdır	Büyük reklâmlardan oluşur
Uygulama Şekli	Gerektiğinde örgüt adını duyuran reklâmlar (kurumsal reklâm)	Ticari reklâmlar
Sonuçlar	Uzun vadede alınır	Kısa vadede alınır
Süreç	Çalışmalar kesintisizdir	Kesikli ve dönemselidir
İletişim	Çift yönlüdür	Tek yönlüdür

Tablo 1: Halkla İlişkiler ve Reklâmcılığın Karşılaştırılması

Yukarıdaki tablodan da görüleceği gibi, değişik kriterler baz alınarak karşılaştırılan halkla ilişkiler ve reklam kavramları arasındaki en bariz farklılık; reklam için önemli olanın kurum çıkarları iken, halkla ilişkilerde kurumun imaj ve saygınlığının çok daha önemli olduğudur. Ayrıca halkla ilişkiler, insanları kazanılması gereken bir obje olarak algılarken; reklâmda böyle bir niyet yoktur. Reklâm, insanlara müşteri gözüyle bakar.⁴¹

Halkla ilişkiler ile reklâmcılık arasındaki diğer farklılıklar da aşağıdaki şekilde sıralanabilir:

⁴⁰ ERTEKİN, Yücel, Halkla İlişkiler, Türkiye ve Orta Doğu Amme idaresi Enstitüsü Yayınları, Ankara, 1983.

⁴¹ TENGİLİMOĞLU D. ve ÖZTÜRK Y., İşletmelerde Halkla İlişkiler, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2004.

(I) Reklâm kısa sürede sonuç almaya yönelik bir tanıtım etkinliğiyken halkla ilişkiler daha çok uzun süreli bir tanıtım etkinliğidir.

(II) Reklâm, iletişim araçlarından yer ya da zaman satın alınarak yapılan bir çalışmadır ve yayın garantisi vardır. Halkla ilişkiler ise haber niteliği taşıyan etkinlikleri iletişim araçlarında ücretsiz yayınlatma çabasıdır ve yayın garantisi yoktur.

(III) Reklâm çalışmasının sonuçları kısa sürede alınırken halkla ilişkilerde bu süre uzar ve kuruluş, sonucu dolaylı biçimde alır.

(IV) Kuruluş bünyesinde reklâmcılık pazarlama biriminin sorumluluğundadır. Halkla ilişkiler birimi ise üst yönetimle ilişkili ve bağımsızdır.

(V) Reklâm etkinliğinin hedef kitlesi sınırlıdır. Halkla ilişkiler ise geniş kitleler için stratejiler üretir.

3.1.7.2. Halkla İlişkilerin Propagandanın Farkı

Halkla ilişkilerin çoğunlukla karıştırıldığı diğer kavram ise propagandadır. Bunun nedeni de, tıpkı reklâmda olduğu gibi propagandada da yine hedefe iletilecek bir mesajın mevcut olması ve bu mesajın iletilmesinde aynı kitle haberleşme araçlarının kullanılmasıdır.

Propagandanın farklı kaynaklarda farklı tanımları mevcuttur:

Propaganda bir bireyin veya grubun başka bireylerin veya grupların tutumlarını belirleyip biçimlendirmek, denetim altına almak veya değiştirmek için iletişim araçlarından yararlanarak bu bireylerin veya grupların belirli bir durum veya konumdaki tepkilerinin kendi amaçlarına uygun tepkiler olacağını umarak gerçekleştirdikleri bilinçli bir girişimdir.

Propagandanın ulaşmak istediği nihai amaç; boyun eğdirme, bozgunculuk, işbirliği, yoksulluk duygusu aşılacak ve panik yaratmak şeklinde algılanır. Bu

değerlendirmeler göz önüne alındığında, çağdaş halkla ilişkiler uygulamalarının anlam ve amaçları ile propagandanın arasında büyük farklar olduğu görülebilir.⁴²

Propaganda; genellikle duygusal sözcükler kullanarak ve bir şeyi birçok kez tekrar ederek, kamuda veya bir kısım halk üzerinde belli davranışların özendirilmesini (teşvik edilmesini) sağlayan örgütlenmiş bir çabadır. Propagandanın özellikleri şu şekilde sıralanabilir:

(I) Propaganda, tek yönlüdür. Yalnız hedef kitleyi etkileme vardır. Kaynak olarak etkilenme ve tepkilerden yararlanma (yani iki yönlü bilgi alış veriş) yoktur.

(II) Tek yönlü olduğu için de tartışmaya açık değildir.

(III) Kullanılan sözcükler abartılmıştır.

(IV) Büyük oranda duygusallığa yer verir. Bu nedenle her zaman doğru değildir, yanıltıcı olabilir.

(V) Fazla tekrarlamakla tekdüzeliğe (monotonluğa) dönüşür, sıkıcıdır; ama belleklerde yer etmesi için de tekrar edilmesinden başka çıkar yol yoktur.

(VI) Bu tekrarda “yığın iletişim” önemli bir yer tutar.

Bütün bunlara karşılık, halkla ilişkilerde başarı veya bir sonuç elde edebilmek için yüz yüze ilişkiler, örgütsel eylem ve işlemler de önem taşır. Çünkü halkla ilişkiler örgütlerde, çevreden etkilenme aracı olarak kullanılmaktadır. Ayrıca halkla ilişkilerde başarı, örgütün eylem ve işlemlerindeki başarı ile doğrudan bağlantılı iken; propagandada örgütün başarısı ile propagandanın başarısı arasında kesin bir ilişkiden söz etmek zordur.⁴³

Propaganda faaliyetlerinin, özellikle İkinci Dünya Savaşı sırasında Nazi Almanya'sı tarafından birey veya toplumları kolayca kontrol altına alma, boyun

⁴² SEÇİM, Hikmet, Halkla İlişkiler, T.C.Anadolu Üniversitesi İşletme Fakültesi Ders Kitapları Yayınları, Eskişehir, 1998.

⁴³ ERTEKİN, Yücel, Halkla İlişkiler, Türkiye ve Orta Doğu Amme idaresi Enstitüsü Yayınları, Ankara, 1983.

eğdirme ve yönlendirme şeklinde ele alınarak bu yönden sıkça kullanıldığı ve bu sayede insanlarda istenilen bazı davranışların elde edildiği bilinmektedir.

Tanımlardan ve karşılaştırmalı tablolardan da görüleceği üzere, TGDF reklâm ve propagandadan çok farklıdır. Çünkü TGDF'de abartı, tek yönlülük, kar amacı gibi hususlardan bahsetmek olanaksızdır.

İki kavram tablo yardımıyla aşağıdaki şekilde karşılaştırılabilir:⁴⁴

KARŞILAŞTIRMA KRİTERLERİ	HALKLA İLİŞKİLER	PROPAGANDA
İlke	Doğru ve gerçek bilgi, iyi niyet dürüstlük ilkesi ön plandadır.	Genellikle eksik veya abartılı bilgi verilebilmektedir.
Amaca Giden Yol	Gerçekleri açıklama yolu ile inandırmaya çalışır.	Çok tekrar yolu ile inandırmaya çalışır.
İletişim Şekli	Tartışmaya açık ve demokratiktir.	Dogmatik, diktacı ve kalıplaşmıştır.
İletişim Yönü	Çift yönlüdür.	Tek yönlüdür.

Tablo 2: Halkla İlişkiler ve Propagandanın Karşılaştırılması

3.2. Sivil-Asker İşbirliği (SAİ)

Sivil-asker işbirliği; icra edilen her türlü harekatta askeri gücün gerektiğinde milli gücün diğer unsurları tarafından desteklenmesi için sivil kaynakların kullanılması, kriz (afet dahil), çatışma ve harp nedeniyle normal yaşam düzeni bozulan bölge veya ülkedeki sivil halkın ihtiyaçlarının karşılanması ve bu suretle hayatın normale döndürülmesi için askeri gücün sahip olduğu imkan ve kabiliyetlerin kullanılması maksadıyla sivil ve askeri kuruluşların barış, kriz ve savaşta merkezi ve mahalli seviyede yapacakları karşılıklı işbirliğidir.

Sivil-asker işbirliği faaliyetleri; iç güvenlik harekâtı, kriz durumu (dış tehdit, mülteci/sığınmacı hareketleri, yaygın şiddet hareketleri, doğal afetler nedeniyle

⁴⁴ TENGİLİMOĞLU D. ve ÖZTÜRK Y., İşletmelerde Halkla İlişkiler, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2004.

meydana gelen kriz) ve kesin sonuçlu konvansiyonel harpte ülkemizdeki sivil teşkilatlarla, barışı destekleme harekâtında ise harekâtın icra edileceği ülkedeki sivil teşkilatlarla koordinasyon içerisinde yürütülür.

Bilgi harekâtının bir bölümü olarak, icra edilecek sivil-asker işbirliği faaliyetleriyle; barış döneminde savaş dışı harekât kapsamında; iç güvenlik harekâtında; terörün vuku bulduğu bölgedeki sivil halkın terör örgütüne destek vermesinin önlenerek devletin yanında yer almasının sağlanması ve terörün bölge halkı üzerinde yaptığı tahribatın giderilmesi, Barışı destekleme harekâtında; kuvvetlerimize yönelecek tehdidin azaltılması ve bölge halkının Türkiye'ye müzahir hale getirilmesi, kriz durumunda; dış tehdit nedeniyle ortaya çıkan krizde; milli güç unsurlarının koordineli bir şekilde kullanıma hazır olduğunun gösterilmesi suretiyle, krizin, Silahlı Kuvvetlerin fiilen kullanılmasına gerek kalmadan milli menfaatlerin tahakkuku ve milli hedeflerin elde edilmesini sağlayacak şekilde neticelendirilmesi, mülteci/sığınmacı hareketlerinde; krizin milli menfaatlerimiz doğrultusunda asgari zararlar sonuçlandırılması, yaygın şiddet hareketlerinde; genel güvenlik, asayiş ve kamu düzeninin sağlanmasına katkıda bulunularak, halkımızın TSK'ya duyduğu güvenin muhafazası, doğal afetlerde; afetin afetzedeler üzerindeki tesirlerinin azaltılarak hayatın normale döndürülmesi, kesin sonuçlu konvansiyonel harpte; harp öncesi dönemde ve harbin devamı süresince TSK'nın ihtiyaçlarının karşılanması hedeflenir.

İç güvenlik harekâtında devletin diğer güç unsurlarıyla işbirliği halinde, terörün vuku bulduğu bölgedeki sivil halkın terör örgütüne destek vermesini önlemek ve devletin yanında yer almasını sağlamak esas alınır.

İç güvenlik harekâtında icra edilecek SAI faaliyetlerinde aşağıdaki esaslar dikkate alınır:

(a) Sorumluluk bölgesindeki mülki makamlar, belediye başkanlıkları ve bölge halkı arasında etkili bir koordinasyon ve işbirliği tesis edilir.

(b) Kamu kurum ve kuruluşlarıyla mahalli yönetimlerin görev ve sorumluluk alanına giren ancak etkin olarak icra edilemeyen faaliyetlerin icrası için mülki makamlar ve belediye başkanlıkları nezdinde girişimde bulunulur.

(c) Söz konusu makamlar tarafından tespit edilen problemlerin ortadan kaldırılması için alınması gereken önlemler konusunda projeler hazırlanarak, aksatılmadan uygulanması hususu takip edilir ve tespit edilen sorunlar derhal ilgili makamlara bildirilir.

(ç) Problemlerin çözümünde, ülkemizdeki yardımsever kişi ve gönüllü yardım kuruluşları ve sivil toplum örgütlerinin olanaklarından azami ölçüde yararlanılır.

(d) Karşılaşılan sorunların çözümünde, kamu kurum ve kuruluşlarıyla mahalli yönetimlerin görev ve sorumluluk alanındaki faaliyetler için mecbur kalınmadıkça askeri imkânlar kullanılmaz; ancak bölge halkının güvenlik kuvvetleri mensuplarını devlet olarak görme anlayış ve alışkanlığı nedeniyle, halkın beklentilerinin karşılanması için gerektiğinde askeri imkânlar da kullanılır.

(e) Kamu kurum ve kuruluşlarıyla özel kuruluşlar, gönüllü yardım kuruluşları ve yardımsever kişiler tarafından bölge halkı için gönderilen yardımların en ücra yerlerdeki vatandaşlarımızın eline geçmesi sağlanır.

İç güvenlik harekât bölgesinde tesis edilen barış ve huzur ortamının kalıcı olmasını sağlamak ve terörün olumsuz etkilerinin silinmesine yardımcı olunarak sivil otoriteyle koordineli bir şekilde normal yaşam düzenine geçişi kolaylaştırmak amacıyla, birlik ve unsurları tarafından aşağıdaki faaliyetler icra edilir:

(a) Bölgede yaşayan nüfusun göç hareketlerini Fonksiyonel Uzmanlar vasıtasıyla inceleyerek, alınması gereken tedbirler konusunda teklifler hazırlamak,

(b) Bölge halkıyla bire bir görüşmeler, kahvehane toplantıları ve sohbetleri düzenleyerek sorunları tespit etmek ve psikolojik harekât tekniklerini uygulamak,

(ç) Yerel makamlarla işbirliği içerisinde sağlık, aile planlaması, eğitim, ekonomi ve ticaret, altyapı, tarım ve hayvancılık, sanat ve kültür, spor ve sosyal faaliyetler, yerleşim alanlarının ıslahı ve iş imkânları yaratılmasına yönelik projeler geliştirmek.

(d) Hazırlanan projelere finansman sağlanması için milli ve yerel makamlar ile sivil toplum örgütleri nezdinde girişimde bulunmak,

(e) Projelerin hayata geçirilmesini takip etmek,

(f) Faaliyetlerin icrası sırasında elde edilen ve istihbarat değeri olan bilgileri rapor etmek,

(g) Aşiretler ve aileler arasındaki anlaşmazlıkların çözümüne katkıda bulunmak,

(ğ) Mahalli otoriteler ile kamu kurum ve kuruluşları arasındaki aksaklıkların tespiti ve iyileştirilmesi konularında teklifler hazırlamak,

(h) İcra edilen askeri operasyonların gerekliliği konusunda halkı ikna etmek ve halk desteğinin alınması için gayret sarf etmek,

(ı) Operasyonlarda sivillerin zarar görmesini engelleyici tedbirler konusunda teklifler hazırlamak,

(i) Sivil halkın kullanabileceği serbest bölgeler ile yasak bölgelerin tespitinde ve duyurulmasında sivil ve askeri makamlar arasında koordinasyon sağlamak,

(j) İnsan hakları ihlalleri konusunda gerek yurt içinde gerekse yurtdışında ortaya atılan iddiaları araştırmak, bilgi ve belge toplamak ve sonuçları hakkında rapor hazırlamak.

4. TOPLUMSAL GELİŞİME DESTEK FAALİYETLERİNİN UYGULANACAĞI ORTAM

TGDF kapsamındaki uygulamalar yılın her ayında ve mevsiminde icra edilebilir. Ancak bilhassa tarım ve ağaçlandırma faaliyetlerine ilişkin uygulamalarda mevsimsel faktörler, eğitime ilişkin uygulamalarda da okulların açıldığı tarihler ya da yarıyıl tatilleri gibi faktörler dikkate alınmalıdır.

TGDF, Garnizon Komutanlıklarınca ilgili mülki makamlarla koordine edilerek, yapılacak bir plana göre icra edilmelidir. İcra planı Ocak ayından başlamak üzere yıllık olarak hazırlanmalıdır. Koordinasyonun amacı, hem yapılması düşünülen faaliyetler hakkında ilgili makamlara bilgi vermek, hem mükerrer seçimleri önlemek, hem de faaliyetlerde bu makamları devreye sokmak olmalıdır. Böylece çeşitli kurum ve kuruluşların imkânlarının bir araya getirilerek verilecek hizmetin daha kalıcı ve daha fazla sayıda vatandaşa ulaşması sağlanabilir.

Bu kapsamda; gerektiğinde, mülki makamların öncülüğünde, halkla ilişkiler yönetimi çerçevesinde uzman kuruluşlarla işbirliği yapılması ve/veya onlardan danışmanlık hizmeti alınması da düşünülebilir.

Sivil kuruluşlar da dahil olmak üzere ilgili makamları faaliyetlere çekebilmek için, daha önce uygulanan ve başarılı olan konulara ilişkin uygulama modellerinden somut örnekler sunulması önemli olabilir.

TGDF; birliklerin asli görevlerini olumsuz yönde etkilemeyecek bir organizasyon içinde ve abartılı olmayacak tarzda yapılmalıdır.

TGDF, bölge farkı gözetmeksizin tüm yurt sathında uygulanabilir faaliyetleri içerir. Ancak, elde mevcut imkânların dengeli ve maksada uygun olacak şekilde kullanılması amacıyla, faaliyetlerin ihtiyaçta önceliği olan köy ve mezralarda yoğunlaştırılması esas alınmalıdır. Ayrıca seçilecek yerleşim merkezlerinin İl J.K.lıkları ile koordine edildikten sonra belirlenmesi de uygun bir yol olacaktır.

Anılan faaliyetlerin TSK'nın asli vazifesi olmadığı ve toplumu desteklemek amacıyla icra edildiği iyi anlatılmalı, bu kapsamda toplumu beklenti içine sokacak gelişmelere fırsat verilmemelidir.

5. TOPLUMSAL GELİŞİME DESTEK FAALİYETLERİNİN ANA FAALİYET SAHALARI

5.1. Eğitim Faaliyetleri

5.1.1. Okullara Kitap, Kırtasiye, Araç-Gereç Yardımı

İlköğretim çağındaki okullarda okuyan yoksul öğrencilere dağıtılan kalem, defter, kitap, silgi, kalemtırış vb. kırtasiye malzemeleri ile ilköğretim ve lise düzeyindeki okullara yapılan tebeşir, harita, yazı tahtası, Atatürk portresi / büstü gibi araç-gereç yardımlarını kapsar.

Kitap yardımları "çocukların kendilerine verilecek kitaplar" ve "okul kütüphanelerine hibe edilen kitaplar" şeklinde iki ayrı başlık altında düşünülmelidir.

Kitap, kırtasiye ve diğer okul araç gereçleri çeşitli kampanyalar ile subay / astsubay aileleri ya da yardımsever vatandaşlardan / kurumlardan toplanabilir veya kırtasiye malzemesi yardımında bulunmak isteyip de bu konuda yardım talep eden kişi ve kuruluşlara yol gösterme / dağıtım faaliyetlerine destek sağlama şeklinde de olabilir.

5.1.2. Okuma - Yazma Kursları

Bulunulan bölgedeki okul çağını aşmış cahil vatandaşların okuma - yazma öğrenebilmeleri için, birliklerde mevcut öğretmen askerler tarafından açılan kurslardır.

Söz konusu kursların İlçe / İl Milli Eğitim Müdürlükleri ile koordineli olarak açılması esastır. Süresi Milli Eğitim Müdürlüklerince belirlenebilir. Ayrıca kurs yeri için de uygun bir dersane Milli Eğitim Müdürlüklerinden talep edilmelidir. Ancak,

okul bulunmayan yerlerde Birlik Komutanları, alacakları tedbirlere göre, birlik içerisinde bir yeri kurs için tahsis edebilir.

Açılacak okuma yazma kursları için gerekli tanıtım faaliyetleri herkesin görebileceği/duyabileceği/öğrenebileceği şekilde yürütülmeli ve katılımlar mümkün olduğunca teşvik edilmelidir.

5.1.3. Bilgi - Beceri Geliştirme Kursları

Bulunulan bölgede, bölgenin ekonomik koşullarına ve potansiyeline uygun şekilde, vatandaşların bilgi ve becerilerini geliştirerek onları üretime yöneltecek halıcılık, biçki-dikiş, arıcılık, sera bitkiciliği, marangozluk vb. her tür kurslardır.

Söz konusu kursların İlçe/İl Milli Eğitim ya da Halk Eğitim Müdürlükleri ile koordineli olarak açılması esastır. Birlik içerisinde sayılan konularda uzman öğretmen askerler varsa, bu personelden istifade edilir.

Açılacak Bilgi/Beceri Kursları için gerekli tanıtım faaliyetleri herkesin görebileceği/duyabileceği/öğrenebileceği şekilde yürütülmeli ve katılımlar mümkün olduğunca teşvik edilmelidir.

5.1.4. Anadolu Liselerine ve Üniversiteye Hazırlık Kursları

Özellikle eğitimde fırsat eşitliğini sağlamak üzere, öğretmen açığı bulunan bölgelerde öğretmen askerlerden ya da yedek subaylardan yararlanılarak açılan kurslardır.

Söz konusu kurslar ilköğretim ile lise son sınıf öğrencilerine yönelik olarak açılır. Söz konusu kursların İlçe/İl Milli Eğitim Müdürlükleri ile koordineli olarak açılması esastır. Ayrıca, o bölgede benzeri kursların olmaması da dikkate alınmalıdır. Benzeri kursların var olması ve yine de bu tür faaliyete gerek duyulması halinde, bu durumda diğer kurslardan ekonomik nedenlerle istifade edemeyen yoksul aile çocuklarının yararlanabilmesi için gerekli özen gösterilmelidir.

Liselere ve/veya üniversitelere hazırlık kursları fırsat eşitliğinin istismarını önleyeceği gibi, gençleri de yüksek öğrenim hedefi üzerinde yoğunlaştırarak yıkıcı-bölücü faaliyetlerden uzaklaştıracaktır. Bu nedenle konuya azami önem verilmelidir.

5.1.5. Türkçe Bilmeyen / Konuşamayan Vatandaşlar İçin Kurslar

Özellikle bölgede Türkçe bilmeyen/konuşamayan vatandaşlara yönelik olarak açılan kurslardır. Ülkemizde bu tür vatandaşların çoğunluğunu okula gitmemiş bayanların oluşturduğu gözlenmektedir.

Kolaylaştırılmış dil eğitimlerinin İlçe/İl Milli Eğitim ya da Halk Eğitim Müdürlükleri ile koordineli olarak açılması esastır.

Vatandaşları Türkçe konuşmaya özendirmek ve öğretmek için gerekli tedbirler alınmalıdır. Türkçe bilmeyen bayanların teşviki amacıyla, yerine göre bayan öğretmenlerden ya da bayan subaylardan istifade edilmelidir.

5.1.6. Yabancı Dil Eğitimi

Bulunulan bölgedeki ortaöğretim ve lise öğrencilerine ya da gençlere yabancı dil becerisi kazandırmak üzere açılan kurslardır.

Söz konusu kursların İlçe/İl Milli Eğitim Müdürlükleri ile koordineli olarak açılması esastır. Öğretmen olarak yabancı dil öğretmeni askerler ya da yabancı dili iyi derecede konuşan subay / astsubaylardan istifade edilebilir. Ayrıca bu kursları açan İlçe/İl Milli Eğitim Müdürlüklerinden talep olması halinde, asli görevini aksatmayacak biçimde birliklerdeki öğretmen askerlerden de kurslara takviye olarak personel görevlendirilebilir.

5.1.7. Bilgisayar Tanıtımı ve Kullanımı Kursları

Bulunulan bölgedeki özellikle ailesi yoksul ilköğretim ve lise öğrencileri ile gençlere bilgisayar kullanma becerisi kazandırmak için açılan kurslardır.

Söz konusu kursların il/ilçe milli eğitim müdürlükleri ile koordineli olarak açılması esastır. Süresi milli eğitim müdürlüklerince belirlenebilir. Ayrıca, kurs yeri için de uygun bir dersane, Milli Eğitim Müdürlüklerinden talep edilmelidir.

Öğretici olarak bilgisayar öğretmeni erbaş/er ya da bilgisayar yapısını ve sistemini iyi bilen Sb./Astsb.lardan yararlanılabilir. Ayrıca, bu kursları açacak İl/İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerinden talep olması halinde, esas görevini aksatmayacak şekilde, birliklerdeki öğretmen askerler de kurslara takviye personel olarak görevlendirilebilir.

5.1.8. Mehmetçik Kütüphaneleri

Bulunulan bölgedeki özellikle ilköğretim okullarında öğrenim gören öğrencilere; kitap sevgisi aşılacak, derslerine ve kültür-egitim faaliyetlerine katkıda bulunmak amacıyla, okul bünyesinde TSK'nın desteğiyle kütüphaneler oluşturulması faaliyetini içerir.

Söz konusu kütüphaneler, vatandaşların gönüllü katkıları ve düzenlenecek kitap toplama kampanyalarından temin edilecek kitaplarla (tasnif edilmeyi müteakip) oluşturulabilir. Zaman içinde bu kütüphanelerin bilgisayarlarla teçhiz edilebilmesi için ilgili kurum ve kuruluşlar da teşvik edilebilir.

5.1.9. Yurt Sevgisi Eğitimleri

TSK saflarında vatani görevini yapmakta olan erbaş ve erlere yönelik olarak; vatandaşlık hak ve sorumluluğunu ve vatanseverlik duygusunu geliştirmek, etik değerleri güçlendirmek, personeli bu değerlerin savunucusu haline getirmek için yürütülen faaliyetlerdir.

5.1.10. Bilgilendirme Konferansları

Asker aileleri, bedelli askerlik yapanlar, asker öğretmenler vb. hedef kitlelere verilen konferansları içerir.

Konferanslar, o topluluğun bilgi ve eğitimlerine katkı sağlayıcı, çevre, ülke ve dünya sorunları ile yerel konulardan oluşabilir ancak hiçbir şekilde siyasi içerikli olamaz. Atatürkçülük, Ermeni iddiaları, çevre ülkelerden ülkemize yönelik tehditler, ulusal birlik ve beraberlik, töre cinayetleri, kan davaları, kadın ve çocuk sağlığı, beslenme alışkanlıkları, sigara-alkol ve uyuşturucu ile mücadele, çevre koruma ve çevre bilinci, ağaç ve orman sevgisi vb. konular yanı sıra, TSK ile doğrudan ya da dolaylı ilgisi olan kesimlerin ordu, askere alma sistemi, askerlik hizmeti vb. konulardaki merak ve endişelerini giderici konular bilgilendirme konferansları için seçilebilecek konulara örneklerdir.

Söz konusu konferanslar için gerekiyorsa konusunda uzman personelden yardım talep edilebilir veya bizzat o uzmanın vermesi için gerekli girişimlerde bulunulabilir.

5.1.11. Üreme Sağlığı ve Aile Planlaması Eğitimleri

Yükümlülerin sosyal gelişimini sağlayıcı bir diğer faaliyet alanı da Üreme Sağlığı Eğitimleridir. Eğitim programlarına ilave edilerek uygulamaya konulan bu eğitim ile yükümlülerin hem cinsel bilgilerini artırmak hem de sağlıklı gelecek için aile planlaması uygulamalarını öğretmek amaçlanmıştır.

Büyük çoğunluğu henüz evlenmemiş olan yükümlü personel aynı zamanda Türk toplum yapısının kapalı özellik arz etmesi nedeniyle cinsel konuların konuşulmasını da hoş karşılamamaktadır. Tamamen erkeklerden oluşan böyle bir topluluk, bu tür konuların görüşülmesi ve anlatılması için iyi bir fırsattır. Böylelikle personel sağlıklı, korunmasız cinsel birleşmelerden uzak duracaktır. Dünyanın gündeminde olan ve her geçen gün sayıları artan HIV virüsü taşıyan AIDS'Lİ ve diğer cinsel yollarla bulaşan hastalıkları taşıyan insanlar arasına girmemek için korunma yöntemlerini burada öğrenecektir.

Geleceğin Türk aile yapısının temellerini atacak olan gençler, maddi ve manevi imkânları ve sınırlamaları ölçüsünde çocuk yapma konusunda eğitileceklerdir. Böylelikle ülkemizde planlı nüfus artışı mümkün olacak,

toplumumuzda derin yaralar açan istenmeyen çocuklardan dolayı yaşanan üzüntüler ortaya çıkmayacaktır.

5.1.12. Kadının İnsan Hakları ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Konulu Eğitimleri

Türk Silahlı Kuvvetleri'nde, "Aile Kavramı ve Aile Yapımız, Ailede Eğitim, Aile İçinde İletişim" konularında uzun yıllardan beri eğitimler verilmektedir. Söz konusu eğitimleri destekleyecek ve devamı mahiyetinde olan "Kadının İnsan Hakları ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği" konularındaki eğitimin, Türk Silahlı Kuvvetleri'nde erbaş ve erlere uygulanması ile kadına karşı şiddetin önlenmesi faaliyetlerine katkı sağlayabileceği değerlendirilmiştir. Bu kapsamda, Genelkurmay Başkanlığı ile Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanlığı tarafından ortak bir çalışma başlatılmıştır.

Söz konusu çalışma doğrultusunda Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanlığı'ndan temin edilen bilgiler, Genelkurmay Başkanlığı tarafından ilgili eğitim dokümanlarına dahil edilmiştir.

Ayrıca, Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanlığı tarafından, Türkiye Radyo Televizyon Kurumu'na hazırlattırılan "Yere Batsın Böyle Töre", "Aydınlığa Bir Adım", "Çağdaş Köle", "Dikkat Şiddet Bulaşıcıdır", "Yurttaş Olma Hakkı", "Baş Belası Başlık" konu başlıklarında altı adet kısa süreli film çoğaltılmış ve TSK bünyesinde dağıtım yapılarak, erbaş ve erlere uygun zamanlarda izlettirilmeye başlanmıştır.

Aynı kapsamda hazırlanan dört adet afişin ("Töre için cinayet suçtur", "Kadına karşı şiddet suçtur", "Tecavüz ve cinsel taciz suçtur" ve "Kız çocukları okutulmalıdır") TSK bünyesinde dağıtım yapılarak erbaş ve erlerin gazino, okuma salonu, dinlenme salonu vb. toplu olarak buldukları yerlerde sergilenmesine başlanmıştır.⁴⁵

⁴⁵ www.tsk.tr

5.2. Bakım, Onarım ve Yardım Faaliyetleri

5.2.1. Giyecek Yardımı

Muhtaç durumdaki vatandaşlara yapılan giysi yardımlarını kapsar. Giysiler çeşitli kampanyalar ile subay/astsubay aileleri ya da yardımsever vatandaşlardan/kurumlardan toplanabilir veya giysi yardımında bulunmak isteyip de bu konuda yardım talep eden kişi ve kuruluşlara yol gösterme/dağıtım faaliyetlerine destek sağlama şeklinde de olabilir.

Dağıtılacak giysilerin halkın örf ve adetlerine uygun olması önemlidir. Örneğin deniz olmayan bir bölgede halka mayo dağıtımı ya da genellikle kapalı giysiler giyilen bir köyde mini etek dağıtımının hoş karşılanmayacağı unutulmamalıdır.

5.2.2. Gıda Yardımı

Muhtaç durumdaki vatandaşlara yapılan yiyecek/içecek yardımlarını kapsar. Gıda yardımları çeşitli kampanyalar ile subay/astsubay aileleri ya da yardımsever vatandaşlardan/kurumlardan toplanabilir. Ayrıca gıda yardımında bulunmak isteyip de bu konuda yardım talep eden kişi ve kuruluşlara yol gösterme/dağıtım faaliyetlerine destek sağlama şeklinde de olabilir.

Dağıtılması düşünülen gıda malzemelerinin temizliği, tazeliği ve sağlık açısından uygunluğu önemlidir. Bu nedenle dağıtılacak tüm gıda malzemelerinin birliğin gıda subaylarınca kontrol edilmesi, tüketilebilir olduklarına ilişkin bir rapor düzenlenmesi ve dağıtımının ondan sonra yapılması zorunludur.

Gıda malzemelerinin çabuk bozulabileceği ve gıda zehirlenmelerine yol açabileceği değerlendirilerek, dağıtılacak gıda malzemelerinin daha ziyade dayanıklı kuru gıdalardan (kuru bakliyat, şeker, yağ, makarna vb.) seçilmesine ağırlık verilmelidir.

5.2.3. Okul Bakımı ve Onarımı

Bulunulan bölgedeki ilköğretim ve lise düzeyindeki okulların boya, badana, çevre düzenleme, pencere ve cam taktırma, çatı aktarma, sıraları onarma vb. küçük çaplı ve genellikle emek gücü ile karşılanabilecek onarımlarını içerir.

Okulların bakım ve onarımı ile ilgili malzemeler birliklerdeki fazla malzemeler ile yapılabileceği gibi, hayırsever vatandaşlardan kampanyalar şeklinde toplanabilecek malzemelerle de yürütülebilir.

5.2.4. Su Şebekesi Tesisi veya Islahı

Özellikle kırsal bölgelerde, içme suyu için kuyu açma, su çıkarma, yerleşim bölgesine getirme, çeşme yapma vb. veya var olan şebekelerde bir takım ıslah faaliyetlerini içerir.

Anılan çalışmalar, aynı zamanda vatandaşların başlattığı faaliyetlere katkı sağlama şeklinde düşünülmelidir.

5.2.5. Elektrik Şebekesi Tesisi veya Islahı

Özellikle kırsal bölgelerde, elektrik trafosu açma, elektrik getirme, kablo döşeme vb. veya var olan şebekelerde bir takım ıslah faaliyetlerini içerir.

Söz konusu çalışmalar, aynı zamanda vatandaşların başlattığı faaliyetlere katkı sağlama şeklinde düşünülmelidir.

5.2.6. Köy Yollarının Bakım ve Onarımı

Kırsal bölgelerde, özellikle yağmur, kar gibi doğal etkenlerle bozulan, hasar gören karayollarında yapılacak küçük bakım ve onarımları içerir. Köprü onarımları da buna dahildir.

Değınilen faaliyetler, küçük emeklerle ve birliklerdeki iş makinelerinin imkân ve kabiliyetleriyle yapılabilecek çalışmalardır.

5.2.7. Doğal Afet Yardımları

Doğal afetler, canlıların yaralanmasına, ölmesine ve kaybolmasına, taşınır ve taşınmaz her türlü mal, tesis ve malzemenin tahrip olmasına veya hasara uğramasına yol açan, genel hayat üzerinde büyük çapta olumsuz etkiler yaratan; deprem, sel, su taşkını, yangın (orman, sanayii tesisleri, bina), çığ, yer kayması, toprak çökmesi, kaya düşmesi, şiddetli fırtına ve hortum gibi doğa olaylarıdır.

Bu tür afetlerde, TSK unsurları, afetin büyüklüğü ve yeri ile orantılı olarak, değişebilen seviyelerdeki birliklerle vatandaşın can ve malının kurtarılması, ilk yardım ve diğer sağlık hizmetleri, acıların dindirilmesi, afet bölgesinde emniyet ve asayişin sağlanması, barınma ve yemek imkânları sağlanması, diğer sivil savunma kurumlarına yardımcı olunması/yol gösterilmesi için tüm çabayı göstermelidir. Bu kapsamda, gerekiyorsa kışlalarda uygun yerlerde afetzedelerin geçici süre iâşe ve ibatelerine imkân sağlanmalıdır.

Ayrıca, görevlerin ifası sırasında tanıtım, bilgi aktarımı ve halkın bilinçlendirilmesi fonksiyonlarını yerine getirecek bir görev grubu (halkla ilişkiler timi) da çalışmalarda yer almalıdır. Söz konusu fonksiyonu etkin biçimde yerine getirebilmek ve bu yeteneği geliştirebilmek amacıyla, yıllık olarak planlanan tatbikatlarda duruma yönelik meseleler enjekte edilerek, konunun pekiştirilmesi sağlanmalıdır.

5.2.8. Yakacak Yardımları

Bazı bölgelerde kışların soğuk geçmesi ve ısınmak için ısı verimi düşük ilkel yakacakların kullanılması okulları ve vatandaşları mağdur etmektedir.

Bu maksatla; Garnizon K.lıklarınca, il/ilçe özel idareleri ve sosyal dayanışma ve yardımlaşma vakıfları ile yapılacak koordinasyon sonucu buralardan temin edilecek yakacak yardımlarının ihtiyaç sahibi vatandaşlara ve okullara ulaştırılması hedeflenmelidir.

5.2.9. Huzur Evi / Kimsesizler Yurdu Yardımları

Birliklerin bulunduğu yerde bulunan huzur evi ve/veya kimsesizler yurdu gibi genellikle yaşlı insanların himaye edildiği yerlerin küçük ihtiyaçlarını karşılayıcı yardımlardır.

Zaman zaman buralara birlik komutanlıklarınca düzenlenecek ziyaretler ve yaşlı insanlarla yapılacak hal-hatır sohbetleri de "yardım" olarak değerlendirilmelidir. Bu nedenle, birlik personelinin bu gibi yerlere gidip yaşlı ve kimsesizlerin gönlünü alıcı ziyaretlerde bulunması teşvik edilmelidir.

Bu tür yardım ve hizmetlerin amacı, şu veya bu sebeple kimsesiz kalmış, arayıp soranı olmayan yaşlı insanların TSK tarafından unutulmadıklarını kendilerine hissettirmektir.

5.2.10. Askeri Öğrenci Adaylarına ve Ailelerine Yönelik Uygulama

TSK bünyesindeki askeri okullara giriş için müracaat eden adayların kendilerinin ve beraberinde gelenlerin iâşe ve ibate sorunlarının giderilmesi yönünde yapılan uygulamalardır.

TSK'nın açmış olduğu sınavlara giren aday öğrenci sayısının yıllık ortalama 50 bin kişiyi aştığı tespit edilmiştir. Özellikle il/bölge dışından gelen adayların, birkaç gün süren sınav ve değerlendirmeler sırasında güç koşullar altında konakladıkları gözlenmektedir. Bu durumda yaşanan sıkıntılar zaman zaman TSK aleyhinde propagandalara dönüşebilmektedir. Oysa buralar Silahlı Kuvvetlerin reklâm kapılarına dönüştürülebilecek fırsatlar yaratan merkezler konumundadır.

Askeri okullara müracaatlar değerlendirildiğinde, sınav merkezlerinde iâşe ve ibate imkânlarının artırılması konusunda tedbirler geliştirilmelidir. Gerektiğinde, yer sorununun çözümü için sınav merkezindeki diğer kamu kurum ve kuruluşlarının tesislerinden istifade etmek de düşünülmelidir. Yeterli yer olması halinde, aday öğrenciyle beraber gelen velisinin de bu imkândan istifade ettirilmesi sağlanabilir.

Öte yandan, askeri okullara müracaatların artırılması, ilköğretim ve lise öğrencilerinin askeri okullar konusunda bilgilendirilmesi maksadıyla, TGDF uygulamaları esnasında istekli adaylara bilgi ve broşürler verilebilir. Özellikle teröre karşı mücadele verilen bölgelerde öğrencilerin askeri okullar konusunda teşvik edilmesi, "herkesin terörist olarak görülmediği" ve/veya "vatandaşlar arasında ayrımcılık yapılmadığı" mesajını vermek açısından önemlidir.

5.2.11. Engelli Vatandaşlara Yönelik Uygulamalar

Bulunulan bölgede bedensel ya da zihinsel özürlü insanlara yönelik yapılan yardım ve destekleri kapsar.

Söz konusu yardımlar;

(a) Engelli çocuk ve gençlere eğitim veren özel eğitim okullarına ziyaretler ile hem bu kuruluşların hem de bu kuruluşlarda bulunan engellilerin bazı küçük ihtiyaçlarının karşılanması,

(b) Çeşitli özellikleri ya da yaratıcılıklarıyla temayüz etmiş, yetenekli ancak engelli öğrencilerin burs vb. ödüllerle teşvik edilmesi,

(c) Engelli öğrencilerin çeşitli sportif, kültürel ve sanatsal faaliyetlere yönlendirilmesi,

(ç) Birlik ve kışlaların kütüphane, spor tesisi, laboratuvar vb. hizmetlerinden istifade ettirilmesi,

(d) "Özürlüler Günü" gibi özel günlerde "1 günlük askerlik uygulaması" gibi etkinliklerdir. Birlik sorumluluk bölgesindeki engelli öğrencilerin/vatandaşların belirlenerek, onlar için tekerlekli sandalye, işitme cihazı vb. yaşamı kolaylaştırıcı malzemeler sağlayabilecek yardımsever vatandaşlar, kamu kurum ve kuruluşları, sivil sponsor firmalar teşvik edilmeli, yine bunlar vasıtası ile temin edilecek malzemeler dağıtılmalıdır.

Öte yandan; engelli vatandaşlarımıza yönelik yardımlarda, öncelikle iç güvenlik harekâtında yaralanarak engelli hale gelmiş gazilerimize, ayrıca şehit TSK

personelinin geride kalan ailelerinde bulunan engellilere hizmet ve yardım götürülmesi hedeflenmelidir.

Engellilerin sorunlarına yönelirken, merhamet duygularının ötesinde, ana maksat, onları üretken, iş görebilir, kendilerine ve topluma yararlı bireyler haline getirebilmek olmalıdır.

5.3. Birlik - Beraberlik Yaratıcı Faaliyetler

5.3.1. Evlendirme ve/veya Resmi Nikâha Teşvik Etme

Maddi yetersizlikler nedeniyle evlenemeyen gençlerin yuva kurmasına destek olmak ve/veya bazı bölgelerde yaygın olarak görülen "imam nikâhı" ile birlikte yaşayan ailelerin resmi nikâhlarının kıyılmasına ön ayak olma faaliyetlerini içerir.

Söz konusu faaliyet için çiftlerin veya katılımcıların eğlenmesi maksadıyla mütevazı eğlenceler düzenlenmelidir. Bunun için gerekiyorsa ordu evleri ve/veya askeri gazinolardan yararlanılabilir.

Evlendirme ve/veya resmi nikâh kıyım etkinliklerinde mülki makamların da katılımı ve desteği sağlanmalıdır.

5.3.2. Nüfusa Kayıt Olmamış Vatandaşların Nüfus Kayıtlarına Kaydolmalarını Teşvik Etme

Özellikle sınır illerinde çeşitli nedenlerle az da olsa nüfus kayıtlarına kaydolmamış vatandaşlarımız bulunmaktadır. Nüfus Müdürlükleri ile koordine edilerek bu vatandaşlarımızın nüfus kayıtlarında yer almaları teşvik edilmelidir.

5.3.3. Koruyucu Aile / Gönüllü Veli Sistemi Uygulamaları

Görev yapılan bölgede, eğitim düzeyi düşük ve aynı zamanda yardıma muhtaç ailelerin okul çağındaki çocuklarının eğitimine personelin bireysel girişimiyle yapılan yardımlardır. Söz konusu yardımlar, aylık küçük bir miktar maddi yardım, kitap, defter, kırtasiye malzemesi temini, çocuğa burs ya da eğitim

masraflarını üstlenecek yardımsever vatandaşlar bulma, gönüllü velilik vb. yardımlardır.

Bölgede yardıma muhtaç durumda bulunan çocuk sayısının çok fazla olması halinde, çocukların seçiminde; öncelikle kız çocukları, okumaya hevesli, öğretmenlerinin ve okul yönetiminin takdirini kazanmış, devletine bağlı ve devlet aleyhine faaliyetlere karışmamış ailelerin çocuklarından seçilmesine özen gösterilmelidir.

Koruyucu aile uygulamalarında devamlılığı sağlamak amacıyla, tayin olan personelin yerine gelen ailenin bu sorumluluğu devralması konusunda komutanlıklarca gerekli teşvik ve yol göstericilik sağlanmalıdır.

5.3.4. Kardeş Okul Uygulamaları

Birliklerce, yerleşim bölgesinde bulunan ilköğretim ve/veya lise seviyesindeki bir veya birkaç okulun kardeş okul olarak sahiplenilmesi, bu okulların ihtiyaçlarına destek verilmesi, okul öğrencilerinin belirli zamanlarda kışmaları gezmeleri ve tesislerden istifade ettirilmesi kapsamındaki uygulamalardır.

Kardeş okul uygulamalarında özellikle okul yöneticileri ve okul aile birlikleri ile sıkı ilişkiler geliştirilmelidir.

Kardeş okul uygulamaları, aynı zamanda "koruyucu aile uygulamaları" kapsamındaki "yardıma muhtaç öğrencilerin tespiti ve kendilerine ulaşılması" için de temel teşkil edebilir.

5.3.5. Spor ve Kültür-Sanat Faaliyetleri

Gençleri, boş zamanlarını iyi değerlendirmeye teşvik etmek amacıyla yürütülen faaliyetleri kapsar. Bunlar, çeşitli spor (futbol, basketbol, voleybol, atletizm, masa tenisi vb.) ya da kültür-sanat (resim, müzik, folklor vb.) etkinlikleri olarak icra edilir.

TSK olarak gençleri bu tür etkinliklere teşvik etmek maksadıyla, malzeme yardımları (eşofman, ayakkabı, top vb.) yapma ya da spor tesisleri açma/geliştirme faaliyetleri gerçekleştirilebilir. Ayrıca, sporcu askerler aracılığıyla gençlere antrenörlük desteği de sağlanabilir.

Gerek malzeme temini ve gerekse tesis açma faaliyetleri çeşitli kampanyalar ile subay/astsubay aileleri ya da yardımsever vatandaşlardan/kurumlardan alınacak desteklerle yürütülür.

Tüm spor faaliyetleri sırasında özellikle dikkat edilmesi gereken ilke "sporda centilmenlik" ilkesidir. Büyük ATATÜRK'ün "Ben sporcunun zeki, çevik ve ahlaklısını severim." sözü ilke alınarak, sporda şiddet konularında gençlerin (hem erbaş-erlerin hem de spor etkinliklerine yönlendirilen gençlerin) eğitimine katkıda bulunulması toplumsal gelişimi ve toplumsal huzuru sağlayan önemli bir faktör olarak görülmelidir.

Sinema, tiyatro, sergi, konser vb. kültür-sanat faaliyetleri çerçevesinde; örneğin hiç sineması olmayan yerleşim yerlerinde, birliklerdeki sinema salonlarından öğrenci ve vatandaşlara yönelik eğitici ya da eğlendirici filmler gösterilmesi; böylece büyük şehirlerin kültür-sanat imkânlarından yararlanamayan vatandaşlara bu tür bir imkan sağlanması, birliklerce icra edilen tiyatro ya da konser etkinliklerine öğrenci ya da vatandaşların da davet edilmesi düşünülmelidir. Ayrıca söz konusu faaliyetler için İl/İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri ve/veya Kültür Müdürlükleri ile çeşitli işbirliği imkânları da araştırılmalıdır.

5.3.6. Sohbet Toplantıları

Köy ziyaretlerinde vatandaşlarla yapılan ve hem bir taraftan çay-kahve içerken bir taraftan da günlük konuların konuşulduğu küçük toplantılardır. Vatandaşların duygu ve düşüncelerini, beklentilerini öğrenmek, gerektiğinde onların endişelerini gidermek maksadıyla yapılan halkla ilişkiler faaliyetleridir.

Sohbet toplantılarının temel hedefi, karşılıklı diyalog yollarının geliştirilmesi, vatandaş ile TSK arasındaki bağların güçlendirilmesidir.

Sohbet toplantılarında genellikle herkese açık yerler (köy odası, köy kahvesi, köy meydanı, okul bahçesi vb.) tercih edilmelidir. Vatandaşların ikramları ölçülü olmak kaydıyla kabul edilebilir, ancak özel hiçbir talepte bulunulmamalıdır. Ayrıca elde mevcut bazı yiyecek-içecek ya da kumanya malzemeleri de vatandaşlara ikram edilmelidir.

Sohbet toplantıları her zaman düzenlenebilir. Ancak en uygunu, sağlık taraması, okul onarımı, köye yardım vb. faaliyetlerle birlikte yürütülmesidir.

5.3.7. Ziyaretler

Bulunulan bölgede yaşanan doğum, ölüm, düğün vb. "iyi ya da kötü günler"e ilişkin duyguların paylaşılmasını içeren ziyaretlerdir. Bu tür faaliyetler toplumumuzda oldukça önemli birer sosyal değer olarak kabul edilmekte olup, birlik beraberliği ve kaynaşmayı artırıcı mahiyettedir. İnsanlar "iyi ya da kötü günde" yanlarında resmi kişileri görmekten mutlu olacaktır.

Doğum ve düğün gibi olaylar o toplulukta neşe kaynağı olan ve kutlanması gereken olaylardır. Bu gibi yerlere yapılacak ziyaretlere küçük ve kalıcı hediyeler götürülmesi yerinde olacaktır.

Öte yandan, ölüm, ölüm yıldönümü gibi bazı olaylar da o toplulukta üzücü olarak karşılanan ve çeşitli "yas" törenleri ile anılan olaylardır. Anadolu'nun her tarafında ölüye ve ölü sahiplerine saygı göstermek, bir cenazeye katılmak, cenaze evine taziyeye gitmek ve insanların acısını paylaşmak çok önemli davranışlardandır; hatta bazı bölgelerde "taziye evine giden kişi düşman olamaz" anlayışı hakimdir.

Bu tür faaliyetlerin takip edilip katılım sağlamada duyarlı olmak halkla bütünleşmeyi artıracaktır.

5.3.8. Bando Konserleri

TGDF uygulamaları, özel günler, açılışlar vb. fırsatlar çerçevesinde, başta çocuklar ve gençler olmak üzere tüm vatandaşlara askeri bandolarca verilen konser

faaliyetlerini içerir. Bando konserleri, birliklerin kendi programlarını aksatmayacak şekilde planlanıp düzenlenmelidir.

Askeri bandolar tarafından verilecek konserler; halkın manevi duygularının geliştirilmesi, sosyal ve kültürel gelişimlerine katkı sağlaması ve yaşanan sıkıntıların unutulması açısından büyük yararlar sağlayacaktır.

5.4. Çevre Bilinci Yaratıcı Faaliyetler

5.4.1. Ağaçlandırma, Çevre ve Doğal Hayatı Koruma

Ekolojik dengenin korunması kapsamında ; "gürültü ve çevre kirliliği", "yaban hayatının korunması", "kıyı ve deniz temizliği", "sanayi atıklarının deniz ve akarsulara bırakılmasını önleme", "ağaç ve fidan dikme", "hatıra ormanları oluşturma", "mevcut ağaçları/ormanları koruma", "erozyonla mücadele" vb. faaliyetlere verilen desteği kapsar.

Anılan faaliyetler birliklerin kendi inisiyatifleri ile başlatılabileceği gibi, okulların, vatandaşların ya da diğer kurum ve kuruluşların (sivil toplum örgütleri dahil) öncülüğünde başlatılan faaliyetlere destek sağlama biçiminde de olabilir.

Söz konusu faaliyetler esnasında, bu tür faaliyetlerin toplum sağlığı açısından önemi, ülke ekonomisine katkıları vb. konularda katılımcılarda bilinç geliştirilmesine önem verilmesi gerekir.

5.4.2. Tarımın Geliştirilmesine Destek

Tarım yapılan bölgelerde ürün verimi ve kalitesinin artırılması kapsamında köylüye ve çiftçilere verilen desteği içerir. Söz konusu destek, özellikle çiftçilerin modern tarım yöntemleri, tarla bitkileri, sulama ve gübreleme vb. konularında bilgilendirilmesi ile gerçekleştirilir. Bu maksatla, birliklerde görevli ziraat mühendisi askerlerden/yedek subaylardan yararlanmalıdır. Ayrıca, vatandaşın ürünlerinin pazarlanmasında da ilgili makamlarla koordine edilmesi ya da kendilerine yol gösterilmesi için de gerekli çabalar bu kapsamda ele alınmalıdır.

Öte yandan, TSK'nin hangi standartlarda mal aldığıın yöre çiftçilerine öğretilmesi ve bu yönde üretime teşvik edilmeleri halinde, hem birlik ihtiyaçlarının giderilmesi - yerinden temin edilebileceği için - kolaylaşacak hem de bölge ekonomisinin gelişmesine katkıda bulunulmuş olacaktır.

5.4.3. Hayvan Sağlığı ve Hayvancılığın Geliştirilmesine Destek

Çoğu kırsal bölgede, vatandaşın en önemli gelir kaynaklarından biri, sahip olduğu büyük ve küçükbaş hayvanıdır. Buralarda hayvancılığın bilinçli bir şekilde yapılması, et, süt ve diğer hayvansal ürünlerin veriminin artırılması maksadıyla, hayvanların kontrol, muayeneleri ve aşıları da dahil olmak üzere vatandaşlara verilen hizmetleri kapsar.

Hayvan sağlığı ve hayvancılığın geliştirilmesine destek faaliyetli, birliklerde görevli veterinerler tarafından yürütülmelidir. Bu tür faaliyetlerin birliklerin köy ziyaretleri ile birleştirilerek yapılması uygun olacaktır.

Gerek hayvancılığın geliştirilmesinde, gerekse hayvan sağlığı kapsamında kullanılacak ilaç, aşı ve diğer malzemelerin mülki makamlarla koordine edilerek temini cihetine gidilmelidir.

5.5. Sağlık Faaliyetleri

5.5.1. Sağlık Taraması, İlaç ve Aşı Yardımı

Bilhassa sağlık ocağı, hastane ya da sağlık personeli bulunmayan yerleşim yerlerinde, birlik tabipleri ile yürütülen sağlık hizmetlerini kapsar. Sağlık desteği, öncelikle İlçe/İl Sağlık Müdürlüğü ile koordineli ve onların çalışmalarına destek olarak gerçekleştirilmelidir.

Birliklerce oluşturulacak gezici sağlık ekipleri ile vatandaşların küçük çaplı muayeneleri yürütülebilir. Bu tür faaliyetlerin birliklerin köy ziyaretleri ile birleştirilerek yapılması uygun olacaktır. Ayrıca uygulamalara mevcut seyyar dış üniteleri (Mobil Dış Üniteleri) de iştirak ettirilmelidir.

Zaman zaman çocuklar için devlet çapında yürütülen aşı faaliyetlerine de gezici sağlık ekipleri aracılığıyla destek sağlanabilir. Bu konuda gerekli aşuların İlçe/İl Sağlık Müdürlüklerinden temin edilmesi için gerekli koordineler yapılmalıdır.

Sağlık taramaları sırasında tedavileri uzun ve bir hastanede sürmesi gerekli hastaların tespiti halinde, bunların tedavi ettirilmesi konusunda mülki makamlara gerekli bilgilerin iletilmesine özen gösterilir.

Hasta vatandaşların tedavilerinde, zaman zaman personel ailelerinden kampanyalar halinde toplanan miadı geçmemiş ilaçlardan yararlanılabilir.

5.5.2. Sağlık Ocaklarının Bakım ve Onarımı

Bulunulan bölgedeki sağlık ocaklarının boya, badana, çevre düzenleme, pencere ve cam taktırma, çatı aktarma, vb. küçük çaplı ve genellikle emek gücü ile karşılanabilecek onarımlarını içerir.

Söz konusu bakım ve onarımlar ile ilgili malzemeler birliklerdeki fazla malzemeler ile yapılabileceği gibi, hayırsever vatandaşlardan kampanyalar şeklinde toplanabilecek malzemelerle de yürütülebilir.

5.5.3. Yoksul Ailelerin Çocuklarının Sünnet Ettirilmesi

Toplumumuzda sünnet töreni geleneği çok yaygındır. Ayrıca sünnetlerde "kirvelik" uygulaması da çoğu bölgede bir akrabalık sistemi kadar önemli görülen bir gelenektir.

Birliklerce, bu gelenek çerçevesinde, yoksul aile çocukları için toplu sünnet törenleri düzenlenerek hem yoksul vatandaşlara destek olmak ve hem de halkla sıcak ilişkiler geliştirilmesi mümkün olabilir.

Düzenlenecek törenlerde hayırsever vatandaşlardan da destek alınabileceği gibi, benzer şekilde, devletin diğer kurum ve kuruluşlarınca da zaman zaman düzenlenen törenlere destek sağlama şeklinde de olabilecektir.

Ancak, komutanlıkların sorumluluğunda düzenlenecek sünnetlerde "hemofili" gibi hastalıklar dikkate alınarak, bu konuda uzman bir doktorun da bulunmasına özen gösterilmelidir.

5.5.4. Gıda Kontrol ve Su Tahlilleri

Bazı Garnizon K.lıklarında bulunan ve kışladaki yiyecek ve içeceklerin belirli periyotlarla analizini yapmak ve sıhhi tedbirleri almakla görevli "Gıda Kontrol ve Su Analiz Timleri"nin TGDF kapsamındaki faaliyetlerini içerir.

Bu kapsamda, söz konusu timler, başta hastalık riski yüksek yerler olmak üzere, temel gıda ve su kaynaklarının analizlerini yaparak sonuçlarını ilgili kurum ve kuruluşlara bildirebilirler.

Bu faaliyetler il ve ilçe sağlık müdürlükleri ile koordineli olarak yapılacak bir program dahilinde ve timin asli görevleri aksatılmadan yürütülmelidir.

5.6. Gezi Faaliyetleri

5.6.1. Askeri Kışla, Karargâh, Eğitim Kurumu Gezileri, Ziyaretleri ve Davetler

Bulunulan bölgedeki vatandaşların bazı ulusal veya dini günlerde veya çeşitli vesilelerle kışlalara, karargâhlara ya da askeri eğitim kurumlarına davet edilmesi, gezdirilmesi, askerlerin faydalandığı kolaylık tesislerinin gösterilmesi gibi faaliyetleri içerir.

Bunun için öncelikle fırsatların yaratılması gerekebilir. Örneğin çeşitli hafif ve ağır silahlardan oluşan sergiler açılması, gençlerle sportif müsabakalar düzenlenmesi, yemin törenleri gibi etkinlikler, vatandaşların kışlalara davet edilmesi için uygun fırsatlar olarak değerlendirilebilir.

Ayrıca çeşitli düzeydeki okullarla koordine edilerek, öğrencilerin öğretmenleriyle birlikte kışla ziyaretlerinde bulunması sağlanabilir. Bu konuda özellikle "Kardeş Okul" uygulamalarından istifade edilmelidir. Ayrıca Milli

Güvenlik Bilgisi öğretmenleri de, buldukları okullardaki öğrencileri kışlalara getirme konusunda teşvik edilmelidir.

Davetler sırasında imkânlar ölçüsünde vatandaşlara küçük ikramlarda bulunulmasına özen göstermelidir.

Öte yandan;

(a) 23 Nisan, 19 Mayıs gibi çocuk ve gençlere özel günlerde askeri gazinolar ve/veya ordu evlerinde tertiplenecek faaliyetlere yardıma muhtaç ailelerin çocuklarının da iştirak ettirilmesi,

(b) Öğretmenler Günü'nde "Kardeş Okul" öğretmenleri ile merkeze uzak yerlerdeki köy öğretmenlerinin askeri gazinolarda/ordu evlerinde düzenlenecek etkinliklere davet edilmesi,

(c) Anneler Günü, Babalar Günü, Şehitler Günü, Gaziler Günü vb. etkinliklerde, özellikle şehit annelerinin, babalarının ve gazilerin kışlalara davet edilerek kendilerine TSK'nın minnettarlığının bildirilmesi planlanabilir.

Üniversitelerle karşılıklı ziyaret ve davetler de önemli bir etkinliktir. Üniversitelerin eğitim-öğretim açılış yılı etkinliklerine Ankara ve İstanbul'daki Harp Okullarından askeri öğrenci katılımı; aynı şekilde Harp Okullarının özel günlerine de (13 Mart - Atatürk'ün K.H.O.'na girişi gibi) sivil üniversite ve okullardan öğrenci davet edilmesi uygun olacaktır.

5.6.2. Bölge İçi Öğrenci / Erbaş-Er Gezileri

İlköğretim ve lise düzeyindeki öğrenciler arasından seçilecek başarılı ancak yoksul aile çocukları ile birliklerdeki erbaş ve erlerin yakın çevre illere, tarihi ve turistik bölgelere götürülüp gezdirilmesini içeren kısa süreli gezilerdir.

Söz konusu geziler kaymakamlıklar ve İlçe/İl Milli Eğitim Müdürlükleri ile koordine edilerek düzenlenir. Gerekli hallerde, kısa mesafeli gezilerde birliklerce taşıma (otobüs, minibüs vb.) desteği sağlanabilir.

Yapılan tüm gezilerin, öğrencilerin ulusal birlik ve beraberlik duygularını güçlendirecek, kendilerini bu ülkenin çocukları olmakla öğünür hale getirecek, tarih bilincini geliştirecek mahaller olmasına özen gösterilmelidir.

Öte yandan, halen ülkemizde askerlik çağına gelen gençler arasında da, askere gelinceye kadar kendi köyü ve yakın çevresindeki birkaç kasabadan dışarı çıkmamış pek çok genç olduğu gözlenmektedir. Dolayısıyla bu gençlerimizin ülkemiz hakkındaki bilgileri de oldukça düşüktür. Birliklerdeki eğitim düzeyi düşük erbaş ve erlerimiz yurt sevgisi eğitimlerine katkıda bulunmak, bilgi ve görgüsünü artırmak, özellikle tarih bilincini geliştirmek üzere, birlik yakınlarındaki yerleri (Çanakkale, Gelibolu, Afyon, Sakarya, İnönü, Anıtkabir, Aziziye Tabyaları vb.) görmeleri için de kültür gezileri düzenlenmelidir.

5.6.3. Bölge Dışı Öğrenci Gezileri

Kuvvet K.lıkları ve Jandarma Genel K.lığına organize edilen ve çeşitli bölgelerden belli sayılarda okul öğrencilerinin Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa gibi büyük kentlere götürülüp gezdirilmesini içerir.

Bu tür gezilerin planlaması, koordinesi, geziye götürülecek öğrenci sayıları, gezi mahalleri, ulaşım hizmetleri, gezi tarihleri ve süresi gibi konular Kuvvet K.lıklarınca ve J.Gn.K.lığına belirlenmelidir.

Geziler için TSK'ne ait tesislerden istifade imkânı araştırılmalı, gerekli koordinelerden sonra tesislerden istifade mümkün görülüyorsa, bu tesislerde kalınması sağlanmalıdır.

Ancak, bölge dışı öğrenci gezilerinde; seçilecek öğrencilerin yoksul aile çocuğu olmasına, memur çocuklarının seçilmemesine, daha önce büyük kentleri görmemiş olmasına, okullarında başarılı öğrenciler olmasına, gezi için velisinin izninin alınmış olmasına ve gezilerin yarıyıl ve/veya yaz tatillerinde düzenlenmesine özen gösterilmelidir.

Gezilerden sonraki dönemde de öğrenci ve ailesiyle irtibatın sürdürülmesi yararlı olacaktır. Bu nedenle ilgili Garnizon K.lıklarınca gerekli tedbirlerin alması düşünülmelidir.

5.7. Diğer Faaliyetler

Yukarıda sayılan faaliyetlerden başka, ortaya çıkabilecek çeşitli fırsatlardan istifade ile yürütülen TGDF'dir.

"Diğer Faaliyetler" başlığı altında özel olarak sayılabilecek bir uygulama ise "Örnek Köy" projeleridir. Örnek köyler; başta mülki idare amirlikleri olmak üzere, birçok kurum ve kuruluşun ortaklaşa yürüttüğü proje olup, bir köyün çağdaş anlayışla adeta yeniden yaratılması esasına dayanır. Örnek bir köy; eğitim, alt yapı, modern tarım ve hayvancılık, meslek edindirme vb. alanlardaki "örnek" konumuyla çevre köyler için önemli bir motivasyon kaynağı teşkil etmektedir. İlgili komutanlıklarca örnek köy uygulamaları teşvik edilmeli ve aynı zamanda talep halinde söz konusu uygulamalara gerekli yardım ve destek sağlanmalıdır.

İKİNCİ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

1. K.K.K.LIĞINDA UYGULANAN TOPLUMSAL GELİŞİME DESTEK FAALİYETLERİ

1.1. Ocak-Aralık 2004 Tarihleri Arasında Yürütülen Faaliyetler

TGDF kapsamında kamu kurum ve kuruluşları ile birlikte yapılan faaliyetler şunlardır:

1.1.1. Giyecek ve Yiyecek Yardımı

18.574 vatandaşımıza giyecek,16.303 vatandaşımıza yiyecek ve 14.131 vatandaşımıza nakdi yardımda bulunulmuştur.

1.1.2. Okulların ve Sağlık Ocaklarının Bakım ve Onarımı ile Köy Yollarının Islahı

Proje bazında 420 okul, 29 sağlık ocağı, 24 kanalizasyon hattının bakım ve onarımı yapılmış; 19 köyün içme suyu hattı yenileştirilmiş, 24 adet kütüphane, dört adet spor tesisi kurulmuş, 217 adet Atatürk Büstü ve Atatürk köşesi yapılmıştır.

Bölge genelinde; 1.245 okula araç-gereç ve kırtasiye yardımı yapılmış, çeşitli nedenlerle kapalı durumda bulunan okulların bakım ve onarımları yapılarak hizmete açılmıştır. Diğer taraftan; öğretmeni olmayan veya eksik öğretmeni olan okullara halen silâh altında bulunan yedek subay, erbaş ve erlerle takviye yapılmıştır. Ayrıca; 1.111 km.lik köy yolunun, 206 km. elektrik ve 68 km. su şebekesinin bakım ve onarımı yapılmıştır.

1.1.3. Tedavi, İlaç ve Aşı Yardımı, Veterinerlik Hizmeti

136.115 vatandaşımız muayene edilmiş, 45.162 vatandaşımıza ilaç yardımı yapılmış, 5.916 vatandaşımıza diş taraması, 1.935 vatandaşımıza diş çekimi hizmeti verilmiştir. 112.449 çocuğa çeşitli türlerde (difteri, boğmaca, tetanoz vb.) aşı yapılmış, 43.503 adet küçük ve büyükbaş hayvan muayene edilmiş, vatandaşlarımız hayvancılık konularında bilgilendirilmiştir.

1.1.4. Sünnet Kampanyaları

“Kırvem Mehmetçik Olsun” kampanyası kapsamında, 377 çocuk sünnet ettirilmiştir.

1.1.5. Nikâh Kampanyaları

“Nikâh Şahidim Mehmetçik Olsun” kampanyasında, 324 çiftin resmi nikahları kıyılmıştır.

1.1.6. Eğitim, Kurs, Tiyatro ve Spor Faaliyetlerinin Düzenlenmesi

Bölgede, dershaneye gitme imkânı bulamayan çalışkan lise öğrencileri için, “Mehmetçik Dershaneleri” açılmış olup; 2004 yılı içerisinde, kursları takip edip sınava katılan 6.893 öğrenciden, 4.990’u ÖSS sınavını kazanmıştır. Başarı oranı %73’tür.

Bölgedeki vatandaşların bilgi ve becerilerini artırmaya ve meslek edindirmeye yönelik okuma yazma, giyim, trikotaj, dekorasyon, halıcılık, kuaför, mobilya, kaynak, ateşçi vb. konularda açılan kurslara vatandaşlar yoğun ilgi göstermişlerdir.

1.1.7. Kültür Gezileri

26–30 Ocak 2004 tarihleri arasında 17 ilden seçilen 85 başarılı lise öğrencisi Ankara ve İstanbul garnizonlarında misafir edilmişlerdir. Öğrencilere bölgenin

askeri, sanayi, turizm ve spor tesisleri gezdirilmiş, birbirlerini tanıma ve kaynaşmaları sağlanmıştır.

Ayrıca köylerdeki ilköğretim okullarında öğretim gören öğrenciler, “Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı” ile “Atatürk’ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı” kutlama etkinlikleri çerçevesinde kendi il ve ilçelerinde misafir edilerek kutlamaları yakından görmeleri sağlanmıştır.

1.1.8. Ağaçlandırma Kampanyaları

“Yeşil Bir Türkiye İçin El Ele Kampanyası” çerçevesinde Orman Bakanlığı ile yapılan işbirliği ile bölgede, “Mehmetçik Ormanı” projeleri gerçekleştirilmeye devam edilmiş, kamu kurum ve kuruluşlarının organize ettiği ağaçlandırma projelerine destek sağlanmıştır.

1.1.9. Köy Ziyaretleri ve Halkla Sohbet Toplantıları

Bölgede, 4.693 köy ve mezra ziyaret edilerek, vatandaşlarımızla 9.793 sohbet toplantısı düzenlenmiş, değişik konularda 2.395 konferans verilerek bilgilendirme yapılmış, vatandaşlarımızın sorunları ilgili kurum ve kuruluşlara aktarılmıştır.

1.1.10. Gönüllü Veli Sistemi

“Gönüllü Veli Sistemi” uygulaması, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri’nde geleceğimizin teminatı olan çocuk ve gençlerin; Atatürk, bayrak ve millet sevgilerinin çoğaltılması, milli birlik ve beraberlik ruhunun pekiştirilmesi, okul ve sosyal hayatlarındaki başarılarının artırılması, karşılıklı yardımlaşma ve dayanışmanın kuvvetlendirilmesi maksadıyla, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri’nde görev yapan Subay ve Astsubaylar ile ailelerinin imkânları dâhilinde kendi istekleriyle, ilköğretim çağındaki çocukları, belli periyotlarda uygun görecekları süre kadar, evlerinde konuk etmek ve/veya onlara refakat etmek suretiyle uygulanmıştır.

“Gönüllü Veli Sistemi” uygulaması ile 2003–2004 öğretim yılında 2’nci Ordu Komutanlığı sorumluluk sahasında altı tugay bölgesinde 474, 3’üncü Ordu Komutanlığı sorumluluk sahasındaki tüm garnizonlarda 4.346 olmak üzere, toplam 4.820 öğrenciye ulaşılmıştır.

1.2. Ocak-Aralık 2005 Tarihleri Arasında Yürütülen Faaliyetler

TGDF kapsamında kamu kurum ve kuruluşları ile birlikte yapılan faaliyetler şunlardır:

1.2.1. Giyecek ve Yiyecek Yardımı

54.078 vatandaşımıza giyecek ve yiyecek, ihtiyacı olan vatandaşımıza da 1.368.230 YTL’lik nakdi yardımda bulunulmuştur.

1.2.2. Okulların ve Sağlık Ocaklarının Bakım ve Onarımı İle Köy Yollarının Islahı

Bölge genelinde; 2.932 okula araç-gereç ve kırtasiye yardımı yapılmış, çeşitli nedenlerle kapalı durumda bulunan okulların bakım ve onarımları yapılarak hizmete açılmıştır. Diğer taraftan; öğretmeni olmayan veya eksik öğretmeni olan okullara halen silah altında bulunan yedek subay, erbaş ve erlerle takviye yapılmıştır. Ayrıca; 559 km. köy yolunun, 189 km. elektrik ve su şebekesinin bakım ve onarımı yapılmıştır.

1.2.3. Tedavi, İlaç ve Aşı Yardımı, Veterinerlik Hizmeti

101.987 vatandaşımız muayene edilmiş, 38.499 vatandaşımıza ilaç yardımı yapılmış, 70.841 vatandaşımıza diş taraması ve diş çekimi hizmeti verilmiştir. 11.839 çocuğa çeşitli türlerde (difteri, boğmaca, tetanos vb.) aşı yapılmıştır. 127.488 adet küçük ve büyükbaş hayvan muayene edilmiş, vatandaşlarımız hayvancılık konularında bilgilendirilmiştir.

1.2.4. Eğitim, Kurs, Tiyatro ve Spor Faaliyetlerinin Düzenlenmesi

Bölgede, dershaneye gitme imkânı bulamayan çalışkan lise öğrencileri için, “Mehmetçik Dershaneleri” açılmış olup; 2004–2005 Eğitim ve Öğretim Yılı’nda açılan üniversite hazırlık kurslarına; 9.207 öğrenci katılmış, 8.072 öğrenci sınava girmiş, 4990 öğrenci 185 ve üzerinde puan alarak başarılı olmuştur. Türkiye genelinde % 62 başarı sağlanmıştır. Anadolu Liseleri ile Askeri Liselere giriş sınavlarına hazırlık kurslarına; 2.378 öğrenci katılmış, 2.103 öğrenci sınava girmiş, 1456 öğrenci başarılı olmuştur. Türkiye genelinde % 70 başarı sağlanmıştır.

Bölgedeki vatandaşların bilgi ve becerilerini artırmaya ve meslek edindirmeye yönelik okuma yazma, giyim, trikotaj, dekorasyon, halıcılık, kuaför, mobilya, kaynak, ateşçi vb. konularda açılan kurslara vatandaşlar yoğun ilgi göstermişlerdir.

1.2.5. Kültür Gezileri

1.2.5.1. Öğrenci

27 Haziran–01 Temmuz 2005 tarihleri arasında 12 ilden seçilen 80 başarılı lise öğrencisi Ankara ve İstanbul garnizonlarında misafir edilmişlerdir. Öğrencilere bölgenin askeri, sanayi, turizm ve spor tesisleri gezdirilmiş, birbirlerini tanıma ve kaynaşmaları sağlanmıştır.

Köylerdeki ilköğretim okullarında öğretim gören öğrenciler, “Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı” ile “Atatürk’ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı” kutlama etkinlikleri çerçevesinde kendi il ve ilçelerinde misafir edilerek kutlamaları yakından görmeleri sağlanmıştır.

1.2.5.2. Erbaş ve Er

Erbaş ve erlerin tarih bilincinin geliştirilmesi amacıyla, Çanakkale Savaş alanlarını gezerek deniz ve kara savaşları, Afyon bölgesini gezerek T.C. Devletinin kuruluşunu sağlayan Kurtuluş Savaşı hakkında bilgi sahibi olmaları için kültür

gezileri yapılmaktadır. Mayıs 2005'ten itibaren Çanakkale Savaş alanlarını 17.350 erbaş ve er, 2006 yaz döneminde Afyon Kurtuluş Savaş Alanları bölgesini 1.453 erbaş ve er gezdirilmiştir.

1.2.6. Ağaçlandırma Kampanyaları

“Yeşil Bir Türkiye İçin El Ele Kampanyası” çerçevesinde Orman Bakanlığı ile yapılan işbirliği ile “Mehmetçik Ormanı” projeleri gerçekleştirilmeye devam edilmiş, toplam 1.067.578 ağaç dikilerek kamu kurum ve kuruluşlarının organize ettiği ağaçlandırma projelerine destek sağlanmıştır.

1.2.7. Köy Ziyaretleri ve Halkla Sohbet Toplantıları

Bölgedeki köy ve mezralar ziyaret edilerek, vatandaşlarımızla 14.424 sohbet toplantısı düzenlenmiş, değişik konularda konferanslar verilerek bilgilendirme yapılmış, vatandaşlarımızın sorunları ilgili kurum ve kuruluşlara aktarılmıştır.

1.2.8. Gönüllü Veli Sistemi

“Gönüllü Veli Sistemi” uygulaması, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri’nde geleceğimizin teminatı olan çocuk ve gençlerin; Atatürk, bayrak ve millet sevgilerinin çoğaltılması, milli birlik ve beraberlik ruhunun pekiştirilmesi, okul ve sosyal hayatlarındaki başarılarının artırılması, karşılıklı yardımlaşma ve dayanışmanın kuvvetlendirilmesi maksadıyla, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri’nde görev yapan Subay ve Astsubaylar ile ailelerinin imkanları dahilinde kendi istekleriyle, ilköğretim çağındaki çocukları, belli periyotlarda uygun görecekları süre kadar, evlerinde konuk etmek ve/veya onlara refakat etmek suretiyle tüm yurt genelinde uygulanmaktadır.

1.3. Ocak-Aralık 2006 Tarihleri Arasında Yürütülen Faaliyetler

TGDF kapsamında kamu kurum ve kuruluşları ile birlikte yapılan faaliyetler şunlardır:

1.3.1. Giyecek ve Yiyecek Yardımı

45.006 vatandaşımıza giyecek ve yiyecek, ihtiyacı olan vatandaşımıza da 381.788 YTL'lik nakdi yardımda bulunulmuştur.

1.3.2. Okulların ve Sağlık Ocaklarının Bakım ve Onarımı İle Köy Yollarının Islahı

Bölge genelinde; 1.206 okula araç-gereç ve kırtasiye yardımı yapılmış, çeşitli nedenlerle kapalı durumda bulunan okulların bakım ve onarımları yapılarak hizmete açılmıştır. Diğer taraftan; öğretmeni olmayan veya eksik öğretmeni olan okullara halen silah altında bulunan yedek subay, erbaş ve erlerle takviye yapılmıştır. Ayrıca; 257 km'lik köy yolunun, dokuz km elektrik ve su şebekesinin bakım ve onarımı yapılmıştır.

1.3.3. Tedavi, İlaç ve Aşı Yardımı, Veterinerlik Hizmeti

101.172 vatandaşımız muayene edilmiş, 35.259 vatandaşımıza ilaç yardımı yapılmış, 11.774 vatandaşımıza diş taraması ve diş çekimi hizmeti verilmiştir. 19.922 vatandaşa çeşitli türlerde (difteri, boğmaca, tetanoz vb.) aşı yapılmıştır. 39.111 adet küçük ve büyükbaş hayvan muayene edilmiş, vatandaşlarımız hayvancılık konularında bilgilendirilmiştir.

1.3.4. Eğitim, Kurs, Tiyatro ve Spor Faaliyetlerinin Düzenlenmesi

2005–2006 Eğitim ve Öğretim Yılında yurt genelinde açılan Üniversiteye Hazırlık Mehmetçik Dershanelerini toplam 4.458 öğrenci, Orta Öğrenim Kurumu giriş sınavları hazırlık kurslarını 1.168 öğrenci takip etmiş, üniversite hazırlık kurslarında % 70, Anadolu Liseleri ile Askeri Liselere giriş sınavları hazırlık

kurslarında % 92 başarı sağlanmıştır. 2006–2007 Eğitim ve Öğretim Yılında; 31 il ve 43 ilçede açılan üniversiteye hazırlık kurslarını 8.129 öğrenci, 19 il ve 25 ilçede açılan orta öğretim kurumları giriş sınavlarına hazırlık kurslarını hâlen 2.165 öğrenci takip etmektedir.

Bölgedeki vatandaşların bilgi ve becerilerini artırmaya ve meslek edindirmeye yönelik okuma yazma, giyim, trikotaj, dekorasyon, halıcılık, kuaför, mobilya, kaynak, ateşçi vb. konularda açılan kurslara vatandaşlar yoğun ilgi göstermişlerdir.

1.3.5. Kültür Gezileri

1.3.5.1. Öğrenci

İlk ve orta öğretim öğrencileri, başta Millî ve Kurtuluş günleri olmak üzere; bölgesel ve ulusal çapta tarihi, turistik ve eğlence yerlerine birlik komutanlıklarınca kültür gezisi düzenlenmek sureti ile bilgi ve görgülerinin artırılmasına, ülkesini ve TSK'yı yakından tanımalarına imkan verilmektedir. Bu kapsamda, bölgesel olarak 287 kültür gezisi ile 12.510 öğrencinin, bölge dışına 98 kültür gezi ile 1.378 öğrencinin gezdirilmesi sağlanmıştır.

1.3.5.2. Erbaş ve Er

Erbaş ve erlerin tarih bilincinin geliştirilmesi amacıyla, askerlik yaptıkları yerlerde bölgesel geziler ile, Çanakkale Savaş alanlarını gezerek, deniz ve kara savaşları, Afyon bölgesini gezerek T.C. Devletinin kuruluşunu sağlayan Kurtuluş Savaşı hakkında bilgi sahibi olmaları için kültür gezileri yapılmaktadır. Bu kapsamda düzenlenen bölge içi kültür gezilerine 16.492 erbaş/er, bölge dışı kültür gezilerine 7.377 erbaş/er katılmıştır.

Köylerdeki ilköğretim okullarında öğretim gören öğrenciler, “Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı” ile “Atatürk’ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı” kutlama etkinlikleri çerçevesinde kendi il ve ilçelerinde misafir edilerek kutlamaları yakından görmeleri sağlanmıştır.

1.3.6. Ağaçlandırma Kampanyaları

“Yeşil Bir Türkiye İçin El Ele Kampanyası” çerçevesinde Orman Bakanlığı ile yapılan işbirliği ile “Mehmetçik Ormanı” projeleri gerçekleştirilmeye devam edilmiş, toplam 529.479 ağaç dikilerek kamu kurum ve kuruluşlarının organize ettiği ağaçlandırma projelerine destek sağlanmıştır.

1.3.7. Köy Ziyaretleri ve Halkla Sohbet Toplantıları

Bölgedeki köy ve mezralar ziyaret edilerek, vatandaşlarımızla 6.453 sohbet toplantısı düzenlenmiş, değişik konularda konferanslar verilerek bilgilendirme yapılmış, vatandaşlarımızın sorunları ilgili kurum ve kuruluşlara aktarılmıştır.

1.3.8. Gönüllü Veli Sistemi

“Gönüllü Veli Sistemi”, geleceğimizin teminatı olan çocuk ve gençlerin; Atatürk, bayrak ve millet sevgilerinin çoğaltılması, millî birlik ve beraberlik ruhunun pekiştirilmesi, karşılıklı yardımlaşma ve dayanışmanın kuvvetlendirilmesi amacıyla, askerî personel ile ailelerinin imkânları dâhilinde kendi istekleriyle, ilköğretim çağındaki çocukları, belli periyotlarda uygun görecekları süre kadar, evlerinde konuk etmek ve/veya onlara refakat etmek suretiyle tüm yurt genelinde uygulanmaktadır. Bu kapsamda 2006 yılında; 6.332 çocuğa gönüllü veli olunmuştur. Kara Kuvvetleri Komutanlığı tarafından 1996–2006 yılları arasında icra edilen TGDF yıllık dökümü EK-1’dedir.⁴⁶

1.4. 2007-2008 Tarihleri Arasında Yürütölen Faaliyetler

1.4.1. Eğitim, Kurs, Tiyatro ve Spor Faaliyetlerinin Düzenlenmesi

TSK tarafından; 1.643 okulda öğrenim gören 58.126 öğrenciyeye kitap, kırtasiye ve araç-gereç yardımı yapılmış; 4.510 öğrenciyeye koruyucu aile / gönüllü veli hizmeti verilmiş; 294 kardeş okul uygulaması yapılmıştır.

⁴⁶ www.kkk.tsk.tr.

Açılan 68 Mehmetçik Dershanesinde (2007-2008 Eğitim-Öğretim Dönemi) 4.520 öğrenciye Anadolu Liseleri ve üniversitelere hazırlık kursları verilmiş, otuz iki adet Mehmetçik Kütüphanesi açılmıştır.

1.4.2. Okulların ve Sağlık Ocaklarının Bakım ve Onarımı ile Köy Yollarının Islahı

389 okulun, 13 sağlık ocağının, 22 köy camisinin, 11 km.lik köy yolunun bakım onarımı, 56 km.lik su ve 290 km.lik elektrik şebekesinin tesisi / ıslahı yapılmıştır.

27.828 vatandaşa giyecek, 35.326 vatandaşa gıda, 10.509 vatandaşa nakdi, 7.751 aileye yakacak, 810 engelli vatandaş ile huzur evi ve kimsesizler yurtlarında kalan vatandaşlara muhtelif yardımlar yapılmıştır. Meydana gelen doğal afetler için düzenlenen dokuz yardım kampanyası ile toplam 11.951 TL afetten zarar gören vatandaşlarımıza ulaştırılmıştır.

1.4.3. Tedavi, İlaç ve Aşı Yardımı, Veterinerlik Hizmeti

77.113 vatandaş sağlık taramasından geçirilmiş olup, bu faaliyetlerde 17.141 vatandaşa ilaç yardımı, 27.108 vatandaşa aşı yapılmış; 27.807 vatandaş dış taramasından geçirilerek 11.275 dış çekimi yapılmıştır. "Gıda Kontrol ve Su Analiz Timleri" tarafından başta hastalık riski yüksek yerler olmak üzere icra edilen 9.267 faaliyet ile temel gıda ve su kaynaklarının analizi yapılarak, sonuçları ilgili kurum ve kuruluşlara bildirilmiştir.

1.4.4. Birlik - Beraberlik Yaratıcı Faaliyetler

Halka açık 588 adet bando konseri verilmiş, 655 adet spor ve kültür-sanat etkinliği düzenlenmiştir. Düzenlenen 2.040 muhtelif etkinliğe katılan 222.249 vatandaşımız kışlalarımızı ziyaret etmiş ve personel, silah, araç ve tesislerimizi yerinde görmüşlerdir.

343 imam nikahlı çift resmi nikaha teşvik edilerek evlendirilmiş, 934 vatandaşın nüfusa kaydı sağlanmış, 517 çocuk sünnet ettirilmiştir.

1.4.5. Kadının İnsan Hakları ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Konulu Eğitimleri

Söz konusu çalışma doğrultusunda Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanlığı'ndan temin edilen bilgiler, Genelkurmay Başkanlığı tarafından ilgili eğitim dokümanlarına dahil edilmiştir.

Ayrıca, Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanlığı tarafından, Türkiye Radyo Televizyon Kurumu'na hazırlattırılan “Yere Batsın Böyle Töre”, “Aydınlığa Bir Adım”, “Çağdaş Köle”, “Dikkat Şiddet Bulaşıcıdır”, “Yurtaş Olma Hakkı”, “Baş Belası Başlık” konu başlıklarında altı adet kısa süreli film çoğaltılmış ve TSK bünyesinde dağıtımı yapılarak, erbaş ve erlere uygun zamanlarda izlettirilmeye başlanmıştır.

Aynı kapsamda hazırlanan dört adet afişin (“Töre için cinayet suçtur”, “Kadına karşı şiddet suçtur”, “Tecavüz ve cinsel taciz suçtur” ve “Kız çocukları okutulmalıdır”) TSK bünyesinde dağıtımı yapılarak erbaş ve erlerin gazino, okuma salonu, dinlenme salonu vb. toplu olarak buldukları yerlerde sergilenmesine başlanmıştır.

1.4.6. Kültür Gezileri

Diyarbakır-Lice Kaymakamlığı ile koordineli olarak, Lice Ahmet Toprak Çok Programlı Lisesinde okuyan kırk iki öğrenci ile beş idareci, "10 Kasım Atatürk'ü Anma Günü" törenlerini Ankara'da izlemek, tarihî ve kültürel yerleri görmek amacıyla Kara Kuvvetleri Komutanlığının misafiri olarak, 08-11 Kasım 2008 tarihleri arasında çeşitli ziyaret ve etkinlikler için Ankara'da misafir edilmişlerdir.

Diyarbakır-Kulp Kaymakamlığı ile yapılan koordine sonucunda, "29 Ekim Cumhuriyet Bayramı'nın 85'inci yıl dönümü etkinlikleri kapsamında, lise son sınıfta okuyan kırk iki öğrenci (üç idareci nezaretinde), Kara Kuvvetleri Komutanlığının

davetlisi olarak, 27 Ekim - 01 Kasım 2008 tarihleri arasında çeşitli ziyaret ve etkinliklerde bulunmaları için Ankara'da misafir edilmişlerdir.

1.4.7. Ağaçlandırma Kampanyaları

Ağaçlandırma faaliyetlerinin 1996-2007 yılları arasını kapsayan son on yıllık döneminde, 45.511.756 adet fidan dikilerek 7800 hektarlık alan ağaçlandırılmıştır.

Çevre ve Orman Bakanlığı ile imzalanan protokol kapsamında "TSK Ormanları Ağaçlandırma Planı (2008-2012)" hazırlanmıştır. Türkiye genelinde 81 ili kapsayan Ağaçlandırma Planı ile daha geniş alanların ağaçlandırılması ve ağaçlandırma faaliyetlerinin TSK öncülüğünde toplumun geniş kitlelerine yaygınlaştırılması hedeflenmektedir.

TSK Birliklerince kışla arazileri dışında Hazineye ait arazilerin ağaçlandırılması maksadıyla hazırlanan master plana göre; 2008-2012 yıllarını kapsayan beş yıllık dönem içinde 7.989.636 adet fidan dikilerek 47.938.350 m2 lik alanın ağaçlandırılması öngörülmektedir.

"TSK Ormanları" kurulması çalışmaları kapsamında yapılan "Ağaçlandırma Planı" çerçevesinde; 2008 yılı ilkbahar ve sonbahar dönemlerinde 1.743.900 adet ağaç dikilerek 10.463.400 m2 lik alanın ağaçlandırılması planlanmıştır. TSK Birlikleri tarafından İlkbahar-2008 döneminde toplam 1.388.895 adet ağaç dikilmiş ve 8.330.476 m2 lik alan ağaçlandırılmıştır. İlkbahar-2008 döneminde dikilen ağaç miktarı, planda öngörülen miktarın üstünde gerçekleşmiştir.

1.4.8. Yetenek Kazandırma Kursları

Kutsal askerlik hizmetini ifa etmek üzere silah altına alınan kahraman Mehmetçiklere, sivil yaşamlarında istifade edebilecekleri bir yeteneği kazandırma çalışmaları kapsamında, Genelkurmay Başkanlığınca; Milli Eğitim Bakanlığı ile 08 Şubat 2000 tarihinde, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığı ile 08 Ekim 2001 tarihinde iki ayrı protokol imzalanarak yürürlüğe konulmuştur.

Söz konusu protokoller çerçevesinde belirlenen 178 kurstan (20 adet Modern Tarım ve Hayvancılık Kursları dahil) 172'sine personelin katılımı sağlanmıştır. Katılım sağlanan kurslardan bazıları aşağıda gösterilmiştir.

Projenin uygulanmaya başlandığı 08 Şubat 2000 tarihinden 31 Mart 2007 tarihine kadar açılan kurs miktarında 28.634'e, katılan personel miktarında ise 608.175'e ulaşılmıştır. Kurslara katılan personelden, 475.958'i kursları başarı ile bitirmiştir. Başarı oranı % 78'dir. Aynı dönem içerisinde, okuma yazma kursuna 200.897 erin katılımı sağlanmış, bu erlerden 142.972'si başarıyla kursu tamamlamıştır. Başarı oranı % 71'tir.

01 Ocak 2007 - 31 Mart 2007 tarihleri arasında ise açılan 1048 yetenek kazandırma kursuna 16.167 erbaş ve er iştirak etmiş, 14.930'u kursu başarıyla tamamlamıştır. Başarı oranı % 92'dir. Okuma yazma kurslarına ise aynı dönem içerisinde 6790 erbaş ve erin katılımı sağlanmış, bu erlerden 6385'i başarıyla kursu tamamlamıştır. Okuma yazma kurslarının başarı oranı %94'tür.

Kurslar, her celp döneminde yeni silah altına alınan Mehmetçiklerin katılımında tekrar edilmekte, bu suretle kurslara katılım ile yetenek kazanan erbaş ve er miktarı sürekli artmaktadır. Katılım Sağlanan Erbaş ve Erlere Yetenek Kazandırma Kurslarından Örnekler EK-2'de, Erbaş ve Erlere Yetenek Kazandırma Kursları Sonuç Tablosu (08 Şubat 2000-31 Mart 2007) EK-3'de, Okuma Yazma Kursları Sonuç Tablosu (08 Şubat 2000 - 31 Mart 2007) EK-4' dendir.⁴⁷

2. DZ.K.K.LIĞINDA UYGULANAN TOPLUMSAL GELİŞİME DESTEK FAALİYETLERİ

Yurt savunmasının bir parçası olarak Dz.K.K.lığının temel görevi; üç tarafı denizlerle çevrili olan ülkemizi denizlerden gelecek her türlü tehlikelere karşı savunmak olup barış döneminde de halk ile Türk Silahlı Kuvvetleri arasındaki iyi ilişkileri daha da arttırmak, eğitim, kültür, moral, sağlık v.b. konulardaki sorunları

⁴⁷ www.tsk.tr

paylaşmak ve ortadan kaldırmak, askerliği, denizi ve denizciliği sevdirmek amacıyla Toplumsal Gelişime Destek Faaliyetleri icra edilmektedir.

Amaç; Türk Silahlı Kuvvetleri ile halkın bütünleşmesini sağlamak, Türk Silahlı Kuvvetlerinin her zaman halkının yanında olduğunu açıkça belirtmek, halkın da devlete ve Türk Silahlı Kuvvetlerine olan güvenini geliştirmek ve sevdirmektir. Bu çerçevede Türk Deniz Kuvvetleri olarak yapılan Toplumsal Gelişime Destek Faaliyetleri'ne aynı zamanda denizi ve denizciliği sevdirmek de dahil edilmiştir.

Belirtilen bu hedefler doğrultusunda, 2007 yılı içinde Deniz Kuvvetleri Komutanlığı olarak bu yıl için belirlenen programlar çerçevesinde çeşitli faaliyetler yapılmıştır. Özellikle Türk Halkının geleceği olan öğrenim çağındaki çocuklarımızın çağdaş uygarlık seviyesinde, Atatürk İlke ve İnkılâpları doğrultusunda temiz ve düzgün eğitim alanlarına kavuşmaları, sağlıklı olarak gelişebilmeleri, vatandaşlarımızın TSK'ne güven ve bağlılığının artırılması, morallerinin yüksek tutulması amacıyla çeşitli hizmetler götürülmüş, halkla bütünleşme ilkesi doğrultusunda bu bağluluklar pekiştirilmiştir.

Deniz Kuvvetleri Komutanlığı tarafından 2007 yılı içerisinde TGDF kapsamında icra edilen faaliyetler şunlardır:

2.1. Eğitim Faaliyetleri

Deniz Kuvvetleri Komutanlığı tarafından geleceğimizin teminatı olan çocuklarımız ile onlara daha iyi bir yaşam sağlamak için çaba sarf eden ebeveynlerine eğitim öğretim faaliyetlerinde destek olmak maksadıyla; 14 okulda 934 öğrenciye eğitim destek yardımı yapılmış, 23 adet kurs açılmak suretiyle kursa katılan 230 öğrenciye de okuma yazma kursu verilmiştir.

Çeşitli okullarda eğitim yapan 107 sivil öğrenciye açılan 6 kurs ile "Yabancı Dil Destek Eğitimi", 122 öğrenciye açılan 11 kurs ile "Bilgisayar" kursu verilmiştir.

Okuma yazma bilmeyen ve vatani görevini yapmakta olan 877 erbaş ve erimize 25 kurs açılmak suretiyle okuma ve yazma öğretilmiş, ayrıca tüm erbaş ve

erlerin, görev yaptıkları birliklerinde verilen Bilgilendirme ve Bilinçlendirme Konferansları ile çeşitli konularda bilgi sahibi olmaları sağlanmıştır.

Askerlik görevinin tamamlanmasını müteakip, sivil hayatta başarılarının daha da artmasını sağlamak maksadıyla, erbaş ve erler için açılan 61 adet Yetenek Kazandırma Kurslarına 1148 erbaş ve er katılmıştır.

Dz.K.K.lığı emrinde vatani görevini yapmakta olan erbaş ve erlerin Yurt Sevgilerinin pekiştirilmesi ve bu duyguyu yakın çevrelerine aktarabilmeleri maksadıyla 2006 yılı içerisinde 23.000 erbaş ve erin katılımıyla 487 adet konferans düzenlenmiştir.

2.2. Bakım, Onarım ve Yardım Faaliyetleri

Deniz Kuvvetleri Komutanlığı tarafından 2006 yılı içinde “Bakım Onarım ve Yardım Faaliyetleri” kapsamında, yardıma muhtaç vatandaşlarımıza çeşitli giyecek ve gıda yardımları yapılmış, 9 adet okulun bakım ve onarımı yapılarak geleceğimizin güvencesi olan çocuklarımızın eğitim hizmetine sunulmuş, ayrıca 3 adet Huzurevi ve Kimsesizler Yurdunda çeşitli bakım onarım ve yardım faaliyetlerinde bulunulmuştur.

2006 yılı içerisinde yaşanmış olan doğal afetlerden zarar gören vatandaşlarımıza (Sel baskını vb.) gıda yardımı yapılmış, süratle personel ve iş makinesi desteği sağlanmıştır.

Deniz Kuvvetleri Komutanlığı tarafından 2007 yılı içinde “Bakım Onarım ve Yardım Faaliyetleri” kapsamında; yardıma muhtaç 1545 vatandaşımıza çeşitli giyecek ve gıda yardımları yapılmış, 42 adet okulun bakım ve onarımı yapılarak geleceğimizin güvencesi olan çocuklarımızın eğitim hizmetine sunulmuş, ayrıca 15 adet Huzurevi ve Kimsesizler Yurdunda çeşitli bakım onarım ve yardım faaliyetlerinde bulunulmuş, burada bulunan vatandaşlara manevi destekte bulunularak, devletimizin ve milletimizin daima yanlarında olduğu bir kez daha hatırlatılmıştır.

2.3. Birlik ve Beraberlik Yaratıcı Faaliyetler

Birlik ve beraberlik duygusu, halkımızın sürekli ihtiyaç duyduğu ve Cumhuriyetimizin temelini oluşturan vazgeçilmez unsurlardan bir tanesidir. Bu çerçevede, Ülkemizin geleceği olan çocuklarımıza yönelik olarak yardıma muhtaç 50 çocuğumuza “Koruyucu Aile / Gönüllü Veli Sistemi” kapsamında veli olunmuştur.

Bölgesel faaliyetlerde vatandaşlarımız ile 211 sohbet toplantısı düzenlenmiş, Milli bayramlarımız ve özel günlerimizde düzenlenen etkinlikler dahilinde vatandaşlarımızın katılımıyla halka açık 81 Bando konseri düzenlenmiştir.

Ulu önder Gazi Mustafa Kemal ATATÜRK’ün özellikle belirttiği “Sağlam Kafa Sağlam Vücutta Bulunur” sözünden hareketle, Spor, Kültür ve Sanat Faaliyetlerinde vatandaşlarımız ile birlikte 117 etkinlik düzenlenmiş, başarılı olan katılımcılara çeşitli anı objeleri takdim edilmiştir.

2.4. Çevre Bilinci Yaratıcı Faaliyetler

Doğal Hayatın Korunması kapsamında; ağaçlandırma faaliyetleri ile çevre temizliği yaşayan her canlının ihtiyaç duyduğu ve hak ettiği doğal gereksinimlerdir. Bu çerçevede Deniz Kuvvetleri Komutanlığı personeli ile birlikte vatandaşlarımızın da katılımı ile çeşitli bölgelerde 12 ağaçlandırma etkinliği düzenlenmiş olup, 10.000 ağaç fidanı dikilmiştir. Ayrıca çevremizi temiz tutmanın gerekliliği, bilinci ile vatandaşlarımızın ve öğrencilerimizin katılımıyla doğal hayatın korunması için çeşitli il ve ilçelerde kıyı temizliği kampanyaları düzenlenmiştir.

2.5. Sağlık Faaliyetleri

Vatandaşlarımıza daha fazla sağlık desteği verilmesi maksadıyla, yurdumuzun çeşitli illerinde 1780 vatandaşımız çeşitli tarihlerde Dz.K.K.lığının sağlık personeli tarafından muayene edilmiş, 408 vatandaşımıza rahatsızlıklarına istinaden ilaç verilmiş, 351 vatandaşımız ağız ve diş sağlığı taramasına tabi tutulmuş, 35 vatandaşımızın dişi tedavi edilmiştir. Sağlık personeli tarafından ayrıca 10 bölgede gıda kontrolü, 17 bölgede su tahlili yapılmıştır.

2.6. Gezi Faaliyetleri

Deniz Kuvvetleri Komutanlığı bağılısı birlik ve gemilerin bulunduğu bölgelerde, birlik ve gemilerimiz bu bölgelerde yaşayan vatandaşlarımız ile erbaş ve er ailelerinin ziyaretine açılmıştır.

Milli ve dini bayramlar ile çeşitli il ve ilçelerimizin kurtuluş günlerinde, Dz.K.K.lığının çeşitli birlik / gemilerine toplam 386 adet ziyaret düzenlenmiştir. Bahse konu ziyaretler kapsamında; 33 farklı özel kuruluş / basın yayın kuruluşu birlik / gemilere davet edilmiş, toplam 4022 öğrencinin katılımı ile birlik/gemilere 56 adet kısa süreli gezi tertiplenmiştir.

Farklı birliklerden getirilen toplam 6.842 erbaş ve ere Dz.K.K.lığının diğer birlikleri tanıtılmak suretiyle bölge içinde 40, bölge dışında 4 ayrı gezi düzenlenmiştir.

Birlik ve gemilerimizin daha iyi tanıtılabilmesi amacıyla, farklı okullardan katılımların sağlandığı 21 adet bölge içi öğrenci gezisi düzenlenmiş, bu gezilere 2.976 öğrenci katılımı sağlanmıştır.

Birliklerimizin bölgelerinde bulunan Huzurevi ve Kimsesizler Yurtları ile Rehabilitasyon Merkezleri çeşitli tarihlerde ziyaret edilmiş ve burada bulunan vatandaşlara manevi destekte bulunularak, devletimizin ve milletimizin daima yanlarında olduğu bir kez daha hatırlatılmıştır.

2.7. Diğer Faaliyetler

2006 yılı içerisinde, Garnizon Komutanlığı Dz.K.K.lığı sorumluluğunda bulunan bölgelerde; Dz.K.K.lığı personeli tarafından, Vatanın bölünmez bütünlüğünde büyük payları olan gazilerimize destek sağlamak amacıyla 163 gazimiz ziyaret edilmiş, vatani için gözünü kırpmadan canlarını feda eden 226 şehit ailesine ziyaretler düzenlenmiş ayrıca 22 şehitlik ziyaret edilmiş ve bakımları da yapılmıştır.

Engelli vatandaşlarımızın “Temsili Askerlik” kapsamında askerlik hizmetini ifa etmeleri faaliyetlerine çeşitli birliklerde devam edilmiştir.⁴⁸

3. Hv.K.K.LIĞINDA UYGULANAN TOPLUMSAL GELİŞİME DESTEK FAALİYETLERİ

Hava Kuvvetleri Komutanlığı tarafından TGDF kapsamında icra edilen faaliyetlerden bazıları şunlardır:

3.1. Arama ve Kurtarma Faaliyetleri

3.1.1. Hasta Vatandaşın Helikopter İle Hastaneye Nakli

26 Ocak 2006 tarihinde Balıkesir ili Kepsut ilçesi Alagüney Köyü’nde hastalanan bir vatandaş yolların kapalı olması nedeniyle karadan hastaneye ulaştırılamamıştır. Balıkesir Valiliği’nin talebi üzerine, 9’uncu Ana Jet Üs Komutanlığından bir arama kurtarma helikopteri görevlendirilerek hastanın Balıkesir’e havadan nakli gerçekleştirilmiştir.

3.1.2. Ağrı Dağında Mahsur Kalan Turistlerin Kurtarılması

15 Ağustos 2005 tarihinde Ağrı Dağına tırmanmakta iken düşerek ayağını kıran ABD vatandaşı John Thomas MCINTOSH ile birlikte Matthew Francis KNEISLER ve Down Richard PURSLEY adlı dağcılar 4.500 metre yükseklikte mahsur kalmışlardır. Söz konusu turistler, 16 Ağustos 2005 tarihinde Türk Hava Kuvvetleri Komutanlığı’na bağlı 202’nci Arama Kurtarma Filo Komutanlığı bünyesinde bulunan Cougar helikopteri ve arama kurtarma timi tarafından düştükleri kanyondan kurtarılarak Doğu Beyazıt’a başarı ile tahliye edilmişlerdir.

⁴⁸ www.dzkk.tsk.tr

3.2. Yangın Söndürme Faaliyetleri

(1) Muğla ili Milas ilçesinin 20 mil batısında meydana gelen 200 hektarlık orman yangınına söndürmek amacıyla 13 Eylül 2005 günü saat 14:20'de Antalya'dan 2 adet C-130 Yangın Söndürme Uçağı kaldırılmıştır. Toplam 20 sorti icra edilmiş olup yangın bölgesi üzerine 147.600 kg su ve 30.600 kg reterdant atılmış, görev başarı ile tamamlanmıştır.

(2) Kahramanmaraş'ın Göksun mevki güneyinde meydana gelen 2 hektarlık orman yangınına söndürmek amacıyla 09 Ağustos 2005 Salı günü saat 15:33'te Antalya ve Kayseri'den Türk Hava Kuvvetlerine ait 2 adet C-130 yangın söndürme uçağı görevlendirilmiştir. Toplam 2 sorti görev icra edilmiş olup, yangın bölgesi üzerine 3,6 ton reterdant ve 14 ton su atılmış, görev başarı ile sonuçlandırılmıştır.

(3) Suriye'deki orman yangınına söndürmek maksadıyla Genelkurmay Başkanlığınca Hava Kuvvetleri Komutanlığından üç C-130 tipi yangın söndürme uçağı görevlendirilmiştir. Suriye Lazkiye vilayetinin, Rasel Basit nahiyesi Karaduran dağının güneyinde (Hatay ili Suriye sınırına 10 Km. mesafede), 26 Ekim 2004 günü saat 16.00 sıralarında meydana gelen orman yangınında bir köy tamamen yanmış, 25 köy ise boşaltılmıştır.

Söz konusu yangını söndürmek maksadıyla; Suriye makamlarınca Başbakanlık Türkiye Acil Durum Yönetimi Genel Müdürlüğü kanalı ile Genelkurmay Başkanlığından yardım talep edilmiştir. Talebin uygun karşılanması üzerine, 27 Ekim 2004 tarihinde saat 06.30'da Hava Kuvvetleri Komutanlığı'ndan üç adet C-130 yangın söndürme uçağı görevlendirilmiş olup uçaklar Erkilet-Kayseri ve İncirlik-Adana Askeri Meydanları'ndan kalkış yaparak yangına müdahale etmişlerdir.

Uçaklar, 27 Ekim 2004 günü saat 16.46'ya kadar toplam 13 sorti yaparak, su ve kimyasal madde atmak suretiyle komşu ülke Suriye'deki yangının tamamen kontrol altına alınmasını sağlamışlardır.

3.3. Hava Birliklerini Tanıtıcı Geziler

Öğrencilere havacılığı tanıtmak ve sevdirmek amacıyla okul müdürlükleri tarafından yapılan başvurular değerlendirilmekte ve birliklerin uçuş faaliyetlerini etkilemediği müddetçe Hava Üsleri öğrencilerin ziyaretine açılmaktadır.

3.4. "İstikbal Göklerdedir" Konulu Resim Yarışması

Hava Kuvvetleri Komutanlığının 96'ncı kuruluş yıldönümü kutlamaları kapsamında yurt çapında ilk ve ortaöğretimde öğrenim gören öğrencilerin resim sanatına olan ilgisini artırmak, yaratıcı çalışmalarını desteklemek ve havacılık sevgisinin yaygınlaşmasını sağlamak amacıyla düzenlenen "İstikbal Göklerdedir" konulu resim yarışması düzenlenmiştir. Yarışma sonucunda dereceye giren 18 öğrenciye hediyeleri verilmiştir.

3.5. Plastik Model Uçak Yarışmaları

Havacılığı gençlere sevdirmek amacıyla, Hava Kuvvetleri Müzesi Komutanlığı (Yeşilköy/İstanbul) ve Hava Kuvvetleri Müzesi Komutanlığı (Etimesgut/Ankara) tarafından plastik maket uçak yarışmaları düzenlenmektedir.

3.6. Engelli Vatandaşlar İçin Temsili Askerlik Uygulaması

Anayasanın 72'nci maddesinde vatan hizmeti "Her Türk'ün Hakkı ve Ödevi" olarak düzenlenmiştir. Bununla birlikte 1111 sayılı askerlik kanunu kapsamında silah altına alınmaları mümkün olmayan engelli vatandaşların bu hak ve ödevlerini sembolik olarak yerine getirebilmelerini sağlamak maksadıyla Kuvvet Komutanlıkları ve Jandarma Genel Komutanlığınca her yıl 10–16 Mayıs Sakatlar Haftası süresince "Temsili Askerlik Uygulaması" icra edilmektedir. Bu kapsamda 1'inci Ana Üs Komutanlığında 16 Mayıs 2007 tarihinde, 12'nci Hava Ulaştırma Ana Üs Komutanlığında ise 11 Mayıs 2007 tarihinde "Temsili Askerlik Uygulaması" icra edilmiştir.

3.7. Eğitime Destek Faaliyetleri

Hava Kuvvetlerinden Kitap Yardımı Hava Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Faruk CÖMERT'e mektup yazarak kitap talebinde bulunan Malatya Akçadağ Yatılı İlköğretim Bölge Okulu (YİBO) 6'ncı sınıf öğrencisi Turgut ASLAN'a kitap hediye edilmiştir.

Köylerinde okul bulunmayan ve maddi imkânı olmayan ailelerin çocuklarına ücretsiz iâşe ve ibate imkânı veren Malatya Akçadağ Yatılı İlköğretim Bölge Okulu öğrencilerinden Turgut ASLAN, Hava Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Faruk CÖMERT'e mektup yazarak kitap talebinde bulunmuştur.

Hava Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Faruk CÖMERT tarafından yazılan cevabi mektup ve hediye kitaplar Malatya Akçadağ'da bulunan Hava Radar Mevzi Komutanlığı personeli tarafından 22 Şubat 2007 tarihinde okula gidilerek Turgut ASLAN'a ulaştırılmıştır.

Tek isteği kitap ve okumak olan Turgut ASLAN, Hava Kuvvetleri Komutanının yazdığı mektubu okul öğretmen ve öğrencilerine okumuş ve mektup ayakta alkışlanmıştır. Üniversitelerden de kitap isteğinde bulduklarını ancak henüz cevap alamadıklarını belirten öğrenciler Hava Kuvvetleri saflarında görev yapmaya hazır olduklarını hep bir ağızdan haykırmışlardır

27 Eylül 2006 tarihinde Sivrihisar Kaymakamı, Belediye Başkanı, İlçe ileri gelenleri ve Sivrihisar Meydan Komutanlığı personelinin katılımı ile maddi durumu iyi olmayan 200 ilköğretim öğrencisine ayakkabı ve gıda yardımı ile 50 askere giyecek yardımı yapılmıştır.

3.8. Köy Destek Çalışmaları

Kırsal bölgelerdeki su/elektrik şebekelerinin tesisi ve ıslahı, sağlık taraması ve ilaç yardımı, okul, sağlık ocağı vb. resmi binaların bakım ve onarımı çalışmalarına destek olunmaktadır.

3.9. Erlere Yönelik Meslek Edinme Ve Okuma Yazma Kursları

Mecburi askerlik hizmetlerini yerine getirmekte olan askerlere bilgisayar operatörlüğü, berberlik gibi çeşitli kurslar verilerek mesleki yetenek kazandırmaya çalışılmaktadır. Ayrıca okuma yazma bilmeyen erlere okuma-yazma öğretilmektedir.

3.10. Doğal Hayatın Korunması ve Ağaçlandırma Çalışmaları

Birliklerin kendi inisiyatifleri ile başlattıkları doğal hayatın korunması ve ağaçlandırma faaliyetlerinin yanı sıra diğer kurum ve kuruluşlar ile vatandaşlar tarafından yürütülen ağaçlandırma ve koruma etkinliklerine katılım sağlanmaktadır.⁴⁹

4. J.GN.K.LIĞINDA UYGULANAN TOPLUMSAL GELİŞİME DESTEK FAALİYETLERİ

Jandarma Genel Komutanlığı; emniyet, asayiş ve kamu düzeninin korunması ile ilgili kanun ve nizamların verdiği görevleri yerine getirirken aynı zamanda, halka yardım görevleri kapsamında halk ile Jandarma arasındaki iyi ilişkileri güçlendirmek ve geliştirmek, eğitim, kültür, sağlık, çevre gibi temel konularda halka destek olmak, halkın sorunlarının çözülmesine katkı sağlamak amacıyla; ülke genelinde Toplumsal Gelişime Destek Faaliyetleri icra etmektedir.

4.1. 2003–2007 Tarihleri Arasında Yürütülen Faaliyetler

Jandarma Genel Komutanlığının 2003–2007 tarihleri arasında TGDF kapsamında icra ettiği faaliyetlerden bazıları şunlardır:

4.1.1. Maddi İmkânları Yetersiz Öğrencilerin Okutulması

Maddi olanakları, okumalarına el vermeyen çocukların daha uygun koşullarda öğrenimlerini sürdürmelerine katkıda bulunmak amacıyla, "Maddi İmkânları Yetersiz Öğrencilerin Okutulması" adıyla 27 Ocak 2003 tarihinde bir proje başlatılmıştır. Bu projenin başlangıcında, her ilçeden ikişer olmak üzere toplam 1800

⁴⁹ www.hvkk.tsk.tr.

maddi imkânları yetersiz öğrenci tespit edilmiş, ayrıca her öğrenciye bir rütbeli personel gönüllü veli, bir personel eşi de gönüllü rehber annelikle görevlendirilmiştir. Proje kapsamında desteklenen öğrenci sayısı giderek artmış ve Haziran 2007 tarihi itibarıyla 6.000'i aşmıştır.

4.1.2. Kardeş Okulların ve Öğretmenlerin Desteklenmesi

Yurdumuzun özellikle kırsal kesimindeki bazı okulları, maddi imkânların yetersizliğinden dolayı kullanılmayacak veya kapasiteyi kaldıramayacak duruma gelmiştir. Bu da yarınlarımızın teminatı olan çocuklarımızın daha iyi koşullarda öğrenimlerini sürdürmelerini zora sokmaktadır. Bu kötü koşulları ortadan kaldırmak ve gerekli uygun eğitim öğretim ortamının hazırlanmasına katkıda bulunmak, onların Atatürk İlke ve Devrimleri ışığında çağdaş ve laik bir eğitim almalarını sağlamak amacıyla, Yurt genelinde jandarmanın sorumluluk bölgesindeki okulların bir kısmı "Kardeş Okul" kapsamında desteklenmektedir. Bu kapsamda imkânlar nispetinde;

(a) İhtiyacı olan okullara boya, badana, onarım ve çevre düzenlemesi gibi konularda okul idareleri vasıtasıyla yardımcı olunmakta,

(b) Okulların Atatürk maskı/büstü, kırtasiye, büro malzemesi, Türk Bayrağı, eğitim araç ve gereçleri gibi ihtiyaçları karşılanmakta,

(c) Lise iki ve üçüncü sınıftaki istekli ve maddi imkânları yetersiz öğrencilere Mehmetçik Dershanelerinde ücretsiz üniversiteye hazırlık kursları verilmekte,

(ç) Okul idareleri ile koordineli olarak 18 Mart, 23 Nisan, 19 Mayıs, 30 Ağustos, 29 Ekim ve 10 Kasım gibi önemli ve anlamlı günlerde öğrencilere konusunda uzman personel tarafından konferanslar verilmekte,

(d) Uygun zamanlarda, öğrenciler ve öğretmenlerinin katılımıyla ağaçlandırma, kültür gezisi, piknik, kır yürüyüşü gibi sosyal etkinlikler de icra edilmektedir.

Türkiye genelinde Temmuz 2007 tarihi itibariyle, jandarma birlikleri tarafından desteklenen okul sayısı 3.422'dir.

4.1.3. İzcilik Faaliyetleri

Çocuk ve gençlerimizin daha iyi gelişmelerini sağlamak, onların insan sevgisiyle dopdolu, Atatürk İlke ve Devrimlerine bağlı, topluma ve ailesine saygılı, çevreye karşı duyarlı, doğayı seven ve koruyan, bedence sağlam, kişilik olarak gelişmiş ve ülkesine yararlı bireyler olmasını sağlamak amacıyla, J.Gn.K.lığı bünyesinde 29 Kasım 2002 tarihinden itibaren izcilik faaliyetleri başlatılmış ve 19 Mayıs 2003 tarihi itibariyle de her ilde "Atatürk'ün İzçileri" grupları teşkil edilmiştir. Bu kapsamda;

- (a) İzci öğrenciler; Yurt genelinde icra edilen ağaç dikme, bölgesel gezi ve kamp etkinliklerine iştirak ettirilmiş,
- (b) 15 Mart 2003'te Ankara Ticaret Odasının arazisi üzerine 1700 fidan dikilmiş,
- (c) 23-26 Nisan 2003'te Manyas Kuş Cennetinde düzenlenen "Ulusal Çevre ve İzcilik" kampına 441 izcinin katılması sağlanmış,
- (ç) Tüm izcilerin yanlarında taşınması ve faydalanması amacıyla "Atatürk'ün izçileri El Kitabı" bastırılarak kendilerine ulaştırılmıştır.
- (d) Ayrıca, maddi imkanları yetersiz olan çocuklar da izci gruplarına dahil edilmiştir.

Mart 2007 tarihi itibariyle, Atatürk'ün İzçileri Gruplarına mensup 265 izci lideri ve 5674 izci bulunmakta olup, bu sayı her geçen gün artmaktadır.

4.1.4. Yurt Sevgisi Eğitimi

Askerlik hizmetini yapmak üzere kıtalara katılan tüm Türk gençlerinin, askerlik dönemlerinden sonra da yaşamlarının sonuna kadar vatan ve Cumhuriyete

bağlı, topluma, milletine ve kanunlara saygılı, kurallara uyan ve iyi bir vatandaş olmasına katkı sağlamak amacıyla Kasım 2002'den itibaren kıtalarda erbaş ve erlere yönelik olarak "Yurt Sevgisi Eğitimi" başlatılmıştır.

Türk Silahlı Kuvvetleri, Ulu Önder'in "*Subay, yalnız askere savaş vasıtalarını öğreten ve ona harpteki vazifesini gösteren bir insan değildir. O, insani ve milli hisleri de işler ve gereğinde düşman karşısında silah kadar tehlikeli bir duruma getirir. Bizim askerimiz kışlaya işlenecek bir ham madde olarak gelir. Kışladan ayrıldığı zaman da geldiğinden çok farklı bir durumda ayrılır. Kazanmış, yükselmiş, kuvvetlenmiş olarak evine döner. Kışla bizde sadece bir harp öğretim yeri değil, aynı zamanda bir kültür ocağı, bir sanat okuludur ve böyle olmakla da memlekete yaptığı hizmet ölçülemeyecek kadar büyüktür.*"⁵⁰ direktifi doğrultusunda uyguladığı vatandaşlık eğitimlerinin kapsamını genişleterek "Yurt Sevgisi Eğitimi" adı altında daha kapsamlı bir programla bu faaliyeti icra etmektedir.

Bu kapsamsa, Tasarruf Tedbirleri, Çevre Koruma Eğitimi, Trafik, Emniyet ve Kaza Önleme, İnsan Hakları, Okuma-Yazma Eğitimi, Aile Planlaması gibi konularda erbaş ve erlere bazı gerekli bilgiler verilmekte ve bu önemli konularda bilinçlendirilmeleri sağlanmaktadır.

Bu konular sadece planlı eğitim zamanlarında değil, ilave olarak; Komutanların birliklerine yapacakları konuşmalarda, bayramlarda, tarihi ve özel günlerde, törenlerde, değişik yayın vasıtalarıyla ve eğitimden arta kalan boş vakitlerde dahi işlenmektedir.

4.1.5. Meslek Edindirme Kursları

TSK; bünyesinde vatani görevlerini yapmakta olan erbaş ve erlere yönelik olarak, onlara sivil hayatlarında da kullanabilecekleri bir yetenek kazandırılmasıyla ilgili çalışmalara Halk Eğitim Merkezleri ile koordineli olarak Ekim 1999 tarihinden itibaren başlamıştır. Bu kapsamda;

⁵⁰ E. Ziya KARAL, Atatürk'ten Düşünceler, Ankara, 1981, s. 112

(a) Halk Eğitim Merkezlerince birliklerde bazı Meslek Edindirme Kursları düzenlenmekte,

(b) Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı ile koordineli olarak modern tarım ve hayvancılık kursları verilmekte,

(c) Okuma-yazma bilmeyen erler, örgün eğitimin herhangi bir kademesinden ayrılmış olanlar, bir mesleğe sahip olmayanlar, açık ve gizli işsizler, meslek değiştirmek ve mesleklerinde ilerlemek isteyenler, köyden kente göç edenler Yetenek Kazandırma ve Okuma-Yazma Kurslarına tabi tutulmaktadır.

Ayrıca bu kurslardan bazıları TGDF'nin uygulandığı bölgelerde sivil vatandaşlara yönelik olarak da planlanmış ve birçok kişi buralardan istifade etme olanağı bulmuştur.

4.1.6. Özürlülere Yardım Faaliyetleri

TSK; tamamen insani düşüncelerden hareketle özürlü yurttaşlarımıza sahip çıkarak bu konuda kamuoyunun dikkatini çekmek, sorunlarının çözümüne destek olmak, özürülülerin eğitimi ve sosyal hayata uyumuna katkıda bulunmak maksadıyla, 01 Nisan 2002 tarihinde "özürülülere Yardım Faaliyetleri" adı altında bir kampanya başlatmıştır. Bu kapsamda;

(a) Bu vatandaşlar için tüm askeri birliklerde temsili askerlik uygulaması yapılmakta,

(b) En çok ihtiyaç duydukları tekerlekli sandalye, koltuk değneği, beyaz baston, konuşan saat, işitme cihazı gibi malzemelerinin tedarik edilmesine yardımcı olunmakta,

(c) Yarısından çoğunun herhangi bir sağlık sigortası olmadığından, yeşil kart çıkartılmasında kendilerine yardımcı olunarak, tedavileri yaptırılmakta,

(ç) Sportif faaliyetlerine destek verilmekte,

(d) Ayrıca bu vatandaşlar mümkün olduğunca kır gezileri, piknik ve moral gecesi faaliyetlerine iştirak ettirilerek diğer insanlarla kaynaşmalarına ve hoşça vakit geçirmelerine çalışılmaktadır.

4.1.7. Mehmetçik Dershaneleri

Gerek maddi imkânsızlıklar nedeniyle herhangi bir özel dershaneye gidemeyen, gerekse dersane bulunmayan merkezlerde ikamet eden gençlerimizi üniversite sınavlarına hazırlamak maksadıyla, Jandarma Genel Komutanlığı birlikleri bünyesinde "Mehmetçik Dershaneleri" açılmıştır.

Dershanelerde, askerliğini yedek subay olarak yapan personel ile kısa dönem erlerden faydalanılarak geleceğimizin teminatı gençlerin, bu önemli sınavda başarılı olmalarına ve topluma faydalı bireyler olarak yetiştirilmelerine çalışılmaktadır.

4.1.8. Sağlık Desteği

Özellikle köylerde yaşayan vatandaşlarımızın doktor ve hastane konusundaki sıkıntıları, diğer yerlere göre daha fazladır. Buralarda yaşayan vatandaşlar, ulaşım ve maddi problemlerden dolayı yeterince doktor kontrolünden faydalanamamaktadır. Bundan dolayı Jandarma Sağlık Personeli tarafından belirli periyotlarla köy taramaları icra edilmekte; hasta, fakir, kimsesiz, bakıma muhtaç durumdaki yurttaşlarımızın tedavileri de bu esnada yapılmaktadır. Bu kapsamda;

(a) Sağlık ocaklarının olmadığı veya kapalı olduğu yerleşim birimlerindeki fakir, kimsesiz, bakıma muhtaç, hasta ve çaresiz vatandaşlara sağlık hizmeti verilmekte,

(b) Çeşitli zamanlarda yapılan ilaç toplama kampanyalarından elde edilen ilaçlar, muhtaçlara ücretsiz olarak dağıtılmakta,

(c) İhtiyaç sahiplerinin Yeşil Karttan faydalanmasına yardımcı olunmakta,

(ç) Maddi geliri düşük ve herhangi bir sağlık güvencesi bulunmayan yurttaşlara yardım edilmektedir.

Uygulamanın başladığı tarihten Mart 2007 tarihine kadar, il valilikleri, ilçe kaymakamlıkları ve köy muhtarları ile koordineli olarak tespit edilen fakir, kimsesiz, bakıma muhtaç, hasta ve çaresiz 251.145 vatandaşın Mobil Sağlık Timleri tarafından muayeneleri yapılmış, 80.567 vatandaşa ilaç yardımında, 52.574 vatandaşa da aşı yardımında bulunulmuştur.

4.1.9. Jandarma İnsan Hakları İnceleme ve Değerlendirme Merkezi (JİHİDEM) Faaliyetleri

Günümüzün üzerinde önemle durulan en önemli kavramlarından birisi de insan haklarıdır. Son yıllarda diğer ülkelerde olduğu gibi ülkemizde de en önemli kavramlardan biri haline gelmiştir. Kamuoyu ve sivil toplum kuruluşları insan hakları alanında büyük mesafe katetmiştir. Buna bağlı olarak kamu kurumları da insan hakları ihlallerinin önlenmesi konusunda zorunlu olarak kendilerini yenileme çabası içine girmişlerdir. Ancak, insan hakları ihlalleri konusunda ciddi bir örgütlenme yoluna gidilmiş olmasına rağmen, halen şikayet ve müracaatların incelenmesi ve araştırılmasında aksaklıklar olabilmektedir.

Bu bilgiler ışığında hareket eden jandarma teşkilatı da, personelinin icra ettiği görevler esnasında karıştığı iddia edilen insan hakları ihlallerinin en üst müracaat mercii olarak kabul edilmesini sağlamak, bu müracaatları incelemek, araştırmak ve değerlendirmek amacıyla, Nisan 2003'de, Jandarma Genel Komutanlığı Karargâhında Jandarma İnsan Hakları ihlallerini İnceleme ve Değerlendirme Merkezi'ni (JİHİDEM) kurmuştur.

Merkezin faaliyete geçmesiyle birlikte, yurttaşlarımız doğrudan Jandarma Genel Komutanlığına ulaşarak hiçbir baskıya maruz kalmadan başvurularını işleme koyma imkânına sahip olmuşlardır. Bu merkeze, 24 saat boyunca telefon, faks, dilekçe, mektup, internet yoluyla ve şahsen başvuru yapılabilmektedir.

Alınan başvurular önce İnceleme ve Değerlendirme Uzmanları tarafından incelenmekte, daha sonra Merkez Amirine bildirilmektedir. Merkez Amiri tarafından

yapılan kontrol ve incelemeden sonra başvurunun JİHİDEM kapsamına girip girmediği belirlenerek sıralı amirlere arz edilmektedir.

4.1.10. Çocukların Korunması

Yaşanan ekonomik krizler, bilinçsiz göçler, eğitim seviyesinin düşüklüğü, ailelerin ilgisizliği ve kötü çevre koşulları, ülkemizde sokağa itilen çocuk sayısının her geçen gün biraz daha artmasına neden olmaktadır.

Ülkemizdeki çocukların durumu ve suç işleme oranındaki artış da göz önüne alınarak çocukların korunması, tekrar topluma kazandırılması ve çocuk suçlarının önlenmesi ile ilgili görevlerin daha etkin olarak yerine getirilmesi amacıyla, Ekim 2001 tarihinde "Çocuk Suçlarını önleme Merkezleri" faaliyetleri başlatılmış, daha sonra bu birimlerin isimleri "Jandarma Çocuk Merkezleri" ne dönüştürülmüştür.

Bu kapsamda, İstanbul-Bahçeşehir, Ankara, İzmir, Aydın ve Erzurum illerinde bu merkezler faaliyete geçirilmiş olup, bu merkezlerde; çocuk hakları, çocukların korunması, çocuk psikolojisi ve iletişim gibi konularında eğitim görmüş uzman personel görev yapmaktadır. Jandarma Çocuk Merkezlerinde;

(a) Ailesine veya İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğü'ne teslim edilmesi gereken çocuklar, ailesine ya da ilgili kuruma teslim edilene kadar bu merkezde muhafaza edilmekte,

(b) Barınma, beslenme, temizlik, giyinme gibi zorunlu ihtiyaçları karşılanmakta, sağlık kontrolleri yaptırılmakta,

(c) Suç işleme eğiliminde olan veya sokakta yaşayanlara psikolojik destek sağlanmakta,

(ç) Bu çocukların, bir daha önceki yaşam koşullarına dönmemesi için takip faaliyetleri sürdürülmektedir.

4.1.11. Ağaçlandırma Faaliyetleri

"Vatan toprağı kutsaldır, kaderine terk edilemez" esasından hareketle; Türkiye yüzölçümünün %92'sinden ve orman alanlarının tamamına yakınından sorumlu olan jandarmaya da erozyonla mücadele ve doğal hayatın korunmasında çok büyük ve önemli görevler düşmektedir.

Bundan dolayı da J.Gn.K.lığınca, bu verimli toprakların kaybını önlemek ve doğal dengenin korunmasını sağlamak maksadıyla, Eylül 2002 tarihinden itibaren yurt genelinde ağaçlandırma seferberliği başlatılmıştır.

4.1.12. Çevrenin ve Doğal Hayatın Korunması

Son yıllarda bazı tedbirsizlik ve dikkatsizliklerden dolayı çevre kirliliğı ve doğal dengenin bozulması, tüm dünyada sağlıklı yaşamı tehdit eder boyutlara ulaşmıştır. Bunun bir sebebi de, sanayinin hızla gelişmesidir. Ülkemizde de çevrenin daha fazla zarar görmesini engellemek, doğal hayatı korumak ve mümkün olduğu takdirde olumsuz yönde zarar gören çevreyi eski sağlığına kavuşturmak maksadıyla; jandarma tarafından, insan sağlığını tehdit eder boyutlara ulaşan çevre sorunları konusuna özel ilgi gösterilmekte ve çeşitli tedbirler alınmaktadır. Bu maksatla;

(a) Her ilde, İl Jandarma Komutanlığı bünyesinde çalışmak üzere; modern malzeme ile teçhiz edilmiş ve eğitimli uzman personelden oluşan Çevre Koruma Timi oluşturulmuş,

(b) Balıkesir-Manyas Gölü, Konya-Tuz Gölü, Samsun-Kızılırmak Havzası, İstanbul-Ümraniye, Antalya-Manavgat gibi önemli çevre sorunlarının yaşandığı çevre kirliliğinin tehlikeli boyutlara ulaştığı ve devam ettiği yerlerde çevre kirliliğinin önlenmesi maksadıyla, Jandarma Doğal Hayatı Koruma Takımı teşkil edilmiş,

(c) Vatandaşları, çocukları ve jandarma personelini ekolojik sorunlar ve çevre kirliliğı konusunda bilinçlendirmek maksadıyla broşürler hazırlanarak dağıtılmıştır.

4.1.13. Örnek Köy Uygulamaları

Jandarma teşkilatının, toplumsal sorunların çözümüne katkı sağlamaya yönelik yürüttüğü en önemli faaliyetlerden biri de "Örnek Köy Uygulamaları" projesidir.

Avrupa Birliğine aday ve çağdaş medeniyetler seviyesine ulaşma hedefindeki bir ülkenin, her yönüyle kendini geliştirmesi ve ilerlemesi gerekir. Fakat 21. yüzyılın bu baş döndürücü hızlı gelişimine rağmen, köylerimizin çoğu halen gerek çevresel ve gerekse sosyolojik yönden çok kötü durumdadır.

Yıllarca gerek maddi imkânların yetersizliğinden, gerekse halkın bu durumu kanıksamasından, köylerimiz bu görüntüsünden kurtulamamıştır. Özellikle son yıllarda artan işsizlik oranlarıyla birlikte, iş bulma ümidiyle büyük şehirlere göç olayı had safhaya ulaşmış ve köylerde sadece orta yaş ve üzeri kişiler kalmıştır.

Jandarmanın en ücra köşelerde sürekli iç içe bulunduğu Anadolu köylerinin bu durumdan kurtarılması gerektiği düşüncesinden hareketle, Haziran 2003'de Sivas-Merkez-Kızılca Köy'de başlatılan ve Eylül 2003 tarihinde yurt genelinde yaygınlaştırılan bu uygulamaların hedefleri;

(a) Yapılacak bazı iyileştirme çalışmalarıyla, köy yaşamında belirgin farklılıklar yaratmak,

(b) Açılacak olan kurslar ve bazı bilgilendirme toplantıları sayesinde köylülerin yaşam kalitesini yükseltmeye çalışmak,

(c) Diğer kurumlarla koordineli olarak verilecek kurs veya bilgilendirme toplantıları vasıtasıyla, köy halkını üretime yönelik olarak eğitmek,

(ç) Özellikle büyük şehirlere yönelik düzensiz göçün önlenmesine katkı sağlayarak, köylülerimizin kendi topraklarına sahiplenme bilincini artırmaya çalışmak,

(d) Anadolu'nun tarihten gelen kültürel zenginliğinin gelecek kuşaklara daha sağlıklı olarak aktarılmasına ve bu kültürel zenginliğe sahip çıkılmasına yardımcı olmak, şeklinde belirlenmiştir.

Proje kapsamında;

(a) Mülki makamlarla koordineli olarak, yurt genelinde jandarmanın sorumluluk bölgesinde alt yapısı yetersiz durumdaki 28 köy ve bu köylerin sorunları (okul, sağlık ocağı, su şebekesi, köy çeşmesi, pazaryeri, köy odası, harman yeri, kanalizasyon gibi) ayrıntılı olarak tespit edilmiş,

(b) Mülki makamlar, mahalli idareler, bölgedeki üniversiteler ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarıyla koordineli ve işbirliği içinde bu köyler için Köy Gelişim Takvimleri hazırlanmış,

(c) Köylerdeki vatandaşlarla görüşmeler yapılarak, onların kendi topraklarında yaşamaktan dolayı mutlu, geleceğinden emin ve maddi sıkıntı çekmemeleri için ihtiyaç duydukları bilgilenme ve bilinçlenme sahaları tespit edilmiş ve ilgili kurum ve kuruluşlara kurs, seminer ve eğitim planlamaları yaptırılmıştır.

Ayrıca; örnek köylerde ikamet eden birçok vatandaşımızın ve çocuklarının bazı konularda bilgilenme ve bilinçlenmeleri sağlanmakta ve yöresel özellikler de dikkate alınarak, köylülerimizi ekonomik yönden rahatlatacak alanlarda çeşitli kurslar düzenlenmektedir. Bunlardan bazıları hayvancılık, arıcılık, seracılık, meyvecilik, bitki bakımı, gübreleme, biçki-dikiş-nakış, sağlık, aile planlaması, okuma-yazma, doğal hayatın korunması, doğal afetler, trafik, Atatürk İlke ve İnkılâpları konusunda verilen kurslardır.

Proje kapsamındaki örnek köylerde "Köy Gelişim Takvimleri" doğrultusunda gerçekleştirilen faaliyetlerden bazıları ise köy yolları, içme suyu ve kanalizasyon sistemi, köy çeşmesi, köy fırını, köy kütüphanesi, köy müzesi/kültür evi, köy durağı, sağlık evi, köy okulu, çocuk parkı ve çevre düzenlemesi, spor tesisleri, köy odası, köy meydanı, ağaçlandırma faaliyetleridir.

4.1.14. Jandarma Arama Kurtarma (JAK) Faaliyetleri

Dünyanın değişik bölgelerinde ve ülkemizde son yıllarda artan doğal veya diğer felaketler, arama-kurtarma faaliyetlerinin önemini arttırmıştır. Anında, uygun ve yeterli donanım ve uzman kişilerle müdahale edilecek bir olayda birçok hayat kurtarılabilir.

Bundan dolayı, yurdumuzun her köşesinde meydana gelebilecek olaylarda, özel arama ve kurtarma faaliyetleri icra etmek maksadıyla; seçkin personelle 1999 yılında Ankara'da "Jandarma Komando Özel Asayiş Komutanlığı" teşkil edilmiştir. Bu birlik doğal afetlere müdahale, dağ ve sualtı arama-kurtarma yardım imkân ve kabiliyetlerine sahiptir.

Bugüne kadar birçok arama-kurtarma faaliyeti icra edilerek vatandaşlara destek sağlanmış, çeşitli sivil toplum örgütlerine kurs ve eğitim verilerek tatbikatlar icra edilmiştir. 2002 ve 2006 yılları arası icra edilen faaliyetler sırasıyla;

2002 YILINDA İCRA EDİLEN GÖREVLER

JAK.Tb.K.lığı Dağcılık Timleri, 20-21 Mart 2002 tarihleri arasında Niğde ili, Çamardı ilçesi, Demirkazık Mevkiinde kayak ve dağ sporları yaparken mahsur kalan (1)'i bayan (7) Fransız turisti arama ve kurtarma faaliyeti yapmak maksadı ile görevlendirilmiş, turistler kurtarılmıştır.

JAK.Tb.K.lığı Sualtı Timi, Düzce İl J.K.lığı hareket kontrolünde, Hasanlar Baraj Gölünde boğularak öldüğü değerlendirilen şahsın cesedinin aranıp, çıkarılması maksadıyla 10-11 Mayıs 2002 tarihleri arasında görevlendirilmiş, şahsın cesedi çıkarılmıştır.

Çorum ili Sungurlu ilçesi , Kaledere Kasabasında gölette boğulan şahsın aranması ve bulunması maksadıyla, 17-18 Mayıs 2002 tarihleri arasında JAK.Tb.K.lığı Sualtı Timi bölgede görevlendirilmiş, şahsın cesedi çıkarılmıştır.

JAK.Tb.K.lığı Sualtı Timi, Ankara / Kurtboğazı Barajında boğulan astsubay öğrencisinin aranması ve bulunması amacıyla 19 Mayıs 2002 tarihinde görevlendirilmiş, öğrencinin cesedi çıkarılmıştır.

JAK.Tb.K.lığı Sualtı Timi, Polatlı ilçesi, Temelli Göletinde boğulan bir şahsın cesedinin aranarak çıkartılması için 07-08 Temmuz 2002 tarihleri arasında görevlendirilmiş, şahsın cesedi çıkarılmıştır.

JAK.Tb.K.lığı Dağcılık Timleri, 28-29 Temmuz 2002 tarihleri arasında Niğde ili Çamardı ilçesi Yedigöller Mevkiinde yürüyüş yaparken rahatsızlanan Fransız dağcının aranması ve kurtarılması amacıyla görevlendirilmiş, Fransız dağcı yaralı olarak kurtarılmıştır.

JAK.Tb.K.lığı Sualtı Timi, 19 Haziran -11 Ağustos 2002 tarihleri arası İstanbul İl Jandarma Komutanlığı hareket kontrolünde suda boğulma olaylarına müdahale etmek amacıyla görevlendirilmiş, (7) şahsın cesedi çıkarılmıştır.

JAK.Tb.K.lığı Dağcılık Timi, Muğla ili, Fethiye ilçesi, Babadağ Bölgesinde 15 Ekim 2002 Günü Hava Oyunları antrenmanları esnasında ölen 1 Hollanda uyruklu sporcu ve yaralanan diğer bir sporcunun aranması ve kurtarılması amacıyla görevlendirilmiş, sporcular kurtarılmıştır.

2003 YILINDA İCRA EDİLEN GÖREVLER

Su göletinde boğulan bir vatandaşın cesedinin aranması ve çıkarılması için , 04 - 09 Şubat 2003 tarihleri arasında JAK.Tb.K.lığı Su Altı Timi , Tekirdağ ili, Hayrabolu ilçesi, Örenler Köyüne görevlendirilmiş, şahsın cesedi çıkarılmıştır.

JAK.Tb.K.lığı Su Altı Timi, Habur Çayına düşen astsubay'ın aranması ve bulunması amacıyla 25-30 Mart 2003 tarihleri arası Şırnak ili, Beytüşebap ilçesine görevlendirilmiştir.

JAK.Tb.K.lığı (2) Afet Arama Kurtarma Bölüğü Bingöl ilinde meydana gelen depremde arama kurtarma faaliyeti icra etmek için, 01-07 Mayıs 2003 tarihleri

arasında görevlendirilmiş, enkaz altından (3) vatandaşımız sağ , (34) vatandaşımız ise ; ölü olarak çıkarılmıştır.

JAK.Tb.K.lığı Dağcılık Timleri, Ayaş ilçesinde bulunan demiryolu tünelinin havalandırma kuyusuna daha önceden öldürülerek atılan bir vatandaşın cesedini çıkarmak maksadıyla 08 Temmuz 2003 tarihinde görevlendirilmiş, ceset çıkarılmıştır.

JAK.Tb.K.lığı Sualtı Timi, İstanbul / Çatalca Durusu Karaburun Mevkiinde suda boğulan (1) şahsın cesedini çıkarmak maksadıyla 11 Ağustos 2003 tarihinde görevlendirilmiş, şahsın cesedi çıkarılmıştır.

JAK.Tb.K.lığı Dağcılık Timi ve Sualtı Timi, Ölüdeniz 4 ncü Uluslararası Hava Oyunları Festivalinde meydana gelebilecek olaylara müdahale etmek maksadıyla 22-26 Ekim 2003 tarihleri arası görevlendirilmiş, (8) sporcu yaralı olarak kurtarılmıştır.

2004 YILINDA İCRA EDİLEN GÖREVLER

JAK. Tb.K.lığı Afet Arama Kurtarma Timleri tarafından, Konya ili Selçuklu ilçesinde çöken (11) katlı Zümrüt Apartmanında arama kurtarma faaliyeti icra etmek için 02-10 Şubat 2004 tarihleri arası görevlendirilmiş , faaliyet sonucunda (6) vatandaş yaralı , (49) vatandaş ölü olarak çıkarılmıştır.

Antalya ili, Kemer ilçesi, Beldibi Beldesi Çamdağı Mevkiinde mahsur kalan (2) dağcının aranması ve kurtarılması maksadıyla 14 Haziran 2004 tarihinde Antalya iline JAK Tb.K.lığından (1) dağcılık timi görevlendirilmiş, dağcılar yaralı olarak kurtarılmıştır.

Kastamonu ili Germeçtepe Barajı Mevkiinde meydana gelen adam öldürme olayı ile ilgili arama faaliyeti yapmak maksadıyla 13-16 Haziran 2004 tarihleri arasında JAK Tb.K.lığı Sualtı Timi Kastamonu iline görevlendirilmiştir.

Kırıkkale ili Keskin ilçesi Kurşunkaya Köyünde bulunan barajda boğulan (2) vatandaşın cesedinin aranması maksadı ile JAK.Tb.K.lığı Sualtı Timi, 24-25 Haziran 2004 tarihleri arasında görevlendirilmiş,vatandaşların cesetleri çıkarılmıştır.

JAK Tb.K.lığı Sualtı Timi, İstanbul ilinde meydana gelebilecek boğulma olaylarına daha kısa sürede müdahale etmek maksadıyla İstanbul J.Bölge K.lığı emrine 12 Temmuz -30 Eylül 2004 tarihleri arasında görevlendirilmiştir.

Dağcılık Federasyonu tarafından düzenlenen Uluslararası Beşinci Geleneksel Ağrı Dağı Zafer Tırmanışına JAK Tb.K.lığından (8) personel, 26 Ağustos – 01 Eylül 2004 tarihleri arasında iştirak etmiştir.

2005 YILINDA İCRA EDİLEN GÖREVLER

JAK Tb.K.lığı Sualtı Timi, Ankara ili, Kalecik ilçesi, Göçerler Kum Ocağı Mevkiinde, Kızılırmak nehrinde boğulan bir şahsın aranması çalışmaları maksadıyla 15 Haziran 2005 tarihinde görevlendirilmiş, şahsın cesedi çıkarılmıştır.

JAK Tb.K.lığı Sualtı Timi, Kırıkkale ili, Yahşihan ilçesinde Kızılırmak nehrinde boğularak ölen şahsın aranması ve bulunması maksadıyla 27 Temmuz 2005 tarihinde görevlendirilmiş, şahsın cesedi çıkarılmıştır.

2006 YILINDA İCRA EDİLEN GÖREVLER

JAK Tb.K.lığı Sualtı Timi, Kırıkkale ili,Yahşihan ilçesi, Irmak Kasabasında, Kızılırmak nehri üzerindeki köprüden kaza neticesinde suya düşen şahısların aranıp bulunması için 03 Ağustos 2006 tarihinde görevlendirilmiş, şahısların cesedi çıkarılmıştır.

4.1.15. Orman Yangınlarına Müdahale Faaliyetleri

Jandarma tarafından önemli bir milli servetimiz olan ormanların korunması maksadıyla; özellikle yangına hassas Ege ve Akdeniz bölgeleri başta olmak üzere etkin faaliyetler yürütülerek gerekli hassasiyetin gösterilmesi ve diğer kamu kurum ve kuruluşları ile koordineli olarak gerekli tedbirlerin alınması çalışmalarına önem

verilmektedir. Bu kapsamda; meydana gelen yangınlara anında müdahale etmek için bazı illerde Jandarma Yangın Söndürme Birlikleri oluşturulmuş ve özellikle yaz döneminde ormanların kontrolü ve orman yangınlarının önlenmesi maksadıyla, Motosikletli ve Atlı Jandarma Timleri görevlendirilmiştir.

4.1.16. Aile Destek Merkezleri

Haziran 2001'de açılan bu merkezler sayesinde; jandarma personelinin kendisine, eşine ve çocuklarına yönelik olarak çeşitli alanlarda bilgi ve beceri kazandırılması, ailelerin sosyal yaşamlarının ve yaşam alanlarının kalitesinin yükseltilmesi, sivil kurum, kuruluş ve halkla yakınlaşması ve bütünleşmesi amaçlanmıştır. Bu amaçlar doğrultusunda tüm illerde 01 Ocak 2002 tarihi itibarıyla Aile Destek Merkezleri teşkil edilmiştir,

4.2. 2007 Yılında Yürütülen Faaliyetler

Jandarma Genel Komutanlığı tarafından 2007 yılı içerisinde TGDF kapsamında icra edilen faaliyetler şunlardır:

4.2.1. Okulların Bakım ve Onarımı

Ülke genelinde 194 okulun boya, badana ve küçük çaplı onarımlarına katkıda bulunularak, öğrencilerin öğrenimlerinin daha uygun fizikî şartlarda gerçekleştirmelerine imkân sağlanmıştır.

4.2.2. Eğitime Destek Faaliyetleri

Çocuklarımızdan maddî durumu yetersiz ve yardıma muhtaç olanların, daha uygun koşullarda öğrenimlerini sürdürmelerine imkân sağlamak maksadıyla; toplam 3.219 öğrenciye çeşitli yardımlar yapılmıştır.

Maddî imkânsızlıklar nedeniyle herhangi bir dershaneye gidemeyen veya dersane bulunmayan yerlerde ikamet eden gençlerimizi üniversite sınavlarına hazırlamak maksadıyla açılan Mehmetçik Dershanelerinde; 1.909 öğrenciye,

üniversiteye hazırlık kursu ve 289 öğrenciye ise Anadolu ile Fen Liselerine hazırlık kursu verilmiştir.

4.2.3. Konferans ve Sohbet Toplantıları

84.677 vatandaşımız; aile plânlaması, sağlık, tarım ve hayvancılık konularında düzenlenen konferans ve sohbet toplantılarında bilgilendirilmiştir.

4.2.4. Sağlık Faaliyetleri

Fakir ve yardıma muhtaç, herhangi bir sosyal güvencesi bulunmayan vatandaşların sağlık sorunlarının tespiti ve tedavisinin yapılabilmesi maksadıyla icra edilen sağlık taramalarında; askerî tabipler marifetiyle; toplam 35.496 vatandaşımız sağlık kontrolünden geçirilmiş, bu kontroller esnasında birlik imkânları ile tasarruf edilen ilâçlardan 4.145 vatandaşımızın yararlanması sağlanmıştır.⁵¹

5. SAHİL GÜVENLİK KOMUTANLIĞINDA UYGULANAN TOPLUMSAL GELİŞİME DESTEK FAALİYETLERİ

Sahil Güvenlik K.lığının 2007'de TGDF kapsamında icra ettiği faaliyetler şunlardır:

5.1. Balıkçıları Bilgilendirme Toplantıları

23 Mayıs 2007 tarihinde 26530 sayılı resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren Denizlerde ve İç Sularda Ticari Amaçlı Su Ürünleri Avcılığını Düzenleyen 2006–2008 Av Dönemine ait 37/1 Sirküler ve İç Sularda Amatör (Sportif) Su Ürünleri Avcılığını Düzenleyen Sirkülerde değişiklik yapılmasına ilişkin ek sirküler ile Tarım İl Müdürlüğü yetkilileri tarafından, küresel ısınmanın etkisiyle Kızıldeniz'den Akdeniz'e göç eden balık türlerinden olan Balon Balığı avcılığı ve

⁵¹ www.jandarma.tsk.tr.

bahse konu balığın görülmesi veya avlanması halinde tüketilmesinin insan sağlığına zarar vereceği hakkında;

- (1) Kaş bölgesinde 15,
- (2) İskenderun bölgesinde 28,
- (3) Alanya bölgesinde 18,
- (4) Çevlik bölgesinde 31,
- (5) Kemer bölgesinde 19,
- (6) Taşucu bölgesinde 22,
- (7) Bozyazı bölgesinde 23,
- (8) Kalkan bölgesinde 11,
- (9) Antalya bölgesinde 27,
- (10) Finike bölgesinde 24,
- (11) Botaş bölgesinde 31,
- (12) Mersin bölgesinde 13,

olmak üzere, toplam 262 balıkçı ve ilgili kişiye, Balıkçıları Bilgilendirme Toplantıları kapsamında bilgi verilmiştir.

5.2. Yaralı Deniz Kaplumbağasının Kurtarılması

27 Ağustos 2007 tarihinde icra edilen Sahil Güvenlik görevlerinde yaralı bir deniz kaplumbağası tespit edilmiştir. Yaralı deniz kaplumbağası BOTAŞ/CEYHAN Sahil Güvenlik rıhtımına getirilerek İlçe Tarım Müdürlüğü yetkililerine teslim edilmiştir.⁵²

⁵² www.sgk.tsk.tr.

6. TOPLUMSAL GELİŞİME DESTEK FAALİYETLERİNİN VATANDAŞLAR ÜZERİNDEKİ ETKİLERİNİN ANALİZİ

Halkla ilişkiler kapsamında icra edilen TGDF'nin vatandaşlar üzerindeki etkilerini, vatandaşların bu uygulamalar hakkındaki duygu ve düşüncelerinin ortaya koymak ve bu faaliyetlerin Silahlı Kuvvetlerin halkla ilişkilerine katkılarını öğrenmek maksadıyla, Ankara'nın Sincan ilçesine bağlı Akçaören Köyü ve Beypazarı ilçesine bağlı Saray Köyü'nde 2003 ve 2004 yıllarında TGDF kapsamında icra edilen uygulamalar hakkında 2006 yılında bir araştırma yapılmıştır.

6.1. Araştırmanın Kapsamı ve Sınırlılıkları

Araştırmada, TGDF'nin vatandaşlar üzerindeki etkilerini ve bu uygulamaların halkla ilişkilere katkılarını ölçebilmek maksadıyla, Ankara iline bağlı ve örnek köy kapsamında bu faaliyetlerin yapıldığı Sincan/Akçaören ve Beypazarı/Saray Köylerindeki vatandaşlara anket uygulanmıştır.

Araştırma için bu köylerin seçilmesinin sebebi; söz konusu köylerin Ankara ili sınırları içerisinde ve ulaşım yönünden yakın olmalarından dolayıdır. İki köy seçilmesinin sebebi ise, tek köyde örneklem için yeterli sayının bulunmamasıdır.

Anketi cevaplayan 67 vatandaşın demografik özelliklerinin çok büyük oranda benzerlik arz etmesinden dolayı, (cinsiyet olarak; 52 erkek 15 kadın, medeni durum olarak; 11 bekar ve dul 56 evli, yaş olarak; 58 kişi 41 yaş ve üstü, aylık gelir olarak; 41 kişi 301-500 YTL arası, eğitim durumu olarak 39 kişi ilkokul mezunu ve yapılan iş olarak ise; 22 kişi emekli 22 kişi çiftçi) sorulara verilen cevapların demografik özelliklere göre analizi yapılmamıştır.

6.2. Araştırmanın Yöntemi

Araştırmanın ilk aşaması olarak hazırlanan anket formu, TGDF'nin icra edildiği Beypazarı/Saray ve Sincan/Akçaören köylerinde yaşayan ve anketi cevaplayabilecek eğitim seviyesindeki tüm vatandaşlara uygulanmıştır. Saray

Köyünde 30 ve Akçaören Köyünde 37 olmak üzere toplam 67 kişiye anket uygulanmıştır.

Hazırlanan anket formu üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde katılımcıların yaşının, cinsiyetinin, medeni durumunun, eğitim seviyesinin, yaptıkları işin ve aylık gelirlerinin araştırıldığı demografik sorular sorulmuştur.

İkinci bölümde, TGDF'nin vatandaşlar üzerindeki çevresel, sosyolojik ve psikolojik etkilerini belirten 24 ayrı cümle verilmiştir. Bu bölümde verilen cümlelere vatandaşların görüşlerini beş ayrı seçenek çerçevesinde (Kesinlikle Katılmıyorum, Katılmıyorum, Kararsızım, Katılıyorum, Kesinlikle Katılıyorum) belirtmeleri istenmiştir. Bu bölümdeki bazı cümleler, TGDF'nin jandarmanın halkla ilişkilerine etkisini anlamaya yönelik olarak hazırlanmıştır.

Üçüncü bölümde ise, vatandaşların en çok tercih ettikleri veya etmedikleri faaliyetlerin ve varsa bunların haricinde ilave etmek istedikleri hususların araştırıldığı beş adet açık uçlu soru sorulmuştur. Bu sorulara verilen cevaplar tek tek incelenerek yorumlanmıştır.

6.3. Anketi Cevaplayan Vatandaşların Genel Özellikleri

Ankete katılan 67 köylü vatandaşın 52'si yani %77,6'sı erkek, geri kalan 15 kişi yani %22,4'ü ise kadındır. Katılımcılardan 56'sı (%83,6) evli, 3'ü (%4,5) bekar, 8'i (%11,9) ise duldur. Diğer özellikler ise;

Yaş profiline bakıldığında, yaşlı kesimin büyük bir çoğunlukta olduğu dikkat çekmektedir. Toplam 67 katılımcıdan 58'i (%86,5) 41 yaş ve üstü iken, sadece 9 (%13,5) kişi bu yaşın altındadır. Bu da, köylerimizde yaşayan vatandaşlarımızın genellikle orta yaş ve üstü olduğunu göstermektedir. Köyde geçimini sağlayacak işi olmayan genç nüfus, iş bulma ümidiyle özellikle büyük şehirlere göç etmiştir. Yapılan görüşmelerde; çalışma amacıyla çok sayıda gencin Ankara İline gittikleri, bunların yazın tatil amaçlı köye geldikleri ve halen birçoğunun anne ve babasının köyde ikamet ettikleri öğrenilmiştir. Bundan dolayı yaz aylarında köyler biraz kalabalıklaşmaktadır.

Yapılan iş incelendiğinde, büyük bir çoğunluğu emekli (22 kişi, %32,8) ve çiftçilerin (22 kişi, %32,8) oluşturduğu görülmektedir. Diğer katılımcılar ise, 1 öğrenci (%1,5), 15 ev kadını (%22,4), 4 memur (%6), 2 işsiz (%3) ve 1 de (%1,5) serbest olmak üzere toplam 23 kişidir.

Aylık gelire bakıldığında, köylü vatandaşların gelirlerinin çok düşük olduğu söylenebilir. Katılımcıların büyük bir çoğunluğunun aylık geliri 301-500 YTL (%61,2) arasındadır. Sadece 5 kişinin (%7,5) 700 YTL ve üstü aylığa sahip olduğu dikkati çekmektedir. Diğer oranlar ise; 9 kişi (%13,4) 150-300 YTL, 12 kişi de (%17,9) 501-700 YTL arası aylık gelir elde etmektedir. Kendi başlarına geçimlerini sağlayamayan vatandaşlar, dışarıda çalışan çocuk veya yakın akrabalarından yardım aldıklarını beyan etmektedirler.

Eğitim durumuna bakıldığında ise, seviyenin çok düşük olduğu görülmektedir. Sadece 1 kişinin (1,5) yüksekokul mezunu olması gerçekten dikkat çekicidir. Katılımcılardan 8'i (%11,9) lise, 7'si (%10,4) ortaokul, 39'u (%58,2) ilkokul mezunu iken, 8'i (%11,9) okur-yazar, 4'ü (%6) ise okur-yazar değil durumundadırlar. Okuma-yazması olmayan vatandaşlara anketler başkaları tarafından okutularak doldurulmuştur.

Son olarak köyde ikamet durumu incelendiğinde ise, %64,1 gibi bir çoğunluğu oluşturan 43 kişi, 21 yıl ve üzerinde köyde ikamet etmektedir. Dolayısıyla katılımcıların büyük bir kısmı, köyün eski ve yeni hali arasındaki kıyaslamayı yapabilecek durumdadır. Geriye kalan toplam 24 kişi (%35,9), 21 yılın altında olmak üzere, değişik yıl aralıklarında köyde ikamet etmişlerdir.

6.4. Araştırmanın Yapıldığı Köyler Hakkında Genel Bilgiler

6.4.1. Sincan / Akçaören Köyü

Köyün eski adı Akçaviran'dır. Akçaören köyü, Sincan ilçesinin Yenikent beldesine bağlı ve 8 Km uzaklıkta, Ankara şehir merkezine ise 30 Km. mesafede olup, Ankara-İstanbul D-140 Devlet Karayolu üzerinde ve yaklaşık 2 Km güneyinde bir yerde bulunmaktadır.

Köyün toplam nüfusu 185 kişidir. Bunların %85'i okuryazar durumdadır. Hane sayısı ise 40'dır. Köy halkı genellikle çiftçilikle uğraşmaktadır. Bu yüzden işsiz sayılabilecek kimse yoktur. Köy nüfusuna kayıtlı olmayıp ta, köyde ikamet eden bazı vatandaşlar mevcuttur. Bunlar civardaki fabrikalarda çalışmaktadırlar.

Kamu görevlisi olarak köyde sadece muhtar, bekçi ve köy imamı bulunmaktadır. Okul olmadığından dolayı, öğretmen de mevcut değil. Öğrenciler servisle 8 Km uzaklıktaki Yenikent beldesine gitmektedirler. Küçük bir sağlık ocağı olmasına rağmen hizmet vermemektedir.

Köy arazisi ova görünümündedir. Göl ve akarsu bulunmamaktadır. Köy, bitki örtüsü yönünden fakir sayılabilir. Fakat köyde buğday, şeker pancarı, kavun gibi ürünler yetiştirilebilmektedir. Bir-iki kişi dışında hayvancılıkla uğraşan pek yoktur. Vatandaş yetiştirdiği kavunları genellikle traktörle Yenikent'teki sebze-meyve haline götürüp satmaktadır.

Toplumsal Gelişime Destek Faaliyetleri kapsamında yapılan uygulamalar sayesinde, köyün görünümü modern bir yapıya kavuşmuş. Özellikle eski ve harabe şekline gelmiş yapıların temizlenmesiyle, bu köyün sokakları genişlemiş ve yeşil alanları artmıştır.

6.4.2. Beypazarı / Saray Köyü

Beypazarı'na bağlı Saray köyü, 700 sene önce Konya bölgesinden göç ederek gelen vatandaşlar tarafından kurulmuştur. Köyde 270 hane mevcuttur. Daimi kalan hane sayısı ise 80 adettir. Diğer hanelere yaz aylarında Ankara'da ikamet eden köy halkı kısa sürelerle gelmektedirler. Köyde mevcut evler genel olarak ahşaptır. Yeni binalar betonarme olarak yapılmıştır.

Köyde 429 kişi (192 erkek, 237 kadın) daimi ikamet etmektedir. Özellikle yaz aylarında okulların tatil olması ile birlikte nüfus 2-3 misli artmaktadır.

Köyün Beypazarı İlçesine uzaklığı 34, Karaşar beldesine ise 5 Km'dir. Yolu asfalttır. Köy engebeli bir araziye sahip olup, genellikle ormanlıktır. Güneyinde

Süvari Çayı geçmektedir. Köye ait aynı isimde bir yaylası mevcut olup, bu yaylada yaklaşık 100 adet yayla evi bulunmaktadır. Köy halkı, yaylayı genellikle mesire yeri olarak kullanmaktadır.

Köyde kamu görevlisi olarak sadece muhtar, imam ve bekçi bulunmakta, başka da kamu görevlisi yoktur.

Halkın büyük bir bölümü yaşlı ve emekli kesimden oluşmaktadır. Bu vatandaşlar geçimlerini emekli maaşlarından ve Ankara'da çalışan çocuklarının yardımı ile sağlamaktadırlar. Diğer vatandaşlar ise hayvancılık ve köy ormanlık bir bölgede olduğundan dolayı, orman işçiliği ile geçimlerini sağlamaktadırlar.

Köyde bir okul binası mevcut olup eğitim verilmemekte, bu bina köy eğitim merkezi olarak kullanılmaktadır. Bundan dolayı öğrenciler servisle 5 Km uzaklıktaki Karaşar beldesindeki okula gitmektedirler.

Ayrıca köyde bir adet cami, bir adet mescit, bir adet köy konağı(bir odası kütüphane olarak kullanılmakta), bir adet imam lojmanı (alt katı sağlık evi), bir adet çamaşırhane ve bir adet de kültür (halk) evi mevcuttur.

Akçaören Köyü'nde olduğu gibi, Saray Köyü'ü de TGDF kapsamında yapılan çalışmalardan dolayı modern bir görünüme kavuşmuş ve köyün adeta çehresi değişmiştir.

6.5. Araştırmanın Yapıldığı Köylerde TGDF Kapsamında Uygulanan Faaliyetler

6.5.1. Sincan / Akçaören Köyü

Sincan ilçesinin Akçaören köyünde TGDF kapsamında yapılan çalışmalar, 01 Ekim 2003 tarihinde başlamış, 30 Aralık 2003 tarihinde devletin sivil ve askeri kesiminden üst düzey temsilcilerinin katılımıyla açılış töreni icra edilerek sona ermiştir.

Uygulamalara başlamadan önce, çalışmalara kısmen katılacak veya destek verecek olan diğer kurum temsilcileri ve köyden bazı vatandaşların katılımıyla köy gelişim planı hazırlanarak, sorunlar tespit edilmiş ve bu plana göre malzeme ve işçilik ihtiyaçları belirlenmiştir.

Daha sonra, diğer kamu kurum ve kuruluşlarıyla koordineli ve köyde oturan vatandaşların da katılımıyla başlayan ve üç ay gibi bir sürede bitirilen çalışmalar; yakıt, işçilik, malzeme ve diğer harcamalar dahil olmak üzere yaklaşık 382 Milyar liraya mal olmuştur. Yapılan bu çalışmalar aşağıda sıralanmıştır;

(a) Köy konağının bakım ve onarımından sonra, önüne Ulu Önder Atatürk'ün büstü yapılmıştır.

(b) Köyün su sorununun giderilmesi için 20 günlük bir sürede gölet yapılmış ve gölet çevresinde oluşturulan mesire yerine rahatça ulaşılabilmesi için de yol açılmıştır.

(c) Çevre ve görüntü kirliliğine yol açan 58 terkedilmiş harabe bina yıkılarak, 23 günde bunların oluşturduğu enkazlar temizlenmiştir.

(ç) Köyde yaşayan vatandaşların sağlık sorunlarının tespit ve çözümü için sağlık evi inşa edilmiş olup, Jandarma Mobil Sağlık Timi tarafından kullanımına başlanılmıştır.

(d) Köyde çevre ve görüntü kirliliği oluşturarak insan sağlığını tehdit eden katı atıkların atılması için, köy dışında gübre toplama alanı inşa edilmiş ve katı atıklar burada toplanmaya başlanmıştır.

(e) Köyde atık su ve kanalizasyon sistemi yeniden ele alınmış, köy merkezine çapı 2 m. olan beton borulardan 700 metre döşenmiş ve atık sular borular vasıtasıyla kontrol altına alınarak, köy dışına tahliyesi sağlanmıştır.

(f) Köy içerisinde bulunan dört adet bakımsız çeşme, 300m² andezit taşıyla kaplanarak bakım ve onarımları yapılmıştır.

(g) Kullanılmayan ve bakımsız durumdaki köy okulu onarılarak, Halk Eğitim ve Aile Destek Merkezi haline getirilmiş olup, burada bayanlara Biçki, Dikiş

ve Nakış kursu, köy halkına Angora tavşancılığı ve kümes hayvancılığı kursu verilmiştir. Halen bu gibi amaçlar için kullanımına devam edilmektedir.

(ğ) Köy içerisinde bulunan saman ve sap balyaları, köy dışında inşa edilen harman yerine kaldırılmıştır.

(h) Onarım ihtiyacı olan 30 adet binaya, her türlü malzemesi verilmek suretiyle tadilatı yaptırılmıştır.

(ı) Yine çevre düzenlemesi yetersiz olan 40 binaya, malzemesi verilerek çevre duvarları ve tel örgüleri yaptırılmıştır.

(i) Terk edilmiş ve harabe durumundaki binalar yıkılarak, yerlerine üç adet çocuk parkı yaptırılmış ve yeşil alanlar oluşturulmuştur.

(j) Köy dışına 1 adet futbol sahası yapılmış, ayrıca köy içindeki futbol sahası da onarılmıştır.

(k) Ağaçlandırma faaliyetleri kapsamında köyün mezarlık bölgesine 1500, gölet bölgesine de 3500 olmak üzere toplam 5000 adet fidan dikilmiştir.

(l) Köy içinde dağınık halde bulunan ve kullanılmayan tarım aletleri için köy dışına tarım aletleri parkı inşa edilerek, burada toplanmaları sağlanmıştır. Bu parkın büyüklüğü 2000 m²'dir. 100'er m² olarak köyde çiftçilik yapan 20 vatandaşa paylaştırılmıştır. Her vatandaşın bölümünün önüne kendi ismi yazılı levha dikilerek, olası karışıklıklar önlenmeye çalışılmıştır. Belli bir süre sonra, parkın üstü de kapatılarak malzemelerin yağışlardan etkilenmemeleri sağlanmıştır. Vatandaş kendi alanına istediği malzemelerini koyabilmektedir.

(m) Köy içerisinde değişik yerlere toplam 15 adet çöp konteynırı konularak, çevre kirliliği önlenmiştir.

(n) Cadde ve sokaklar isimlendirilerek yeniden düzenlenmiş ve yön levhaları yerleştirilmiştir.

(o) Bir adet otobüs durağı yaptırılarak, köy meydanına yerleştirilmiştir.

(ö) Bakımsızlık nedeniyle kullanılmayan ve atıl durumda bulunan köy havuzu onarılarak, sulama amaçlı olarak yeniden düzenlenmiş ve üzeri tel kafesle kapatılmıştır.

(p) Köyün yolları genişletilerek asfaltlandırılmıştır.

Köyde yukarıda sayılan ve genellikle inşaat işlerini kapsayan çalışmalar haricinde, bilgilendirme ve bilinçlendirme toplantıları, çeşitli kurslar vb. uygulamalar da icra edilmiştir. Bunlarda aşağıda sıralanmıştır;

(a) Sincan İlçe Tarım Müdürlüğü ile koordineli olarak ve tüm köy halkının katılımıyla;

(I) Çevre ve doğal hayatın korunması ve fidan dikme konusunda bilinçlendirme,

(II) Tarım konusunda bilinçlendirme,

(III) Besi hayvancılığı ve hayvancılık konusunda bilinçlendirme,

(IV) Tarla bitkileri, arıcılık, meyvecilik ve seracılık konusunda bilinçlendirme,

(V) Gübreleme, nadas ve ilaçlama konusunda bilinçlendirme çalışmaları yapılmıştır.

(b) Sincan İlçe Sağlık Müdürlüğü ile koordineli olarak ise;

(I) İlk yardım,

(II) Temizlik ve hijyen,

(III) Köydeki ergen bayanların aile planlaması,

(IV) Sigaranın zararları konularında bilinçlendirme faaliyetleri icra edilmiştir.

(c) Halk Eğitim Merkezi ile koordineli olarak da;

(I) Köydeki bayanlar için dikiş-nakış kursu,

(II) Okuma-yazma bilmeyenler için okuma-yazma kursu açılmıştır.

Tüm bunların haricinde; köyde maddi imkânları yetersiz olan aileler imkânlar ölçüsünde desteklenmiş, Atatürk İlke ve Devrimleri ışığında bilinçlendirme toplantıları yapılmış ve trafik konusunda bilgi yarışması gibi etkinlikler de gerçekleştirilmiştir.

6.5.2. Beypazarı / Saray Köyü

Beypazarı İlçesi'nin Saray Köyü'nde TGDF kapsamında yapılan uygulamalar ise, 31 Ekim 2003 tarihinde başlamış, Aralık 2003'de havaların soğumasıyla birlikte çalışmalara bir süre ara verilmiş ve 14 Mart 2004'de tekrar başlanarak 13 Haziran 2004 tarihinde bitirilmiştir. Açılışı ise yine devletin sivil ve askeri kesiminden üst düzey temsilcilerinin katılımıyla 24 Ekim 2004 tarihinde yapılmıştır.

Diğer örnek köylerde olduğu gibi, faaliyetlere başlamadan önce uygulanan prosedür burada da uygulanmıştır. Yani çalışmalara kısmen katılacak veya destek verecek olan diğer kurum temsilcileri ve köyden bazı vatandaşların katılımıyla köy gelişim planı hazırlanarak sorunlar tespit edilmiş ve bu plana göre malzeme ve işçilik ihtiyaçları belirlenmiştir.

Çeşitli kamu kurum ve kuruluşlarıyla koordineli ve vatandaşların da katılımıyla başlayan ve Haziran 2004'de bitirilen çalışmalar, büyük oranda Akçaören'de yapılanlarla benzerlik arz etmektedir. Bu çalışmalar aşağıda sıralanmıştır;

- (a) Köy konağının bakım ve onarımından sonra, önüne Ulu Önder Atatürk'ün büstü yapılmış,
- (b) Köyün su sorununun giderilmesi için bir adet su deposu yapılmıştır,
- (c) Çevre ve görüntü kirliliğine yol açan 35 terkedilmiş harabe bina yıkılarak 5 ayda enkazı temizlenmiş,
- (ç) Görüntü kirliliği yaratan 270 adet evin saç çatısı kiremit rengine boyanmış,

(d) Köyde yaşayan vatandaşların sağlık sorunlarının tespit ve çözümü için sağlık evi inşa edilerek, sağlık hizmeti verilmiş,

(e) Köyde çevre ve görüntü kirliliği oluşturarak insan sağlığını tehdit eden katı atıkların atılması için, köyün içine çöp bidonları konulmuş,

(f) Köy kanalizasyon sistemi yenileme çalışması yapılmış,

(g) Köy içerisinde bulunan 10 adet bakımsız eski çeşmenin bakım ve onarımları yapılmış,

(ğ) Köy çamaşırhanesi yeniden düzenlenerek tamir edilmiş,

(h) Kullanılmayan ve bakımsız durumdaki köy okulu onarılarak, halk eğitim ve aile destek merkezi haline getirilmiş olup, bu merkezde bayanlara biçki, dikiş, nakışlı çorap ve kazak örme, ağaç işlemeciliği ve ahşap bakımı, bayan saç kesimi, el sanatları, okuma yazma kursları ile genel sağlık ve diş sağlığı konusunda bilinçlendirme seminerleri verilmiş,

(ı) Onarım ihtiyacı olan 150 binada tadilat yapılmış, 12 evin dış cephe sıvası tamamlanarak, çevre düzenlemesi yetersiz olan yerlere de 2000 metre çit çekilmiş,

(i) Terk edilmiş ve harabe durumundaki binalar yıkılarak, yerine 1 adet çocuk parkı ve 3 adet yeşil alan inşa edilmiş,

(j) Ağaçlandırma faaliyetleri kapsamında, köy girişine 300 adet alyantus ağacından oluşan fidanlık, köy okul bahçesine ve köy içine de toplam 678 adet bodur elma ağacı fidesi dikilmiş,

(k) Köy içerisinde cadde ve sokaklar isimlendirilerek yeniden düzenlenmiş ve yön levhaları yerleştirilmiş,

(l) Bir adet otobüs durağı yaptırılarak, köy meydanına yerleştirilmiş,

(m) Eski ve kullanılmayan köy okulunun bir bölümü marangoz atölyesi olarak düzenlenmiş ve faaliyete başlamış,

(n) Köy konağının bir odasına kütüphane yapılmış,

(o) Bir adet futbol sahası yapılmış,

(ö) Köy Camisi, köy mescidi, imam lojmanı, köy konağı ve köy eğitim merkezinin dış cephe boyası yapılmış,

(p) Köy Meydanı ve caddelerine 3000 m² parke taşı döşenerek, ana cadde ve bahçe kenarlarına 2850 m² taş duvar örülmüş,

(r) Köy merkezi ile bağlantısı bulunmayan 24 hane için toplam 450 m. yol açılmış,

(s) Saray köyü ile Karaşar Jandarma Karakol Komutanlığı arasında kalan 5 Km'lik yol asfaltlanmış,

(ş) Mesire alanı yapılmış,

(t) Köy girişinde bulunan fidanlığın yanına 1 adet dinlenme parkı yapılmış,

(u) Köyde sıvasız olan evlerin sıvası yapılmış,

(ü) 5 kamyon kapak kereste temin edilerek, bahçe çevrelerine çakılması sağlanmıştır.

Akçaören köyünde olduğu gibi Saray köyünde de, yukarıda sayılan ve genellikle inşaat işlerini kapsayan çalışmalar haricinde, çeşitli birimlerle koordineli olarak bilgilendirme ve bilinçlendirme toplantıları, kurslar vb. uygulamalar icra edilmiştir. Bunlar;

(a) Atatürkçülük ve Atatürkçü Düşünce Sistemi semineri,

(b) Ağaç işlemeciliği ve ahşap bakım kursu,

(c) Bayan saç kesim kursu,

(ç) El sanatları kursu,

(d) Nakışlı çorap ve kazak örme kursu,

(e) Çevrenin ve doğal hayatın korunması konusunda bilgilendirme,

(f) Okuma-Yazma kursu,

(g) Genel sağlık ve diş sağlığı konusunda bilinçlendirme,

(ğ) Aile planlaması ile ilgili olarak bilgilendirme çalışmaları icra edilmiştir.

Köyde bulunan sağlık evine halen her hafta Beypazarı İlçesi'nden bir doktor gelerek, ihtiyacı olanları muayene etmekte ve gerekirse ilaç yazmaktadır.

Yapılan faaliyetlere bakıldığında, iki köyde de hemen hemen aynı işlerin yapılmış olduğu görülebilir. Bunun sebebi, çoğu Anadolu köyümüzün benzer sorunları olduğundandır. Altyapının yetersizliği, çevrenin kirliliği ve düzensizliği, eski ve yıkık yapıların çokluğu gibi sorunlar köylerimizin içinde bulunduğu ortak sorunlardır.

6.6. Araştırma Sonucunda Elde Edilen Bulgular

Likert tipi ölçeğe uygun olarak hazırlanan 24 cümleye, anketi cevaplayan vatandaşların hangi derecede katıldıkları veya katılmadıkları, cümleler önce tek tek, daha sonra ise her bir boyut için toplam etkiler ele alınarak, frekans dağılımları yardımıyla aşağıda gösterilmiştir. Ayrıca açık uçlu sorulara verilen cevaplar da alt alta yazılarak, genel bir değerlendirmeye tabi tutulmuş ve yorumlanmıştır.

6.6.1. Çevresel Etkiler

Toplumsal Gelişime Destek Faaliyetlerinin vatandaşlar üzerindeki çevresel etkilerini bir bütün olarak ele aldığımızda ise, karşımıza aşağıdaki sonuçlar çıkmaktadır:

ÖLÇEKLER	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	14	3,0	3,0	3,0
Katılmıyorum	76	16,2	16,2	19,2
Kararsızım	21	4,5	4,5	23,7
Katılıyorum	240	51,1	51,1	74,8
Kesinlikle Katılıyorum	118	25,2	25,2	100
TOPLAM	469	100,0	100,0	

Tablo 3: Çevresel Etkiler Toplamı, Frekans ve Yüzde Dağılımı

Çevresel etkilere toplam olarak bakıldığında, ankete katılanların %76,3 oranında olumlu cevap vererek, bu hususta genel olarak memnun kaldıklarını söylemek mümkündür.

Yapılan işlerin büyük bir kısmı çevre düzenlemesi ve inşaat türü olduğundan, böyle bir sonucun çıkması gayet doğaldır. Daha önce de belirtildiği gibi, özellikle eski ve yıkık yapıların temizlenerek köy dışına atılması, vatandaşları fazlasıyla memnun etmiştir.

6.6.2. Sosyolojik Etkiler

Toplumsal Gelişime Destek Faaliyetlerinin, vatandaşlar üzerindeki sosyolojik etkileri bir bütün olarak ele alınıp analizi yapıldığında ise, Tablo-2'deki sonuçlar çıkmaktadır;

ÖLÇEKLER	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	22	3,6	3,6	3,6
Katılmıyorum	189	31,4	31,4	35,0
Kararsızım	67	11,1	11,1	46,1
Katılıyorum	206	34,2	34,2	80,3
Kesinlikle Katılıyorum	119	19,7	19,7	100,0
TOPLAM	603	100,0	100,0	

Tablo 4: Sosyolojik Etkiler Toplamı, Frekans ve Yüzde Dağılımı

Sosyolojik etkilere toplam olarak bakıldığında, %35 oranında olumsuz, %11,1 oranında kararsız ve %53,9 oranında ise olumlu yaklaşımın olduğu görülmektedir.

Vatandaşların sosyolojik etkiler konusunda farklı yaklaşımlar sergilemelerinde, özellikle yapılan bilinçlendirme toplantıları ve meslek edindirme kurslarından bazı kişilerin faydalanmalarına rağmen, bazılarının yeterince faydalanamamış olmalarının etkili olduğu değerlendirilmektedir.

6.6.3. Psikolojik Etkiler

Toplumsal Gelişime Destek Faaliyetlerinin, vatandaşlar üzerindeki psikolojik etkileri bir bütün olarak ele alınıp analizi yapıldığında ise, aşağıdaki sonuçlar çıkmaktadır;

ÖLÇEKLER	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	6	1,1	1,1	1,1
Katılmıyorum	72	13,4	13,4	14,6
Kararsızım	41	7,6	7,6	22,2
Katılıyorum	287	53,5	53,5	75,7
Kesinlikle Katılıyorum	130	24,3	24,3	100,0
TOPLAM	536	100,0	100,0	

Tablo 5: Psikolojik Etkiler Toplamı, Frekans ve Yüzde Dağılımı

Toplumsal Gelişime Destek Faaliyetlerinin vatandaşların üzerindeki toplam psikolojik etkilerine bakıldığında, %77,8 gibi yüksek bir oranda olumlu sonuç çıktığını görüyoruz.

Elde edilen verilere dayanarak, bu faaliyetlerin halk üzerinde özellikle psikolojik yönden çok olumlu etkiler bıraktığını söylemek mümkündür.

6.6.4. Açık Uçlu Sorular

Araştırmada vatandaşlara, en çok memnun kaldıkları ve yapılmasına gerek olmadığını düşündükleri üç faaliyeti belirtmeleri, uygulama bir daha yapıldığı takdirde ilave olarak ne yapılmasını ve yapılan faaliyetlerden tekrar edilmesini istedikleri olmak üzere dört adet açık uçlu soru sorulmuştur.

Bunların haricinde, yapılan çalışmalarla ilgili olarak ayrıca ilave etmek istedikleri hususları yazmalarının istendiği bir bölüm ayrılmıştır.

Bu sorulara verilen cevaplar incelendiğinde, dikkati çeken en önemli husus, belirttikleri hemen hemen tüm faaliyetlerin inşaat türü olmasıdır. Gerek memnun kaldıkları, gerekse ilave olarak yapılmasını istedikleri tüm faaliyetlerin inşaat türü olmasının sebebinin, köylerinde yıllarca çevresel olarak kötü sayılabilecek koşullarda yaşamalarından ve bu kötü koşulların çok kısa sayılabilecek bir zaman diliminde ortadan kalkmasından ve zaten uygulamaların çoğunun bu tür faaliyetler olmasından kaynaklandığı değerlendirilmektedir.

7. TGDF’NİN KURUMSAL GEREKLİLİĞİ VE VERİMLİLİĞİ

Halkla ilişkilerde amaç hizmet edilen halk ile yönetim arasında anlayış birliğini, iyi niyeti sağlamak ve halkın güvenini kazanmaktır. Halkla ilişkiler, kamu hizmetleri arttıkça ve çeşitlendikçe daha büyük önem kazanmaktadır. Demokratik yönetimin geçerli olduğu ülkelerde halkla ilişkiler bir hizmet olarak kabul edilmektedir.

Kuruluşlar için halkla ilişkilerin temel görevlerinden birisi de, ilişkide bulunulan kitle arasında bilgi, anlayış ve iyi ilişkiler geliştirerek olumsuz tutumları, davranışları ve düşünceleri birtakım kitle iletişim araçlarından faydalanarak ortadan kaldırmaktır. Batı dünyası halkla ilişkiler konusunda şu hususu daima düstur edinmiştir: “Yönetim camdan ev gibi, yöneticiler ise açık olmalıdır”.

Yine batıda devlet veya başka örgütlerin yaptığı veya yapacağı işlerin sürekli olarak halka duyurulması, halkın özellikle kendilerini ilgilendiren konularda bilgi

sahibi edilmesi düşüncesi gelişmiştir. Örgütler hiçbir zaman bu hususları göz ardı etmemelidirler. Yani ilişkide buldukları veya bulunacakları kimselere faaliyetleri hakkında mutlaka bilgi vermeli, onların desteğini, güvenini, ilgisini sağlamalıdır. Bunları yapmayan, halkı faaliyetleri ile aydınlatmayan, halka önem vermeyen örgütlerin başarılı olmaları, varlıklarını devam ettirebilmeleri şimdi mümkün olsa bile, ileriye dönük olarak problemler çıkartacak ve sonuç olarak bu örgütlerin varlıkları tehlikeye girecektir.

Halkımızın Türk Silahlı Kuvvetleri'ni yeteri kadar tanıdıklarını söylemek zordur. Onlar için TSK; kendi askerlik yaşamları ve öğrendikleri, yakın çevresinde gördükleri, okul hayatındaki Milli Güvenlik Bilgisi dersleri ve burada öğrendikleri, çevresinde özel askeri işletmeler ve silahlı nöbetçiler bulunan kışlaların veya tesislerin görüntüsünden ibarettir. Bu nedenle, vatandaşın TSK personeliyle karşılaştığı ve ilişki içine girdiği her ortam, TSK ve askeri personel hakkındaki düşüncelerini oluşturduğu ve personelin sivil halkla ilişkilerini de direkt olarak etkilediği hiçbir zaman unutulmamalıdır.

İnsanlar, hakkında bilgi sahibi olmadıkları, tanımadıkları bir kurumdan daima çekinirler ve kendilerine çok uzak hissederler. Bu suretle araya daima bir mesafe koyarlar ve zorunlu olmadıkça münasebette bulunmamaya çalışırlar. Böyle bir durum söz konusu olduğu zamanda, işlerini halletmesi için araya mutlaka bir aracı koymaya çalışırlar ve bu aracılar da halkla kurumların arasında sürekli bir mesafe olmasına vesile olmaktadır. Aksi durumda ise, yani kendilerine yakın hissettikleri, tanıdıkları, bildikleri kişi veya kurumlara karşı ise sempati ve yakınlık hissederler. Onlara her konuda yardımcı olmaya çalışırlar.

Kamu hizmetlerini sunarken yönetim, hem halk desteğine gerek duymakta, hem de yakınmaları en az düzeye indirecek bir sistem kurmaya çalışmaktadır. Böyle bir sistemi kurmak ve işletmek yöneticiler için olduğu kadar, hizmetlerden yararlanan hedef kitleler için de önem taşımaktadır. Genellikle halk; daha az zamanda sonuç alınan karmaşık süreçlerden oldukça arınmış, sağlıklı bir yönetsel mekanizmayla karşılaşmayı istemekte; kamu görevlileri ise, bunun sağlanmasında

önemli rol oynamaktadırlar. Kamu yönetimindeki yetersizlikler, kimi zaman halkla ilişkilerde ortaya çıkan zorluklarla eş anlama bile gelmektedir.

TGDF de bir tür halkla ilişkiler faaliyeti olarak kabul edilmektedir. Bu faaliyetler, halkın devlete ve TSK'ya olan güvenini artırmak ve halkla bütünleşmek amacıyla icra edilmektedir.

Silahlı Kuvvetler mevcudiyetini ve nüfuzunu milletten almaktadır. Kendisine düşen vazifeleri yapabilmesi için sahip olması gereken kuvvetini milletin desteği sayesinde idame ettirebilecektir. Çünkü silahlı kuvvetlerin kendisini besleyen milletin maddi ve manevi desteğine ihtiyacı vardır. Artık iyice anlaşılmıştır ki, bir ordu ne ölçüde teknik güce sahip olursa olsun, halkın desteğinden yoksun ise başarı sağlaması mümkün değildir. Halkın desteğini sağlamanın tek yolu ise halka gitmek, halkın güvenini sağlamaktır.

8. TGDF'NİN TOPLUMSAL GEREKLİLİĞİ VE VERİMLİLİĞİ

Ülkenin, devletin geleceği olarak çocuk ve gençlerimizin en temel sorununun eğitim olduğu kuşku götürmez bir gerçektir. Ancak yeterli okul ve öğretmen bulunmayışı, güvenlik nedeniyle bazı yörelerde okulların kapanması ya da öğretmenlerin tayin oldukları yerlere güvenlik ve yaşam standardının düşüklüğü nedeniyle gitmek istemeyişi, birçok bölgede çocuk ve gençlerin yeterince eğitilememesini ve gelecekte umutsuz olmasını beraberinde getirmektedir.

Sağlık ocağı ve hastane kadrolarının ya da ilaç ve sağlık teçhizatının yetersizliği erken ölümlere, bebek ve çocuk ölümlerinin dünya standartlarının üzerinde olmasına, sosyal güvencesi olmayan vatandaşların kendi kaderine terk edilmesine yol açmaktadır.

Ekonomik yetersizlik iş bulmayı güçleştirmekte, işsizler ordusunun her geçen gün artmasına neden olmaktadır. Eğitimin de yetersiz oluşu, vasıflı işgücünün azlığına, dolayısıyla ülkede mal ve hizmet üretiminin de istenen düzeyde gerçekleşmemesine yol açmaktadır.

Devlet hizmetinin ve kontrolünün etkin ya da kaliteli olarak ulaşamadığı bölgelerde, vatandaşların beklentilerine yeterince yanıt verilememesi bir takım iç ve dış çevrelerce suiistimal edilmekte, vatandaşların devlet aleyhinde yönlendirilmesinde propaganda malzemesi yapılmaktadır.

Bütün bunlar, çağdaş uygarlık düzeyine ulaşmayı hedefleyen ülkemizin 21'inci yüzyıldaki imajı ve itibarını olumsuz etkilemektedir. İmaj ve itibardan daha önemlisi, söz konusu olumsuzluklar, terör, yolsuzluk, anarşi, uyuşturucu kullanımı ve/veya kaçakçılığı, organize suç örgütleri gibi faktörleri beslemekte; bunların yaygınlaşması ise bir taraftan vatandaşların moralini olumsuz yönde etkilerken, diğer taraftan da ülke geleceği açısından tehdit haline gelmektedir.

Hiçbir toplum kendi geleceğini risk altına atamaz. Devlet, olası riskleri bertaraf etmenin yollarını arar, çözümler üretir. Türkiye Cumhuriyeti Devleti de, tüm kurum ve kuruluşları ile bu tehditleri yok etme gayretindedir; her kurum, imkânları nispetinde vatandaşların rahatı, huzuru ve refahı için elinden gelen çabayı göstermektedir.

Türk Silahlı Kuvvetleri de, kendi imkânları nispetinde, devletin diğer kurum ve kuruluşları ile koordineli olarak, ulusal güvenlik açısından tehdit oluşturan faktörlerin yok edilmesi, toplumun gelişimi ve halkın devlete olan güven ve bağlılığının sağlanması yönünde çabalar geliştirmeyi bir görev saymaktadır.

Toplumsal Gelişime Destek Faaliyetleri ile geri kalmış yörelerin eğitim, iş, sağlık ve ekonomik gelişimine katkı sağlanabileceği, böylece köyden göç, çarpık kentleşme ve bunlarla birlikte ortaya çıkan tehditlerin giderilmesine katkıda bulunulacağı değerlendirilmektedir.

Bu hususun bilincinde olan TSK, halkla arasındaki bağı kuvvetlendirmek, ondan kopmamak, her konuda destek ve yardımcı olmak amacıyla Toplumsal Gelişime Destek Faaliyetleri icra etmektedir. Halkla kaynaşmak, bütünleşmek, onlarla olan iletişimi güçlendirmek ve halkın bazı sorunlarına çare bulmak amacıyla gerçekleştirilen bu faaliyetlerin kısa veya uzun vadede mutlaka hedefine ulaşacağını söylemek mümkündür. Sosyal alanda da halkın yanında olacak olan bir ordu, halkın

desteğini daima yanında görecek ve görevlerini başarıyla yerine getirecektir. Yasadışı örgüt ve suçluların devletini seven, kendine yakın hissedenden bir halk kitlesinin içinde uzun süre barınamayacağı da bir gerçektir.

Çünkü güçlü, güvenilir, verdiği sözü yerine getiren, yerine getiremeyeceği vaatlerde bulunmayan, vatandaşla diyalogu koparmayan, sürekli olarak ülkenin koşullarını paylaşan, vatandaşına kucak açan ve şefkatle yaklaşan devlet birim ve temsilcileri sayesinde toplumdaki birlik ve beraberlik artmakta ve bu da yasadışı unsurlara karşı caydırıcı bir etki yaratmaktadır.⁵³

ülkemizin içinde bulunduğu ekonomik koşullar ve özellikle köylü halkın durumu göz önüne alındığında, amaç ne olursa olsun bu ve buna benzer çalışmalar gerek halkın huzur ve mutluluğu ve gerekse toplum gelişimi için çok büyük önem taşımaktadır.

⁵³ ÇEVİK A. ve B. CEYHUN. "Psikolojik Yönden Kimlik Gelişimi ve Etnik Terörizm", Politik Psikoloji Serisi, Ankara, Politik Psikoloji Yayınları, 1995.

SONUÇ

Türk ordusu tarih boyunca bulunduğu her ortamda çevresini imar etmeyi, halkın geçimine katkıda bulunmayı, yaşamı insanlar için kolaylaştırmayı ilke edinmiştir. Bu açıdan bakıldığında, Türk ordu tarihi, üstün savaş kudreti ve kahramanlıkları kadar sivillere / vatandaşlara yardım ve destek çabalarıyla da doludur. Dolayısıyla TSK'nin vatandaşlara yönelik uygulamaları yeni bir faaliyet olarak değerlendirilmemelidir.

Toplumsal Gelişime Destek Faaliyetleri, TSK'nin halkla bütünleşmesinin en önemli öğelerinden biridir. Halkla bütünleşmenin daha da ileri götürülmesi, milli gücün daha üst seviyelere çıkarılmasına katkı sağlayan bir faktör olarak görülmelidir.

TSK, sahip olduğu silah, araç, gereç ve teçhizat ile bunları kullanacak personelin eğitim düzeyi ve barış döneminde vermiş olduğu çeşitli alanlardaki hizmetlerin ve katkıların her fırsattan istifade ile tüm iletişim olanakları kullanılarak kamuoyuna duyularak ve olumlu halkla ilişkiler programları vasıtasıyla kamuoyu aydınlatılarak halkın ordusuna güveninin muhafazası ve artırılması prensibi ile hareket etmektedir.

Bu kapsamda Toplumsal Gelişime Destek Faaliyetleri sadece bizim ülkemizde ve Türk Silahlı Kuvvetlerine mahsus bir uygulama değildir. Diğer ülke ordularında da sivil - asker işbirliği faaliyetleri kapsamında, iyileştirme çabaları görülmektedir. Örneğin silahlı kuvvetlerin doğal afetlerde kullanımı bu maksada yöneliktir.

Toplumsal Gelişime Destek Faaliyetleri ile geri kalmış yörelerin eğitim, iş, sağlık ve ekonomik gelişimine katkı sağlanabileceği, böylece köyden göç, çarpık kentleşme ve bunlarla birlikte ortaya çıkan tehditlerin giderilmesine katkıda bulunulacağı değerlendirilmektedir.

Sonuç olarak; önümüzdeki 15-20 yıllık dönemde bölgesel güç olmayı sürdürecektir olan TSK'nin çağdaş ve etkili bir yöntem olan halkla ilişkiler

faaliyetlerine devam etmesinin uygun olacağı, yapılan faaliyetlerde geçmiş dönemlerde yapılmış olan aksak ve noksan hususlar ele alınarak geliştirme gayretleri mevcut dönemde olumlu katkılar sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- AŞNA, Alaeddin, "Halkla İlişkilerin Türkiye'de Benimsenmesi", Halkla İlişkiler Sempozyumu-87, Ankara Üniversitesi Basın-Yayın Yüksekokulu Yayınları, Ankara, 20-21 Nisan 1987.
- AŞNA, Alaeddin, Public Relations Temel Bilgiler: Halkla İlişkiler, İletişim, Çevre İlişkileri, Bilişim, Kitlesele İlişkiler, Tanıtım, Der Yayınları, İstanbul, 1998.
- BARRY, Amanda, Halkla İlişkilerin Gücü: Uzmanından Öneriler, Cantekin Matbaası, Ankara, 2003.
- BIÇAKÇI, İlker, İletişim ve Halkla İlişkiler: Eleştirel Bir Yaklaşım, Şefik Matbaası, İstanbul, 2003.
- ÇAMDERELİ, Dr.Mete, Ana Çizgileriyle Halkla İlişkiler, Çizgi Kitabevi, Konya, Ekim 2000, s.25-28.
- ÇEVİK A. ve CEYHUN B., "Psikolojik Yönden Kimlik Gelişimi ve Etnik Terörizm", Politik Psikoloji Serisi, Politik Psikoloji Yayınları, Ankara, 1995.
- DURAN, Bülent, Kurum ve Çevre Bütünleşmesinde Halkla İlişkiler ve Tanıtma Faaliyetlerinin Rolü: Türk Silahlı Kuvvetlerinde Uygulama Örnekleri, Yüksek Lisans Tezi, 2000.
- DURAN, Güray ve diğerleri, Halkla İlişkiler, Jandarma Okullar Komutanlığı Öğretim Başkanlığı Yayınları, Ankara, 2004.
- ERDOĞAN, İrfan, Teori ve Pratikte Halkla İlişkiler, Pozitif Matbaacılık, Ankara, 2006.
- ERTEKİN, Yücel, Halkla İlişkiler, Türkiye ve Orta Doğu Amme idaresi Enstitüsü Yayınları, Ankara, 1983.
- HÜREL, Feridun v.d., Reklam, Halkla İlişkiler ve Ötesi, 3. Baskı, MediaCat Kitapları, Kapital Medya A.Ş., Ankara, 2000, s.15-17.
- KARAL, E. Ziya, Atatürk'ten Düşünceler, Ankara, 1981, s. 112
- MARDİN, Betül, "Halkla ilişkilerin ABD'de Gelişimi ve Avrupa'ya Girişi", Halkla İlişkiler Sempozyumu-87, Ankara Üniversitesi Basın-Yayın Yüksekokulu Yayınları, Ankara, 20-21 Nisan 1987.

SEÇİM, Hikmet, Halkla İlişkiler, Eskişehir, T.C.Anadolu Üniversitesi İşletme Fakültesi Ders Kitapları Yayınları, 1998.

SOMER, Tarık, "Açış Konuşması", Halkla İlişkiler Sempozyumu-87, Ankara Üniversitesi Basın-Yayın Yüksekokulu Yayınları, Ankara, 20-21 Nisan 1987.

TENGİLİMOĞLU D. ve ÖZTÜRK Y., İşletmelerde Halkla İlişkiler, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2004.

TORTOP, Nuri, Halkla İlişkiler, Ankara, Yargı Yayınevi, 2003.

YÜCE, Erkan, Jandarmanın Halkla İlişkiler Kapsamında İcra Ettiği Toplumsal Gelişime Destek Faaliyetlerinin Vatandaşlar Üzerindeki Etkilerinin Analizine Ait Bir Çalışma, Yüksek Lisans Tezi, 2006.

Türk Dil Kurumu Güncel Sözlük, 2006.

Türk Dil Kurumu İmla Kılavuzu, 2006

www.dzkk.tsk..tr.

www.hvkk.tsk.tr.

www.jandarma.tsk.tr.

www.kkk.tsk.tr

www.sgk.tsk.tr.

www.tsk.tr

www.tuik.gov.tr.

EKLER**EK-1: KKK.LIĞI Toplumsal Gelişime Destek Faaliyetleri Yıllık Dökümü
(1996–2006)**

S.NU	FAALİYET (ADET)	1996- 2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	TOPLAM
1	Uygulama Yapılan Köy	61.191	20.07	13.436	8.300	4.693	5.929	2.216	115.844
2	Giyecek Yardımı	911.950	97.532	30.272	11.388	18.574	64.078	26.283	1.150.077
3	Muayene Edilen Vatandaş	2.820.601	328.578	125.576	108.027	136.115	101.987	101.172	3.722.056
4	İlaç Yardımı	357.270	133.005	66.596	22.560	45.162	38.499	35.259	698.260
5	Taraması/ Diş Çekimi	119.380	20.640	16.615	31.587	7.853	70.841	11.774	278.688
6	Aşı Uygulaması	2.956.409	407.141	72.867	32.927	112.449	11.389	19.922	3.613.104
7	Sünnet Kampanyası	12.982	4.068	3.417	1921	377	11.462	945	35.172
8	Resmi Nikah Kampanyası	3.132	7.738	1.033	551	324	184	195	13.157
9	Veterinerlik Hizmeti	8.949.178	388.369	119.416	68.886	43.503	127.488	39.111	9.735.951
10	Okullara Yardım	17.648	2.443	4.288	3.559	1.245	2.932	1.206	33.321
11	Köy Yolu Bakım ve Onarımı(km)	21.548	1.395,5	659	1.133	1.111	559	257	31.472,5
12	Elektrik ve Su Şebekesi Bakım ve Onarımı (km)	34.159	5.490	2.677	1.423	243	189	159	44.340
13	Nakdi Yardım (TL)	1.945.500	496.800	714.100	557.600	1.065.000	1.368.230	381.788	6.529.018
Mal ve Hizmet Toplamı (TL)		11.572.500	4.134.000	3.290.000	2.277.000	4.776.000	4.168.502	3.345.334	33.553.036

**EK-2: KATILIM SAĞLANAN ERBAŞ VE ERLERE YETENEK
KAZANDIRMA KURSLARINDAN ÖRNEKLER**

S.NU.	KURSUN ADI
1	Konfeksiyon (Hazır Giyim)
2	Terzilik Kursu
3	Karo-Fayans Döşeme Kursu
4	Sıva, Boya, Badana Kursu
5	Duvarcılık Kursu
6	Fayans ve Seramik Döşemeciliği
7	Isıtma/Soğutma Havalandırma Kursu
8	Sıhhi Tesisatçılık Kursu
9	Elektrik Tesisatçılığı Kursu(Elektrikçilik)
10	Radyo Televizyon Tamirciliği Kursu
11	Elektrikli Ev Aletleri Bakım ve Onarım Kursu
12	Telefon Sant.Bakım/ İşletmeni Kursu
13	Yangın Söndürme ve Kurtarma
14	İş Makineleri Bakımı Kursu
15	Jeneratör Kullanma ve Bakım Kursu
16	Ağaç İşleri
17	Mobilya Döşemeciliği
18	Marangozluk Kursu
19	Hasır Mobilya Yapımı Kursu
20	Oto Elektrikçiliği
21	Motor Bakım ve Onarım Kursu
22	Oto Lastik Onarımcılığı Kursu
23	Motorlu Taşıt Sürücü Kursları
24	Akücülük
25	Kaynak Kaporta Kursu
26	Metal İşleri

S.NU.	KURSUN ADI
27	Saç İşleri Kursu
28	Tornacılık Kursu
29	Kalıpcılık Kursu
30	Tesviyecilik Kursu
31	Esanjör İşletme Kursu
32	Frezecilik Kursu
33	Stüdyo Teknikleri
34	Buhar Kazanı- Brülör Kursu
35	Kalorifer Ateşçiliği Kursu
36	Doğalgaz Ateşçiliği Kursu
37	Turizm Otelcilik Kursu
38	Yabancı Dil Kursları
39	Okuma Yazma 1 nci ve 2 nci Kademe Kursları
40	Matbaacılık Kursu
41	İlk Yardım Kursu
42	Garsonluk
43	Berberlik
44	Kuaförlük
45	Enstrüman Yapım ve Onarımı Kursu
46	Fotoğrafçılık Kursu
47	Fırıncılık Kursu
48	Aşçılık Kursu
49	Bilgisayarlı Muhasebe Kursu
50	Daktilo Kursu
51	Bilgisayar Kursu
52	Bilgisayar Bakım ve Onarımcılığı Kursu

**EK-3: ERBAŞ VE ERLERE YETENEK KAZANDIRMA KURSLARI
SONUÇ TABLOSU (08 ŞUBAT 2000 - 31 MART 2007)**

KUVVET K.LIKLARI	AÇILAN KURS MİKTARI	KATILAN ERBAŞ/ER MİKTARI	BAŞARILI ERBAŞ-ER MİKTARI	BAŞARI ORANI (%)
K.K.K.LIĞI	17.924	420.702	307.990	73
DZ.K.K.LIĞI	842	19.448	14.167	73
HV.K.K.LIĞI	943	36.484	32.017	88
J.GN.K.LIĞI	8.626	130.407	120.700	93
SAHİL GÜV.K.LIĞI	299	1.134	1.084	96
TOPLAM	28.634	608.175	475.958	78

EK-4: OKUMA YAZMA KURSLARI TOPLAM SONUÇ TABLOSU
(08 ŞUBAT 2000- 31 MART 2007)

KUVVET K.LIKLARI	AÇILAN KURS MİKTARI	KATILAN ERBAŞ/ER MİKTARI	BAŞARILI ERBAŞ-ER MİKTARI	BAŞARI ORANI (%)
K.K.K.LIĞI	2.991	149.971	98.544	66
DZ.K.K.LIĞI	199	5.191	3.891	75
HV.K.K.LIĞI	180	8.629	7.069	82
J.GN.K.LIĞI	1.885	37.036	33.399	90
SAHİL GÜV.K.LIĞI	20	70	69	99
TOPLAM	5.275	200.897	142.972	71

**EK-5: TOPLUMSAL GELİŞİME DESTEK FAALİYETLERİNİN
VATANDAŞLAR ÜZERİNDEKİ ETKİLERİNE AİT ANKET
FORMU**

Sayın katılımcı, bildiğiniz gibi jandarma toplumsal gelişime destek faaliyetleri kapsamında köyünüzde bazı çalışmalar icra etti. Ben yüksek lisans öğrencisi olarak, bu faaliyetlerin sizlerin üzerindeki etkilerini araştırmak, duygu ve düşüncelerinizi öğrenmek üzere bu anketi uyguluyorum. Vereceğiniz samimi ve doğru cevaplar bu faaliyetlerin devamı açısından önem arz etmektedir.

Ankette kimliğinizi belirtecek bir bilgi bulunmamaktadır. Size uygun gelen seçenekleri işaretleyerek, bu konudaki düşüncelerinizi rahatlıkla belirtebilirsiniz. Lütfen uygun seçeneğe (x) işareti atınız ve soruları boş bırakmayınız. Katkılarınızdan dolayı şimdiden teşekkür ederim.

A- Demografik Sorular:

1- Doğum tarihiniz:

19...

2- Cinsiyetiniz:

() Erkek () Kadın

3- Medeni haliniz:

() Evli () Bekâr () Boşanmış () Dul () Ayrı Yaşıyoruz

4- Eğitim durumunuz:

() Okur Yazar Değil () Okur Yazar () İlkokul
() Ortaokul () Lise () Yüksekokul

5- Ne iş yapıyorsunuz?

.....

6- Kaç yıldır köyde ikamet ediyorsunuz?

() 1-5 () 6-10 () 11-15 () 16-20 () 21 Yıl ve Üzeri

7- Hanenizdeki herkes dahil aylık geliriniz ortalama ne kadardır?

- () 150–300 YTL () 350–500 YTL () 550–700 YTL
 () 750–900 YTL () 950–1100 YTL () 1150 ve üzeri

B- Yargısal Sorular

Bu bölümde, sizlere köyünüzde icra edilen faaliyetlerle ilgili tutum ve düşünceleriniz sorulmuştur. Lütfen size en uygun gelen seçeneğin içerisine çarpı (x) işareti atınız.

ÇEVRESEL ETKİLERİ	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1. Bu faaliyetler parkların ve yeşil alanların artmasını sağladı.	()	()	()	()	()
2. Eski ve yıkık evlerin temizlenmesiyle kullanılabilir alanlar arttı.	()	()	()	()	()
3. Artık herkes çöp konusunda nasıl hareket edeceğini öğrendiği için köyün temizliğinde belirgin bir düzelme oldu	()	()	()	()	()
4. Köyün kanalizasyon şebekesi gelişti	()	()	()	()	()
5. Yolları düzeldi.	()	()	()	()	()
6. Su şebekesi kuruldu.	()	()	()	()	()
7. Genel olarak köyün görünümü olumlu yönde çok değişti.	()	()	()	()	()
SOSYOLOJİK ETKİLERİ	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1. Göç edenlerden dönenler oldu.	()	()	()	()	()
2. Köye artık yaz aylarında daha çok insan gelmekte.	()	()	()	()	()
3. Kültürel faaliyetlerimiz arttı.	()	()	()	()	()
4. Halk ile askerleri personel arasında sıcak ilişkiler oluştu.	()	()	()	()	()
5. Bazı kişilerin meslek sahibi olmalarını sağladı.	()	()	()	()	()
6. Halkın sağlık konusunda bilinçlenmesini sağladı.	()	()	()	()	()
7. Önemli konularda aydınlanmamızı sağladı.	()	()	()	()	()

8. Köyümüzde yapılan düğün, sünnet, kutlama gibi etkinliklere askeri ya da mülki yetkilileri daha sık davet etmeye başladık.	()	()	()	()	()
9. Jandarmaya ziyaret, çay içme ve hal-hatır sorma amacıyla gidişlerimiz arttı.	()	()	()	()	()
PSİKOLOJİK ETKİLERİ	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1. Artık devlet birim ve temsilcileriyle daha rahat iletişim kurabiliyoruz.	()	()	()	()	()
2. TSK'nin her zaman halkın yanında olduğunu ve yardıma koştuğunu anladım.	()	()	()	()	()
3. Çocuklar üzerinde olumlu yönde etkisinin olduğunu düşünüyorum.	()	()	()	()	()
4. Devlet halk kaynaşmasına büyük katkı sağlar.	()	()	()	()	()
5. Çocuk ve gençlerden askeri okullara girme isteğinde artış olmuştur.	()	()	()	()	()
6. Artık gençlerimizi daha bir hevesle askere gönderiyoruz.	()	()	()	()	()
7. Genel olarak faaliyetlerden çok memnun kaldım.	()	()	()	()	()
8. Bu tür faaliyetler kesinlikle devam etmeli	()	()	()	()	()

C. Yapılan çalışmalardan sizi en çok memnun eden üç tanesini önem sırasına göre lütfen yazınız.

1.
- 2.....
3.

Ç. Yapılmasına gerek olmadığını düşündüğünüz üç faaliyeti önem derecesine göre lütfen belirtiniz.

1.
- 2.....
3.

D. Uygulama bir daha yapılırsa, hangi hususların ilave edilmesini istersiniz?

.....
.....
.....

E- Uygulama bir daha yapılırsa, hangi faaliyetlerin tekrar yapılmasını istersiniz?

.....
.....
.....

F- Bunların haricinde, yapılan çalışmalarla ilgili ilave etmek istediğiniz bir husus varsa, lütfen aşağıdaki boşluğa yazınız.

.....
.....
.....